

วุฒิสภา

เอกสารประกอบการพิจารณา

ร่าง

พระราชบัญญัติ

การกลับเป็นผู้ประกันตน

พ.ศ.

(สภาผู้แทนราษฎรลงมติเห็นชอบแล้ว)

บรรจุระเบียบวาระการประชุมวุฒิสภา ครั้งที่ ๒ (สมัยสามัญทั่วไป)

วันจันทร์ที่ ๓๑ มกราคม ๒๕๕๔

อ.พ. ๖/๒๕๕๔

จัดทำโดย

สำนักกฎหมาย สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา

www.senate.go.th

คำนำ

เอกสารประกอบการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้ ได้ประมวลและรวบรวมข้อมูล
ด้านต่าง ๆ ในกระบวนการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติการกลับเป็นผู้ประกันตน พ.ศ. คณะรัฐมนตรี
เป็นผู้เสนอ ซึ่งสภาผู้แทนราษฎรได้ลงมติเห็นชอบแล้ว ในคราวประชุมสภาผู้แทนราษฎร ชุดที่ ๒๓ ปีที่ ๔
ครั้งที่ ๑ (สมัยสามัญทั่วไป) เมื่อวันที่ ๒๖ มกราคม ๒๕๕๔ โดยมีเนื้อหาแบ่งออกเป็น ๒ ส่วน
ประกอบด้วย

ส่วนที่ ๑ ความเป็นมา สาระสำคัญ ประเด็นการอภิปรายของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร
ที่สำคัญ และผลการพิจารณาของสภาผู้แทนราษฎรเกี่ยวกับร่างพระราชบัญญัติการกลับเป็นผู้ประกันตน
พ.ศ.

ส่วนที่ ๒ ข้อมูลประกอบการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติการกลับเป็นผู้ประกันตน
พ.ศ.

ภาคผนวก

- : ร่างพระราชบัญญัติการกลับเป็นผู้ประกันตน พ.ศ. (คณะรัฐมนตรี
เป็นผู้เสนอ)
- : รายงานของคณะกรรมการวิสามัญพิจารณาร่างพระราชบัญญัติการกลับเป็น
ผู้ประกันตน พ.ศ. สภาผู้แทนราษฎร
- : ร่างพระราชบัญญัติการกลับเป็นผู้ประกันตน พ.ศ. สภาผู้แทนราษฎร
ลงมติเห็นชอบแล้ว
- : พระราชบัญญัติประกันสังคม พ.ศ. ๒๕๓๓ (เฉพาะส่วนที่เกี่ยวข้อง)

เอกสารประกอบการพิจารณาฉบับนี้ จัดทำขึ้นเพื่อใช้ในราชการวงงานด้านนิติบัญญัติของ
วุฒิสภา โดยมุ่งเน้นสารประโยชน์ในเชิงอ้างอิงเบื้องต้น สำหรับเพื่อประกอบการพิจารณาของสมาชิกวุฒิสภา
โดยเฉพาะ

สำนักกฎหมาย
สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา
มกราคม ๒๕๕๔

เอกสารประกอบการพิจารณา

จัดทำโดย

นายนิติ ผาสุข	ผู้อำนวยการสำนักกฎหมาย
นายสุชาติ พันทองคำ	ผู้อำนวยการกลุ่มงานกฎหมาย ๒
นางสาวปรางทิพย์ หวังสมนึก	นิติกร ๕
นางสาวเกตุจินท์ วรรณทอง	วิทยากร ๔
นางสิริกันย์ ส่องแสง	เจ้าพนักงานธุรการ ๖
นายพัลลภ วงศ์พานิช	เจ้าหน้าที่บันทึกข้อมูล ๓

กลุ่มงานกฎหมาย ๒ สำนักกฎหมาย สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา โทร. ๐ ๒๕๓๑ ๙๒๕๕-๖

ผลิตโดย

กลุ่มงานการพิมพ์ สำนักการพิมพ์ โทร. ๐ ๒๒๔๔ ๑๗๔๑ - ๔๒

สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา

สารบัญ

หน้า

บทสรุปสำหรับสมาชิกวุฒิสภา ก

ส่วนที่ ๑ ความเป็นมา สาระสำคัญ ประเด็นการอภิปรายของ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่สำคัญ และผลการพิจารณา ของสภาผู้แทนราษฎรเกี่ยวกับร่างพระราชบัญญัติ การกลับเป็นผู้ประกันตน พ.ศ.

- ความเป็นมาของร่างพระราชบัญญัติการกลับเป็นผู้ประกันตน พ.ศ. ๑
- สาระสำคัญของร่างพระราชบัญญัติการกลับเป็นผู้ประกันตน พ.ศ. ๕
- ประเด็นการอภิปรายของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่สำคัญ
และผลการพิจารณาของสภาผู้แทนราษฎรเกี่ยวกับ
ร่างพระราชบัญญัติการกลับเป็นผู้ประกันตน พ.ศ. ๙
- ๑. สรุปประเด็นในการพิจารณาของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร
ในวาระที่หนึ่ง ๙
- ๑.๑ ประเด็นสำคัญที่สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร
ได้มีการอภิปรายอย่างกว้างขวาง ๙
- ๑.๒ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงแรงงานตอบข้อซักถาม
ของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ๑๐
- ๒. ผลการพิจารณาของสภาผู้แทนราษฎรในวาระที่หนึ่ง ๑๐
- ๓. สรุปประเด็นในการพิจารณาของสภาผู้แทนราษฎรในวาระที่สอง ๑๐
- ๔. ผลการพิจารณาของสภาผู้แทนราษฎรในวาระที่สอง ๑๐
- ๕. ผลการพิจารณาของสภาผู้แทนราษฎรในวาระที่สาม ๑๑

ส่วนที่ ๒ ข้อมูลประกอบการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติ

การกลับเป็นผู้ประกันตน พ.ศ.

- บันทึกวิเคราะห์สรุปสาระสำคัญของร่างพระราชบัญญัติ
การกลับเป็นผู้ประกันตน พ.ศ. ๑๓
- คำชี้แจงความจำเป็นในการตรากฎหมาย ๑๕
- ข้อมูลสถิติที่เกี่ยวข้อง
- ๑. ข้อมูลสถิติผู้ประกันตนตามมาตรา ๓๙ ที่ไม่ได้
ส่งเงินสมทบตามมาตรา ๔๑ (๔) หรือ (๕) ๒๔

๒. ข้อมูลสถิติผู้เป็นผู้ประกันตนตามมาตรา ๓๙ ที่สิ้นสภาพการเป็นผู้ประกันตนโดยเหตุอื่น นอกเหนือจากเหตุตามมาตรา ๔๑(๔) หรือ (๕)	๒๕
๓. จำนวนผู้ประกันตนภาคสมัครใจ (มาตรา ๓๙) ปี ๒๕๔๔ - ๒๕๕๓	๒๖
๔. จำนวนผู้อุปประกันตนภาคบังคับ (มาตรา ๓๓) ปี ๒๕๔๔ - ๒๕๕๓	๒๗
● ขั้นตอนหรือวิธีการยื่นคำขอลากลับเป็นผู้ประกันตน	๒๘
● รายงานการวิจัยที่เกี่ยวข้อง : การสำรวจแรงงานนอกระบบ พ.ศ. ๒๕๕๓	๓๐
● บทวิเคราะห์คำนิยาม “ผู้ประกันตน” ตามร่างพระราชบัญญัติ การกลับเป็นผู้ประกันตน พ.ศ.	๓๖

ภาคผนวก	: ร่างพระราชบัญญัติการกลับเป็นผู้ประกันตน พ.ศ. (คณะรัฐมนตรี เป็นผู้เสนอ)	(๑)
	: รายงานของคณะกรรมการวิสามัญพิจารณา ร่างพระราชบัญญัติการกลับเป็นผู้ประกันตน พ.ศ. สภาผู้แทนราษฎร	(๗)
	: ร่างพระราชบัญญัติการกลับเป็นผู้ประกันตน พ.ศ. (สภาผู้แทนราษฎรลงมติเห็นชอบแล้ว)	(๑๗)
	: พระราชบัญญัติประกันสังคม พ.ศ. ๒๕๓๓ (เฉพาะส่วนที่เกี่ยวข้อง)	(๒๓)

ส่วนที่ ๑

ความเป็นมา สาระสำคัญ ประเด็นการอภิปรายของ
สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่สำคัญ และผลการพิจารณา
ของสภาผู้แทนราษฎรเกี่ยวกับร่างพระราชบัญญัติ
การกลับเป็นผู้ประกันตน พ.ศ.

คณะกรรมการการวิสามัญ จำนวน ๓๖ คน ประกอบด้วย

๑. นายธีระชาติ ปางวิรุฬห์รักษ์	เป็นประธานคณะกรรมการการวิสามัญ
๒. นายอำนาจ คลังผา	เป็นรองประธานคณะกรรมการการวิสามัญ คนที่หนึ่ง
๓. นายนิมิตต์ วาบา	เป็นรองประธานคณะกรรมการการวิสามัญ คนที่สอง
๔. ร้อยตรี ปรพล อติเรกสาร	เป็นรองประธานคณะกรรมการการวิสามัญ คนที่สาม
*๕. นายชีวเวช เวชชาชีวะ	เป็นรองประธานคณะกรรมการการวิสามัญ คนที่สี่
*๖. นายสุธรรม นทีทอง	เป็นเลขานุการคณะกรรมการการวิสามัญ
๗. นายสุริยา พรหมดี	เป็นผู้ช่วยเลขานุการคณะกรรมการการวิสามัญ คนที่หนึ่ง
๘. นางเจิมมาศ จิ่งเลิศศิริ	เป็นผู้ช่วยเลขานุการคณะกรรมการการวิสามัญ คนที่สอง
๙. นางสิรินทร รามสุต	เป็นโฆษกคณะกรรมการการวิสามัญ
๑๐. นายกมล บันไดเพชร	๑๑. นางกัณตวรรณ ตันเถียร กุลจรรยาวิวัฒน์
๑๒. นายครรชิต ทับสุวรรณ	๑๓. นางสาวเฉลิมลักษณ์ เก็บทรัพย์
๑๔. นางชมภู จันทาทอง	๑๕. นายณัฐวุฒิ วัลลิโกดม
๑๖. นายธีระ ไตรสรณกุล	๑๗. นายเชียรชัย สุวรรณเพ็ญ
๑๘. นายนิติวัฒน์ จันท์สว่าง	๑๘. นายบารมี ชัยรัตน์
๒๐. นายประสิทธิ์ ชัยวิรัตน์	๒๑. นายประพัฒน์ วิเศษจินดาวัฒนา
*๒๒. นางผจงสิน วรรณโกวิท	๒๓. นายพิเชษฐ ธีรเมืองพาน
๒๔. นางไพจิตร จารุวัชรวรรณ	๒๕. นายมงคล โค้ววัตนะวงษ์รักษ์
*๒๖. นายมนัส โกศล	๒๗. นายมานะศักดิ์ จันท์ประสงค์
๒๘. นางสาวรังสิมา รอดรัศมี	๒๘. นายวีระวัฒน์ โอสธานุเคราะห์
๓๐. นายสมควร โอบอ้อม	๓๑. นายสุรสิทธิ์ เจียมวิจักษณ์
๓๒. นายสุวัฒน์ ม่วงศิริ	๓๓. นางอนุรักษ บัญศล
๓๔. นายอภิชาติ การิกานจน์	*๓๕. นายอภิมุข สุขประสิทธิ์
๓๖. ว่าที่ร้อยตรี อับดุลฮาฟิซ ฮิล	

เมื่อคณะกรรมการการวิสามัญฯ พิจารณาเสร็จแล้ว ได้เสนอร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้พร้อมด้วยรายงานการพิจารณาของคณะกรรมการการวิสามัญฯ ต่อประธานสภาผู้แทนราษฎร^๑ ซึ่งที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎรได้พิจารณาร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้ ในวาระที่สองขึ้นพิจารณาเรียงตามลำดับมาตรา ในคราวประชุมสภาผู้แทนราษฎร ชุดที่ ๒๓ ปีที่ ๔ ครั้งที่ ๑

* หมายถึงกรรมการในสัดส่วนของรัฐบาล

^๑ โปรดดู รายงานของคณะกรรมการการวิสามัญพิจารณาร่างพระราชบัญญัติการกลับเป็นผู้ประกันตน พ.ศ. สภาผู้แทนราษฎร ในภาคผนวกหน้า (๗)

(สมัยสามัญทั่วไป) เมื่อวันพุธที่ ๒๖ มกราคม ๒๕๕๔ โดยพิจารณาเรียงตามลำดับมาตรา และเมื่อจบการพิจารณาในวาระที่สองขั้นพิจารณาเรียงลำดับมาตราแล้ว ที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎร ได้พิจารณาต่อไปในวาระที่สาม โดยลงมติเห็นชอบกับร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้ด้วยคะแนนเสียง ๓๓๒ เสียง ไม่เห็นด้วย ไม่มี แล้วส่งให้วุฒิสภาพิจารณาต่อไป

เนื่องจากร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้ คณะกรรมาธิการได้มีข้อสังเกตและที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎรได้พิจารณาและลงมติเห็นชอบด้วยกับข้อสังเกตของคณะกรรมาธิการ

อนึ่ง เมื่อที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎรได้พิจารณาและลงมติรับหลักการแห่งร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้ ในวาระที่หนึ่งแล้ว ประธานวุฒิสภาได้พิจารณาและมีดำริให้คณะกรรมาธิการวิสามัญกิจการวุฒิสภาพิจารณาว่าจะเห็นสมควรมอบหมายให้คณะกรรมาธิการสามัญประจำวุฒิสภาคณะใด หรือจะเสนอให้วุฒิสภาตั้งคณะกรรมาธิการวิสามัญขึ้นเพื่อพิจารณาศึกษาร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้ ตามนัยแห่งข้อบังคับการประชุมวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๕๑ ข้อ ๑๓๖^๒ ซึ่งในคราวประชุมคณะกรรมาธิการวิสามัญกิจการวุฒิสภา เมื่อวันพุธที่ ๒๗ ตุลาคม ๒๕๕๓ คณะกรรมาธิการวิสามัญกิจการวุฒิสภาได้พิจารณาและเห็นควรมอบหมาย ให้คณะกรรมาธิการการแรงงานและสวัสดิการสังคม เป็นผู้พิจารณาศึกษาร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้ และเมื่อสภาผู้แทนราษฎรลงมติเห็นชอบในวาระที่สามแล้ว ให้คณะกรรมาธิการดังกล่าวรายงานต่อที่ประชุมวุฒิสภาเป็นการด่วน ทั้งนี้ เพื่อเป็นข้อมูลประกอบการพิจารณาของสมาชิกวุฒิสภา ในการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้ต่อไป

^๒ ข้อบังคับการประชุมวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๕๑

ข้อ ๑๓๖ กำหนดว่า “ในกรณีที่มีความจำเป็นเกี่ยวกับประโยชน์สาธารณะ เมื่อสภาผู้แทนราษฎรมีมติรับหลักการแห่งร่างพระราชบัญญัติใดในวาระที่หนึ่งแล้ว ประธานวุฒิสภาอาจพิจารณามอบหมายให้คณะกรรมาธิการสามัญประจำวุฒิสภาคณะใดคณะหนึ่งที่เกี่ยวข้อง หรือวุฒิสภาอาจตั้งคณะกรรมาธิการวิสามัญขึ้นคณะหนึ่ง มีจำนวนไม่เกินสิบห้าคน แล้วแต่กรณี เพื่อพิจารณาศึกษาร่างพระราชบัญญัตินั้นดังกล่าวเป็นเฉพาะกรณีไปก็ได้ และเมื่อสภาผู้แทนราษฎรลงมติเห็นชอบในวาระที่สามแล้ว ให้คณะกรรมาธิการดังกล่าวรายงานต่อประธานวุฒิสภาเป็นการด่วน ทั้งนี้ เพื่อเป็นข้อมูลประกอบการพิจารณาของสมาชิก ในการพิจารณาร่างพระราชบัญญัตินั้นต่อไป”

สาระสำคัญ

ร่างพระราชบัญญัติการกลับเป็นผู้ประกันตน พ.ศ.

(สภาผู้แทนราษฎรลงมติเห็นชอบแล้ว)

๑. หลักการและเหตุผล

๑.๑ หลักการ

ให้มีกฎหมายว่าด้วยการกลับเป็นผู้ประกันตน

๑.๒ เหตุผล

โดยที่มีผู้ประกันตนตามมาตรา ๓๙ แห่งพระราชบัญญัติประกันสังคม พ.ศ. ๒๕๓๓ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติประกันสังคม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๓๗ จำนวนมาก ไม่ได้ส่งเงินสมทบตามมาตรา ๔๑ (๔) หรือ (๕) ทำให้ความเป็นผู้ประกันตนสิ้นสุดลง เป็นเหตุให้ไม่มีสิทธิได้รับประโยชน์ทดแทนจากกองทุนประกันสังคมและไม่อาจกลับเป็นผู้ประกันตนได้อีก เพื่อเป็นการให้โอกาสแก่บุคคลดังกล่าวในการขอกลับเป็นผู้ประกันตนได้ จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

๒. ชื่อร่างพระราชบัญญัติ (ร่างมาตรา ๑)

มาตรา ๑ พระราชบัญญัตินี้เรียกว่า “พระราชบัญญัติการกลับเป็นผู้ประกันตน พ.ศ.”

๓. คำปรารภ

โดยที่เป็นการสมควรมีกฎหมายว่าด้วยการกลับเป็นผู้ประกันตน

๔. วันใช้บังคับ (ร่างมาตรา ๒)

มาตรา ๒ พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

๕. บทนิยามศัพท์ (ร่างมาตรา ๓)

มาตรา ๓ ในพระราชบัญญัตินี้

“ผู้ประกันตน” หมายความว่า ผู้ประกันตนตามมาตรา ๓๙ แห่งพระราชบัญญัติประกันสังคม พ.ศ. ๒๕๓๓ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติประกันสังคม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๓๗

“สำนักงาน” หมายความว่า สำนักงานประกันสังคมเขตพื้นที่ สำนักงานประกันสังคมจังหวัด หรือสำนักงานประกันสังคมจังหวัดสาขา แล้วแต่กรณี

“เลขานุการ” หมายความว่า เลขานุการสำนักงานประกันสังคม

๖. บทรักษาการตามพระราชบัญญัติ (ร่างมาตรา ๗)

มาตรา ๗ ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงแรงงานรักษาการตามพระราชบัญญัตินี้

๗. เนื้อหาของร่างพระราชบัญญัติ

๗.๑ กำหนดระยะเวลาให้ผู้ประกันตนซึ่งความเป็นผู้ประกันตนสิ้นสุดลงที่มีความประสงค์จะกลับเป็นผู้ประกันตน ยื่นคำขอต่อสำนักงาน (ร่างมาตรา ๔)

มาตรา ๔ ผู้ประกันตนซึ่งความเป็นผู้ประกันตนสิ้นสุดลงตามมาตรา ๔๑ (๔) หรือ (๕) แห่งพระราชบัญญัติประกันสังคม พ.ศ. ๒๕๓๓ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติประกันสังคม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๓๗ ก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ หากมีความประสงค์จะกลับเป็นผู้ประกันตนให้ยื่นคำขอต่อสำนักงานตามแบบที่เลขาธิการกำหนดภายในหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับแต่วันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ

๗.๒ กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการให้สำนักงานปฏิบัติเมื่อได้รับคำขอตามมาตรา ๔ และกรณีที่เห็นว่าผู้ยื่นคำขอมีสិทธิกลับเป็นผู้ประกันตน และกรณีที่เห็นว่าผู้ยื่นคำขอไม่มีสิทธิกลับเป็นผู้ประกันตน (ร่างมาตรา ๕)

มาตรา ๕ เมื่อสำนักงานได้รับคำขอตามมาตรา ๔ ให้ดำเนินการตรวจสอบคำขอโดยไม่ชักช้า ในกรณีที่เห็นว่าผู้ยื่นคำขอมีสิทธิกลับเป็นผู้ประกันตนให้แจ้งให้ผู้ยื่นคำขอทราบ

ในกรณีที่เห็นว่าผู้ยื่นคำขอไม่มีสิทธิกลับเป็นผู้ประกันตน ให้สำนักงานเสนอรายงานพร้อมเหตุผลต่อเลขาธิการเพื่อพิจารณาและมีคำสั่งว่าผู้ยื่นคำขอไม่มีสิทธิกลับเป็นผู้ประกันตน และแจ้งผลการพิจารณาให้ผู้ยื่นคำขอทราบ คำสั่งเลขานุการนั้นให้เป็นที่สุด

๗.๓ กำหนดระยะเวลาเริ่มต้นสถานะของผู้กลับเป็นผู้ประกันตนตามมาตรา ๕
วรรคหนึ่ง และกำหนดถึงสิทธิและหน้าที่ของบุคคลดังกล่าว (ร่างมาตรา ๖)

มาตรา ๖ การกลับเป็นผู้ประกันตนตามมาตรา ๕ วรรคหนึ่ง ให้เริ่มตั้งแต่เดือน
ที่ยื่นคำขอ และให้ผู้ประกันตนมีสิทธิและหน้าที่ตามกฎหมายว่าด้วยการประกันสังคม

๑.๒ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงแรงงานตอบข้อซักถามของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร

นายเฉลิมชัย ศรีอ่อน รัฐมนตรีว่าการกระทรวงแรงงาน ได้ตอบข้อซักถามของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สรุปได้ดังนี้

๑. ในการเสนอร่างพระราชบัญญัติการกลับเป็นผู้ประกันตน พ.ศ. มีหลักการที่เป็นประโยชน์แก่ผู้ประกันตน ผู้ใช้แรงงาน โดยบุคคลดังกล่าวเป็นผู้ที่ขาดโอกาสทางสังคม และเป็นผู้ที่มีรายได้น้อย ซึ่งร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้จะสามารถช่วยเหลือและบรรเทาความเดือดร้อนของบุคคลดังกล่าวได้

๒. หากพิจารณาในมาตรา ๓ แห่งร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้ จะพบว่า หมายความว่าถึงบุคคลที่เป็นผู้ประกันตนที่สิ้นสภาพการเป็นลูกจ้างแล้ว ซึ่งเป็นบุคคลที่อยู่ในฐานะที่สมควรได้รับความช่วยเหลือจากรัฐ

๓. หากที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎรลงมติรับหลักการแห่งร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้ และเข้าสู่การพิจารณาในวาระที่ ๒ โดยเฉพาะการพิจารณาในชั้นกรรมวิธีการจะได้ดำเนินการแก้ไขหรือเพิ่มเติมรายละเอียดต่าง ๆ อันเป็นประโยชน์แก่ผู้ประกันตนต่อไป

๒. ผลการพิจารณาของสภาผู้แทนราษฎรในวาระที่หนึ่ง

มติ ที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎรได้ลงมติในวาระที่หนึ่งรับหลักการแห่งร่างพระราชบัญญัติการกลับเป็นผู้ประกันตน พ.ศ. ตามที่คณะรัฐมนตรีเป็นผู้เสนอ ด้วยคะแนนเสียง ๓๑๑ เสียง ไม่รับหลักการ ๒ เสียง โดยมีมติให้ตั้งคณะกรรมการวิสามัญจำนวน ๓๖ คน และกำหนดแปรญัตติภายใน ๗ วัน

๓. สรุปประเด็นในการพิจารณาของสภาผู้แทนราษฎรในวาระที่สอง

- ไม่มีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรผู้ใดขออภิปราย

๔. ผลการพิจารณาของสภาผู้แทนราษฎรในวาระที่สอง

ร่าง

พระราชบัญญัติการกลับเป็นผู้ประกันตน

พ.ศ.

ชื่อร่างพระราชบัญญัติ

ไม่มีการแก้ไข

คำปรารภ

ไม่มีการแก้ไข

มาตรา ๑

ไม่มีการแก้ไข

มาตรา ๒

ไม่มีการแก้ไข

มาตรา ๓

ไม่มีการแก้ไข

มาตรา ๔

มีการแก้ไข

คณะกรรมการการแก้ไข ดังนี้

“มาตรา ๔ ผู้ประกันตนซึ่งความเป็นผู้ประกันตนสิ้นสุดลงตามมาตรา ๔๑ (๔) หรือ (๕) แห่งพระราชบัญญัติประกันสังคม พ.ศ. ๒๕๓๓ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติประกันสังคม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๓๗ ก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ หากมีความประสงค์จะกลับเป็นผู้ประกันตนให้ยื่นคำขอต่อสำนักงานตามแบบที่เลขาธิการกำหนดภายในหนึ่งร้อยสี่สิบวันนับแต่วันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ”

มติ ที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎรเห็นชอบด้วยกับการแก้ไขของคณะกรรมการ

มาตรา ๕

ไม่มีการแก้ไข

มาตรา ๖

มีการแก้ไข

คณะกรรมการการแก้ไข ดังนี้

“มาตรา ๖ การกลับเป็นผู้ประกันตนตามมาตรา ๕ วรรคหนึ่ง ให้เริ่มตั้งแต่วันที่ยื่นคำขอ และให้ผู้ประกันตนมีสิทธิและหน้าที่ตามกฎหมายว่าด้วยการประกันสังคม”

มติ ที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎรเห็นชอบด้วยกับการแก้ไขของคณะกรรมการ

มาตรา ๗

ไม่มีการแก้ไข

๕. ผลการพิจารณาของสภาผู้แทนราษฎรในวาระที่สาม

มติ ที่ประชุมพิจารณาแล้วลงมติเห็นชอบด้วยกับร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้ ด้วยคะแนนเสียง ๓๓๒ เสียง ไม่เห็นชอบ ไม่มี

ส่วนที่ ๒

ข้อมูลประกอบการพิจารณา

ร่างพระราชบัญญัติการกลับเป็นผู้ประกันตน พ.ศ.

บันทึกวิเคราะห์สรุป สาระสำคัญของร่างพระราชบัญญัติการกลับเป็นผู้ประกันตน พ.ศ. ...

คณะรัฐมนตรีได้มีมติให้เสนอร่างพระราชบัญญัติการกลับเป็นผู้ประกันตน พ.ศ. ... ต่อสภาผู้แทนราษฎร และสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาได้จัดทำบันทึกวิเคราะห์สรุป สาระสำคัญของร่างพระราชบัญญัติตามมาตรา ๑๔๒ วรรคห้า ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ดังต่อไปนี้

๑. เหตุผลและความจำเป็นในการเสนอร่างพระราชบัญญัติ

โดยที่ผู้ประกันตนตามมาตรา ๓๙ แห่งพระราชบัญญัติประกันสังคม พ.ศ. ๒๕๓๓ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติประกันสังคม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๓๗ จำนวนมากไม่ได้ส่งเงินสมทบตามมาตรา ๔๑ (๔) หรือ (๕) ทำให้ความเป็นผู้ประกันตนสิ้นสุดลงเป็นเหตุให้ไม่มีสิทธิได้รับประโยชน์ทดแทนจากกองทุนประกันสังคมและไม่อาจกลับเป็นผู้ประกันตนได้อีก เพื่อเป็นการให้โอกาสแก่บุคคลดังกล่าวในการขอกลับเป็นผู้ประกันตนได้เฉพาะกรณี จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

๒. สาระสำคัญของร่างพระราชบัญญัติ

๒.๑ กำหนดบทนิยามคำว่า “ผู้ประกันตน” “สำนักงาน” “เลขาธิการ” เพื่ออธิบายความหมายของคำดังกล่าวให้ชัดเจนยิ่งขึ้น (ร่างมาตรา ๓)

๒.๒ กำหนดให้ผู้ประกันตนตามมาตรา ๓๙ ที่ความเป็นผู้ประกันตนสิ้นสุดลงตามมาตรา ๔๑ (๔) หรือ (๕) แห่งพระราชบัญญัติประกันสังคม พ.ศ. ๒๕๓๓ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติประกันสังคม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๓๗ ก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับสามารถกลับเป็นผู้ประกันตนได้โดยให้ยื่นคำขอต่อสำนักงานประกันสังคมเขตพื้นที่ สำนักงานประกันสังคมจังหวัด หรือสำนักงานประกันสังคมจังหวัดสาขา แล้วแต่กรณี ตามแบบที่เลขาธิการสำนักงานประกันสังคมกำหนดภายในหนึ่งร้อยยี่สิบวันนับแต่วันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ (ร่างมาตรา ๔)

๒.๓ กำหนดให้มีการตรวจสอบคำขอของผู้ยื่นคำขอกลับเป็นผู้ประกันตนโดยไม่มีชกซ้ำ กรณีที่เห็นว่าผู้ยื่นคำขอมีสิทธิกลับเป็นผู้ประกันตนให้แจ้งแก่ผู้ยื่นคำขอรับทราบและกรณีที่เห็นว่าผู้ยื่นคำขอไม่มีสิทธิกลับเป็นผู้ประกันตน ให้สำนักงานเสนอรายงานพร้อมเหตุผลต่อเลขาธิการเพื่อพิจารณาและมีคำสั่ง ทั้งนี้ เพื่อให้รูปแบบของการจัดทำคำสั่งนั้นสอดคล้องกับรูปแบบของการจัดทำคำสั่งทางปกครองตามมาตรา ๓๗ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติวิธี

ปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ และเมื่อเลขาธิการมีคำสั่งว่าผู้ยื่นคำขอไม่มีสิทธิกลับเป็นผู้ประกันตน คำสั่งนั้นให้เป็นที่สุด (ร่างมาตรา ๕)

๒.๔ กำหนดให้เริ่มกลับเป็นผู้ประกันตนตั้งแต่ถัดจากเดือนที่ยื่นคำขอและกำหนดให้ผู้ประกันตนมีสิทธิและหน้าที่ตามกฎหมายว่าด้วยการประกันสังคม กล่าวคือ มีสิทธิในการได้รับสิทธิประโยชน์ทดแทนจากกองทุนประกันสังคมตามมาตรา ๕๔ แห่งพระราชบัญญัติประกันสังคม พ.ศ. ๒๕๓๓ โดยให้นับระยะเวลาความเป็นผู้ประกันตนต่อจากเดิม และมีหน้าที่ออกเงินสมทบนับแต่เริ่มกลับเป็นผู้ประกันตน สำหรับสิทธิและหน้าที่ในเรื่องอื่นๆ ให้เป็นไปตามที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติประกันสังคม พ.ศ. ๒๕๓๓ (ร่างมาตรา ๖)

คำชี้แจงความจำเป็นในการตรากฎหมาย*

๑. ชื่อร่างพระราชบัญญัติ

ร่างพระราชบัญญัติการกลับเป็นผู้ประกันตน พ.ศ.

๒. ส่วนราชการหรือหน่วยงานผู้เสนอ

กระทรวงแรงงาน สำนักงานประกันสังคม

๓. ความเป็นมา

กฎหมายว่าด้วยการประกันสังคม เป็นกฎหมายที่บัญญัติขึ้นมาเพื่อสร้างหลักประกันในการดำรงชีวิตของกลุ่มสมาชิกผู้มีรายได้เรียกว่า ผู้ประกันตน และจ่ายเงินสมทบเข้ากองทุนประกันสังคมเพื่อร่วมเฉลี่ยความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้นจากการเจ็บป่วย ทูพพลภาพตาย อันไม่เนื่องมาจากการทำงาน รวมทั้งการคลอดบุตร สงเคราะห์บุตร ชราภาพ และว่างงาน เพื่อให้ได้รับการรักษาพยาบาล และมีรายได้อย่างต่อเนื่อง

กฎหมายว่าด้วยการประกันสังคมที่ใช้บังคับในปัจจุบัน คือ พระราชบัญญัติประกันสังคม พ.ศ. ๒๕๓๓ มีผลใช้บังคับตั้งแต่วันที่ ๒ กันยายน ๒๕๓๓ ซึ่งแก้ไขมาแล้ว ๒ ครั้ง คือ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติประกันสังคม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๓๗ และแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติประกันสังคม (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๔๒ ในระยะเวลา ๓ ปีแรกพระราชบัญญัตินี้ดังกล่าวได้ใช้บังคับแก่กิจการที่มีลูกจ้างตั้งแต่ ๒๐ คนขึ้นไป และต่อมาในปี ๒๕๓๖ หลังจากดำเนินการมาแล้ว ๓ ปี จึงได้ขยายการใช้บังคับกิจการที่มีลูกจ้างตั้งแต่ ๑๐ คนขึ้นไป และในปี ๒๕๔๕ หลังจากดำเนินการมาแล้ว ๑๒ ปี จึงได้ขยายการใช้บังคับไปยังกิจการที่มีลูกจ้างตั้งแต่ ๑ คนขึ้นไป

ในช่วงแรกที่กฎหมายประกันสังคมมีผลใช้บังคับได้ให้สิทธิประโยชน์แก่ลูกจ้าง ๔ กรณี คือ กรณีประสบอันตรายหรือเจ็บป่วย กรณีทุพพลภาพ กรณีตายอันมิใช่เนื่องจากการทำงาน และกรณีคลอดบุตร ต่อมาในปี ๒๕๔๑ ได้มีการขยายสิทธิประโยชน์เพิ่มอีก ๒ กรณี คือ กรณีสงเคราะห์บุตร และกรณีชราภาพ และในปี ๒๕๔๗ มีการให้ความคุ้มครองกรณีว่างงาน ซึ่งถือเป็นการให้สิทธิประโยชน์แห่งความคุ้มครองครบทั้ง ๗ กรณีตามที่กฎหมายกำหนดไว้

* ที่มา: กองนิติการ สำนักงานประกันสังคม ข้อมูล ณ ๑๗ ธันวาคม ๒๕๕๓.

โดยที่พระราชบัญญัติประกันสังคม พ.ศ. ๒๕๓๓ มาตรา ๓๙ ได้กำหนดให้ผู้ใดเคยเป็นผู้ประกันตนตามมาตรา ๓๓ มาแล้ว และต่อมาความเป็นผู้ประกันตนได้สิ้นสุดลงตามมาตรา ๓๘ (๒) สิ้นสภาพการเป็นลูกจ้าง ถ้าผู้นั้นประสงค์จะเป็นผู้ประกันตนต่อไป ให้แสดงความจำนงต่อสำนักงานประกันสังคม

ต่อมาได้มีการแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติประกันสังคม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๓๗ มาตรา ๓๙ ได้กำหนดให้ผู้ใดเคยเป็นผู้ใดเคยเป็นผู้ประกันตนตามมาตรา ๓๓ โดยจ่ายเงินสมทบมาแล้วไม่น้อยกว่าสิบสองเดือนและต่อมาความเป็นผู้ประกันตนได้สิ้นสุดลงตามมาตรา ๓๘(๒) สิ้นสภาพการเป็นลูกจ้าง ถ้าผู้นั้นประสงค์จะเป็นผู้ประกันตนต่อไป ให้แสดงความจำนงต่อสำนักงานประกันสังคมภายในหกเดือนนับแต่วันสิ้นสุดความเป็นผู้ประกันตน

ปัจจุบันผู้ประกันตนตามมาตรา ๓๙ จ่ายเงินสมทบในอัตรา ๙% ของค่าจ้าง ๔,๘๐๐ บาท คิดเป็นเงินสมทบเดือนละ ๔๓๒ บาท ได้รับประโยชน์ทดแทน ๖ กรณี ยกเว้นกรณีว่างงาน

- เงินสมทบ ๓% ของค่าจ้าง (๑๔๔ บาท) สำหรับประโยชน์ทดแทน ๔ กรณี คือ กรณีเจ็บป่วย หรือประสบอุบัติเหตุ คลอดบุตร ทูพพลภาพ และตาย

- เงินสมทบ ๖% ของค่าจ้าง (๒๘๘ บาท) สำหรับประโยชน์ทดแทนกรณี สงเคราะห์และชราภาพ

ด้วยพระราชบัญญัติประกันสังคม พ.ศ. ๒๕๓๓ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติประกันสังคม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๓๗ มาตรา ๔๑ กำหนดให้ความเป็นผู้ประกันตนตามมาตรา ๓๙ สิ้นสุดลงเมื่อผู้ประกันตนนั้น (๔) ไม่ส่งเงินสมทบสามเดือนติดต่อกัน หรือ (๕) ภายในระยะเวลาสิบสองเดือนส่งเงินสมทบมาแล้วไม่ครบเก้าเดือน จึงมีผู้ประกันตนตามมาตรา ๓๙ จำนวนหนึ่ง ที่สิ้นสุดการเป็นผู้ประกันตนด้วยเหตุดังกล่าว ได้ยื่นข้อร้องเรียนให้คืนความเป็นผู้ประกันตน รวมทั้งยื่นอุทธรณ์ต่อคณะกรรมการอุทธรณ์ และยื่นฟ้องต่อศาล ซึ่งกลุ่มผู้ประกันตนมาตรา ๓๙ ซึ่งสิ้นสุดความเป็นผู้ประกันตนด้วยเหตุดังกล่าวส่วนใหญ่มีรายได้น้อย ไม่แน่นอน และบางส่วนอายุเกิน ๖๐ ปีบริบูรณ์ จึงขาดโอกาสที่จะกลับมาเป็นผู้ประกันตนตามมาตรา ๓๓ แห่งพระราชบัญญัติประกันสังคม พ.ศ. ๒๕๓๓ ได้อีกส่งผลให้ได้รับความเดือดร้อน เนื่องจากไม่ได้รับสิทธิประโยชน์จากกองทุนประกันสังคม

แต่ด้วยเรื่องการกลับเป็นผู้ประกันตนตามมาตรา ๓๙ มีกำหนดระยะเวลาแสดงความจำนงภายในหนึ่งร้อยยี่สิบวันนับแต่วันที่พระราชบัญญัติมีผลใช้บังคับอันเป็นการกำหนดระยะเวลาสิ้นสุดแน่นอน จึงต้องออกเป็นพระราชบัญญัติฉบับใหม่ต่างหาก กล่าวคือเมื่อสิ้นสุดระยะเวลาดังกล่าวพระราชบัญญัติย่อมสิ้นสุดลงไป ซึ่งหากออกเป็นพระราชบัญญัติแก้ไขในมาตราที่เกี่ยวข้องจะทำให้มาตราที่แก้ไขปรากฏอยู่ในพระราชบัญญัติประกันสังคม พ.ศ. ๒๕๓๓ ตลอดไป ทำให้เกิดความสับสนต่อผู้ประกันตน และอาจทำให้เป็นช่องทางแก่บุคคลทางกฎหมายในการกล่าวอ้างข้อกฎหมายดังกล่าว

ด้วยเหตุผลดังกล่าว จึงสมควรตราเป็นพระราชบัญญัติฉบับใหม่ ทั้งนี้ โดยเทียบเคียงกับพระราชบัญญัติยกเว้นการนำระยะเวลาและเงื่อนไขตามมาตรา ๖๑ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์มาใช้บังคับแก่ผู้สูญหายจากกรณีกรณีพิบัติ พ.ศ. ๒๕๔๘ ซึ่งพระราชบัญญัติดังกล่าวใช้บังคับเฉพาะเหตุการณ์คลื่นยักษ์ที่เกิดขึ้นบริเวณพื้นที่ฝั่งทะเลอันดามันของจังหวัดกระบี่ จังหวัดตรัง จังหวัดพังงา จังหวัดภูเก็ต จังหวัดระนอง และจังหวัดสตูล เมื่อวันที่ ๒๖ ธันวาคม ๒๕๔๗

๔. วัตถุประสงค์และเป้าหมายของภารกิจ

๔.๑ วัตถุประสงค์และเป้าหมายของภารกิจ

(๑) เพื่อสร้างหลักประกันในการดำรงชีวิต กฎหมายว่าด้วยการประกันสังคมกำหนดสิทธิประโยชน์ให้ความคุ้มครองในคุณภาพชีวิตขั้นพื้นฐานแก่ประชาชนกลุ่มผู้ประกันตน

(๒) เพื่อแก้ปัญหาทางเศรษฐกิจและสังคม กฎหมายว่าด้วยการประกันสังคมช่วยบรรเทาความเดือดร้อนจากการเจ็บป่วย ประสบนานตราย การคลอดบุตร การเป็นผู้ทุพพลภาพ และเสียชีวิต ตลอดจนการสงเคราะห์บุตร และชราภาพแก่ผู้เคยเป็นผู้ประกันตนตามมาตรา ๓๙ ของกฎหมายว่าด้วยการประกันตน

(๓) เพื่อเป็นการขยายโอกาสให้ลูกจ้างผู้ด้อยโอกาสได้รับสิทธิความคุ้มครองในคุณภาพชีวิตขั้นพื้นฐานที่พึงมีพึงได้ดังเช่นลูกจ้างโดยทั่วไป หรือผู้เคยเป็นผู้ประกันตนตามมาตรา ๓๙ ของกฎหมายว่าด้วยการประกันสังคมมาก่อน

๔.๒ ความจำเป็นที่ต้องทำภารกิจ

(๑) หน้าที่ความรับผิดชอบของรัฐที่มีต่อประชาชนนอกจากการรักษากฎหมายให้มีผลบังคับเพื่อให้สังคมมีความสงบสุขเรียบร้อย ยังถือเป็นความจำเป็นที่รัฐจะต้องเข้าไปมีบทบาทรับผิดชอบในการช่วยเหลือหรือส่งเสริมให้ประชาชนมีมาตรฐานการดำรงชีวิตความเป็นอยู่ที่ดีเกิดความมั่นคงทางสังคมและเศรษฐกิจอันเป็นส่วนหนึ่งของความมั่นคงของประเทศ และสำหรับความทุกข์ยากของประชาชนโดยทั่วไปนั้นขึ้นอยู่กับการทำงานและเงินรายได้ของผู้เป็นหัวหน้าครอบครัว หากบุคคลผู้นี้ต้องประสบเคราะห์กรรมทำให้ต้องขาดรายได้แล้ว ความทุกข์ยากเดือดร้อนก็จะเกิดแก่ครอบครัวนั้น จึงจำเป็นที่รัฐจะต้องเข้ามาบริการเพื่อบรรเทาความเดือดร้อนทุกข์ยากดังกล่าว

(๒) ในปัจจุบันมีจำนวนผู้ประกันตนที่อยู่ในฐานะลูกจ้างประมาณ เก้าสิบล้านคนเศษ และมีจำนวนนายจ้างที่อยู่ในระบบประกันสังคมประมาณสามแสนราย อันเป็นปัจจัยสำคัญประการหนึ่งที่ช่วยพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ ลูกจ้างจึงถือเป็นทรัพยากรมนุษย์ที่มีความสำคัญเป็นอย่างยิ่งที่ก่อให้เกิดแรงงานขึ้น ดังนั้นจึงจำเป็นต้องคุ้มครองดูแลลูกจ้าง ซึ่งเป็นผู้ประกันตนให้มีหลักประกันในคุณภาพชีวิตที่ดีมีคุณภาพและสิทธิภาพเพื่อการสร้างสรรค์พัฒนาประเทศชาติให้ก้าวหน้า แต่เมื่อใดที่ลูกจ้างขาดหลักประกันในชีวิต หรือมี

หลักประกันในชีวิตที่ไม่มีประสิทธิภาพ ไม่สอดคล้องเหมาะสมกับสถานการณ์ในสภาวะเศรษฐกิจ และสังคมที่เปลี่ยนแปลงไป ก็ย่อมส่งผลกระทบต่อปัญหาทางเศรษฐกิจและสังคมได้ ซึ่งกฎหมายว่าด้วยการประกันสังคมที่มีบทบัญญัติและการกำหนดสิทธิประโยชน์ในการให้ความคุ้มครองที่เหมาะสมย่อมส่งผลโดยตรงต่อการพัฒนาประเทศ

๔.๓ ปัญหาหรือข้อบกพร่องที่ต้องแก้ไข

เพื่อให้ผู้เคยเป็นผู้ประกันตนตามมาตรา ๓๙ ของกฎหมายว่าด้วยการประกันสังคมที่สิ้นสุดความเป็นผู้ประกันตนลงด้วยเหตุตามมาตรา ๔๑(๔) ไม่ส่งเงินสมทบสามเดือนติดต่อกัน หรือมาตรา ๔๑(๕) ภายในระยะเวลาสิบสองเดือนส่งเงินสมทบมาแล้วไม่ครบเก้าเดือน ได้รับการคืนความเป็นผู้ประกันตนต่อไป

๔.๔ มาตรการที่จะบรรลุดังกล่าวประสงค์ของภารกิจมีดังต่อไปนี้

เพื่อขยายความคุ้มครองในสิทธิประโยชน์ตามกฎหมายว่าประกันสังคม ไปยังผู้เคยเป็นผู้ประกันตนตามมาตรา ๓๙ ของกฎหมายว่าด้วยการประกันสังคม โดยกำหนดระยะเวลาการแสดงความจำนงต่อสำนักงานประกันสังคมตามระเบียบที่เลขาธิการสำนักงานประกันสังคมกำหนดภายในหนึ่งร้อยยี่สิบวันนับแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษา เป็นต้นไป

๔.๕ ทางเลือกอื่นที่จะสามารถบรรลุดังกล่าวประสงค์เดียวกัน

ตามกฎหมายว่าด้วยการประกันสังคมปัจจุบัน คือการที่รัฐเข้ามาแทรกแซงเอกชน โดยการตรากฎหมายออกมาเพื่อเยียวยาความบกพร่องของสังคม ซึ่งกฎหมายว่าด้วยการประกันสังคมได้กำหนดหน้าที่ของนายจ้างที่จะต้องแจ้งขึ้นทะเบียนประกันสังคม ขึ้นทะเบียนลูกจ้างเป็นผู้ประกันตน การแจ้งเปลี่ยนแปลงข้อเท็จจริง และทำหน้าที่หักเงินสมทบจากค่าจ้างที่จ่ายให้ลูกจ้าง กับทั้งนำเงินสมทบในส่วนของนายจ้าง ลูกจ้างส่งเข้ากองทุนประกันสังคมเพื่อให้ลูกจ้างได้รับสวัสดิการในการคุ้มครองกรณีเจ็บป่วยหรือประสบอันตราย กรณีทุพพลภาพ กรณีตายอันมิใช่เนื่องจากการทำงาน กรณีคลอดบุตร กรณีสงเคราะห์บุตร กรณีชราภาพ และกรณีว่างงาน ดังนั้น หากไม่ใช้มาตรการทางกฎหมายในการกำหนดการที่ลูกจ้างจะมีหลักประกันในคุณภาพชีวิตที่ดี ย่อมไม่สามารถเกิดขึ้นได้

๔.๖ เหตุผลที่ทำให้เชื่อว่ามาตรการนี้จะสามารถแก้ไขหรือข้อบกพร่องนั้นได้

เมื่อมีการตราพระราชบัญญัติการกลับเป็นผู้ประกันตน พ.ศ. ตามประเด็นที่กล่าวมาข้างต้นแล้ว จะทำให้ประเทศมีกฎหมายว่าด้วยการประกันสังคมที่มีบทบัญญัติที่เหมาะสมกับสภาพเศรษฐกิจและสังคม อันเป็นการช่วยเหลือผู้เคยเป็นผู้ประกันตน มาตรา ๓๙ ตามกฎหมายว่าด้วยการประกันสังคมส่งผลให้การประกันสังคมเป็นไปอย่างเป็นธรรม อันเป็นปัจจัยหนึ่งที่จะทำให้ลูกจ้างมีคุณภาพชีวิตที่ดี รวมทั้งการมีมาตรฐานการประกันสังคมระหว่างประเทศซึ่งจะสามารถป้องกันการค้ากีดกันทางการค้าระหว่างประเทศ โดยการอ้างประเด็นทางด้านประกันสังคมได้อีกทาง

๕. ใครเป็นผู้ทำภารกิจ

การประกันสังคมจำเป็นต้องดำเนินการโดยองค์กรที่มีศักยภาพเพียงพอในการบังคับให้มีการปฏิบัติตามที่กฎหมายกำหนดโดยเคร่งครัด และสามารถดำเนินการให้ความคุ้มครองในสิทธิประโยชน์อย่างมีประสิทธิภาพ และครอบคลุมทุกพื้นที่ทั่วประเทศ จึงกำหนดให้ภาครัฐเป็นผู้ที่ต้องทำภารกิจการประกันสังคม โดยมาตรา ๔๔ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ซึ่งบัญญัติว่า “บุคคลย่อมมีสิทธิได้รับหลักประกันความปลอดภัยและสวัสดิภาพในการทำงาน รวมทั้งหลักประกันในการดำรงชีพทั้งในระหว่างการทำงานและเมื่อพ้นภาวะการทำงาน ทั้งนี้ตามกฎหมายบัญญัติ” ประกอบกับมาตรา ๓๔ แห่งพระราชบัญญัติปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม พ.ศ. ๒๕๔๕ กำหนดให้ประชาชนมีงานทำการประกันสังคม และราชการอื่นตามที่มีกฎหมายกำหนดให้เป็นอำนาจหน้าที่ของกระทรวงแรงงานหรือส่วนราชการที่สังกัดกระทรวงแรงงาน ดังนั้น จึงเป็นหน้าที่ของรัฐในการทำภารกิจด้านการประกันสังคม เพื่อให้มีการประกันสังคมที่ตอบสนองความจำเป็นขั้นพื้นฐานในการดำรงชีวิตแก่ผู้ประกันตนอย่างเพียงพอมีประสิทธิภาพและด้วยความเป็นธรรมเหมาะสมกับสภาพการณ์ในปัจจุบันที่เปลี่ยนแปลงไป

๖. ความจำเป็นในการตรากฎหมาย

๖.๑ ความจำเป็นในการตรากฎหมาย

การประกันสังคมมีวัตถุประสงค์เพื่อสร้างหลักประกันตนและความมั่นคงในการดำรงชีวิตให้แก่ประชาชนเป็นการเฉลี่ยความทุกข์และความสุข ร่วมกันรับผิดชอบต่อสังคมด้วยการออมและเสียสละเพื่อส่วนรวมมีหลักการสำคัญที่มุ่งให้ประชาชนช่วยเหลือตนเอง ครอบครัว ตลอดจนช่วยเหลือซึ่งกันและกันในสังคมในยามที่ประสบกับภาวะการณสูญเสียรายได้หรือไม่สามารถทำงานได้โดยไม่เป็นภาระของผู้อื่น การประกันสังคมจึงเป็นมาตรการหนึ่งที่กำลังก่อให้เกิดความมั่นคงในสังคม ดังนั้นจึงสมควรมีการตราพระราชบัญญัติการกลับเป็นผู้ประกันตน พ.ศ. เพื่อให้การคุ้มครองการประกันสังคมเป็นไปโดยทั่วถึง และมีประสิทธิภาพสอดคล้องเหมาะสมกับสภาพการณ์ทางเศรษฐกิจและสังคมในปัจจุบันที่เปลี่ยนแปลงไป

๖.๒ การใช้บังคับกฎหมาย

ด้วยพระราชบัญญัติประกันสังคม พ.ศ. ๒๕๓๓ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติประกันสังคม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๓๗ มาตรา ๔๑ ใช้บังคับแก่ผู้ประกันตนตามมาตรา ๓๙ แห่งพระราชบัญญัติประกันสังคม พ.ศ. ๒๕๓๓ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติประกันสังคม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๓๗ ทำให้ความเป็นผู้ประกันตนสิ้นสุดเมื่อผู้ประกันตน (๔) ไม่ส่งเงินสมทบสามเดือนติดต่อกัน และ (๕) ภายในระยะเวลาสิบสองเดือนส่งเงินสมทบมาแล้วไม่ครบเก้าเดือน

โดยทั้งนี้ในการตราพระราชบัญญัตินี้ เพื่อต้องการคืนสภาพความเป็นผู้ประกันตนตามมาตรา ๓๙ ให้แก่ผู้เคยเป็นผู้ประกันตนตามมาตรา ๓๙ ซึ่งความเป็นผู้ประกันตนสิ้นสุดตามมาตรา ๔๑ (๔) ไม่ส่งเงินสมทบสามเดือนติดต่อกันและตามมาตรา ๔๑ (๕) ภายในระยะเวลาสิบสองเดือนส่งเงินสมทบมาแล้วไม่ครบเก้าเดือน โดยการใช้บังคับของกฎหมายดังกล่าวเป็นหน้าที่ที่รัฐจะต้องดำเนินการให้เป็นไปตามกฎหมาย รัฐโดยกระทรวงแรงงานจึงเข้ามามีบทบาทในการประกันสังคมเอง จึงทำให้ผู้เคยเป็นผู้ประกันตนตามมาตรา ๓๙ ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของสังคมมีหลักประกันที่เป็นธรรมและเหมาะสม

๖.๓ สภาพบังคับของกฎหมาย

พระราชบัญญัติประกันสังคม พ.ศ. ๒๕๓๓ เป็นกฎหมายที่บัญญัติขึ้นมาเพื่อให้ความคุ้มครองแก่ผู้ประกันตน ซึ่งผู้ประกันตนแบ่งออกเป็น ๒ กลุ่มใหญ่คือ กลุ่มโดยบังคับของกฎหมาย และกลุ่มโดยความสมัครใจซึ่งกลุ่มโดยบังคับของกฎหมายได้แก่ผู้อยู่ในสถานะของลูกจ้าง กลุ่มโดยความสมัครใจ ได้แก่ผู้ที่สิ้นสภาพการเป็นลูกจ้างและบุคคลโดยทั่วไป ซึ่งการให้ความคุ้มครองแก่ผู้ประกันตนในแต่ละสถานะนั้นจะได้รับสิทธิประโยชน์ที่แตกต่างกันออกไป สำหรับกลุ่มโดยบังคับของกฎหมายซึ่งถือเป็นเป้าหมายหลักแห่งการให้ความคุ้มครองนั้น กฎหมายกำหนดให้เป็นหน้าที่ของนายจ้างในการดำเนินการเพื่อบรรลุดัตถุประสงค์แห่งการให้ความคุ้มครอง สำหรับกลุ่มโดยความสมัครใจได้แก่ผู้ประกันตนที่สิ้นสภาพการเป็นลูกจ้างและบุคคลโดยทั่วไป กฎหมายกำหนดให้เป็นหน้าที่ของบุคคลที่แสดงความจำนงในการดำเนินการเพื่อบรรลุดัตถุประสงค์แห่งการคุ้มครอง

สำหรับผู้ประกันตนมาตรา ๓๙ ที่สิ้นสุดความเป็นผู้ประกันตนตามมาตรา ๔๑ (๔) และมาตรา ๔๑ (๕) ถือเป็นกลุ่มโดยความสมัครใจ แต่พระราชบัญญัติประกันสังคม พ.ศ. ๒๕๓๓ และที่แก้ไขเพิ่มเติม มิได้มีบทบัญญัติไว้เป็นการเฉพาะ จึงควรตราพระราชบัญญัติการกลับเป็นผู้ประกันตนไว้เฉพาะ เพื่อให้เกิดสภาพบังคับในการปฏิบัติตามกฎหมายสำหรับการนำส่งเงินสมทบและการรับการคุ้มครองให้เป็นไปตามกฎหมายว่าด้วยการประกันสังคม

๗. ความซ้ำซ้อนของกฎหมาย

ไม่มี

๘. ภาระต่อบุคคลและความคุ้มค่า

ผู้ที่ได้รับผลกระทบโดยตรงจากกฎหมายคือ ผู้เคยเป็นผู้ประกันตนตามมาตรา ๓๙ ของกฎหมายว่าด้วยการประกันสังคม และรัฐบาล คือภาระค่าใช้จ่ายในการออกเงินสมทบเงินเข้ากองทุนประกัน และกฎหมายยังกำหนดให้เป็นหน้าที่ในการปฏิบัติต่าง ๆ ดังที่กล่าวแล้วเพื่อผลแห่งการบรรลุดัตถุประสงค์การประกันสังคม แต่เมื่อพิจารณาถึงผลประโยชน์ที่ผู้ประกันตนได้รับแล้วจะเห็นว่ามิได้มีผลต่อความมั่นคงในการดำรงชีวิตและครอบครัวของผู้ประกันตน รวมถึงผู้มีสิทธิอื่น ๆ ตามที่กำหนดในพระราชบัญญัติประกันสังคม พ.ศ. ๒๕๓๓

เมื่อลูกจ้างมีคุณภาพชีวิตที่ดี สถาบันครอบครัวมีความมั่นคง ย่อมส่งผลต่อประสิทธิภาพในการทำงาน ทำให้ประเทศได้รับผลผลิตที่ดีจากการทำงานของบุคคลดังกล่าว นอกจากนี้แล้วระบบประกันสังคมยังส่งผลกระทบต่อระบบการเงินมีการไหลเวียน เพิ่มการกระจายรายได้เนื่องจากเงินสมทบที่อยู่ในกองทุนประกันสังคมส่วนหนึ่งถือเป็นเงินออมของผู้ประกันตน ซึ่งเงินออมถือได้ว่าเป็นเงินลงทุนประเภทหนึ่งของประเทศ ประกอบกับการบริหารจัดการเกี่ยวกับสถานพยาบาลในการให้บริการทางการแพทย์แก่ผู้ประกันตนนอกจากจะทำให้มีเงินไหลเวียนเข้าสู่ระบบมากขึ้นแล้วยังจะส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพการบริการทางการแพทย์ในภาพรวมของประเทศได้ด้วย

๙. ความพร้อมของรัฐ

๙.๑ กระทรวงแรงงานมีความพร้อมในการดำเนินงานตามร่างพระราชบัญญัตินี้ โดยกฎกระทรวงแบ่งส่วนราชการของสำนักงานประกันสังคม พ.ศ. ๒๕๔๕ กำหนดให้สำนักงานประกันสังคมมีภารกิจเกี่ยวกับการขึ้นทะเบียนนายจ้างการขึ้นทะเบียนผู้ประกันตน การเก็บเงินสมทบ การตรวจสอบการประสานการแพทย์และการฟื้นฟูสมรรถภาพ การลงทุนและการจ่ายประโยชน์ทดแทน โดยการพัฒนามาตรฐานรูปแบบ กลไก มาตรการ ส่งเสริมสนับสนุน ติดตามตรวจสอบแก้ไขปัญหา เพื่อเพิ่มโอกาสให้กับผู้ใช้แรงงานได้รับสิทธิประโยชน์สูงสุด และพัฒนาคุณภาพของชีวิตที่ดี ทั้งนี้ สำนักงานประกันสังคมมีหน่วยงานในสังกัดดำเนินการตามภารกิจดังกล่าวในส่วนกลางและส่วนภูมิภาค โดยมีเจ้าหน้าที่ในสังกัดสำนักงานประกันสังคมที่เรียกว่า “พนักงานเจ้าหน้าที่” ที่เป็นเครื่องมือทางกฎหมายที่สำคัญในการดำเนินการประกันสังคมจำนวนประมาณ ๔,๕๐๐ คน รวมทั้งยังมีหน้าที่ธนาคารจากภาคเอกชนที่ได้รับแต่งตั้งเป็นพนักงานเจ้าหน้าที่ร่วมดำเนินการเกี่ยวกับการรับ - จ่ายเงินสมทบ

๙.๒ ในการบังคับการให้เป็นไปตามกฎหมาย กระทรวงแรงงานกำหนดแนวทางการดำเนินงานไว้ดังต่อไปนี้

(๑) การประชาสัมพันธ์ เพื่อเผยแพร่ความรู้ และสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับร่างพระราชบัญญัตินี้ให้แก่ นายจ้าง ลูกจ้าง และประชาชน เมื่อมีการประกาศใช้บังคับร่างพระราชบัญญัตินี้ผ่านทางสื่อโทรทัศน์ สื่อวิทยุ สิ่งตีพิมพ์ และทางอินเทอร์เน็ต (INTERNET)

(๒) การฝึกอบรมเจ้าหน้าที่ นายจ้าง และลูกจ้าง เพื่อเผยแพร่ความรู้ และสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับร่างพระราชบัญญัตินี้ให้แก่ นายจ้าง และลูกจ้าง เมื่อมีการประกาศใช้บังคับร่างพระราชบัญญัตินี้ รวมทั้งพัฒนาบุคลากรของกระทรวงแรงงานให้มีขีดความสามารถทางกฎหมายว่าด้วยการประชาสัมพันธ์เพิ่มขึ้น

๑๐. วิธีการทำงาน การตรวจสอบและการประเมินผลสัมฤทธิ์

กระทรวงแรงงานกำหนดวิธีการทำงาน การตรวจสอบ และเป้าหมายและการประเมินผลสัมฤทธิ์ของสำนักงานประกันสังคมไว้ดังต่อไปนี้

๑๐.๑ วิธีการทำงาน

การปฏิบัติงานของสำนักงานประกันสังคมในส่วนที่เกี่ยวข้องกับร่างพระราชบัญญัตินี้ จะใช้วิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี เพื่อประโยชน์สุขของประชาชน เกิดผลสัมฤทธิ์ต่อภารกิจของรัฐมีประสิทธิภาพ เกิดความคุ้มค่าในเชิงภารกิจของรัฐ ลดขั้นตอนการปฏิบัติงานที่เกินความจำเป็น ประชาชนได้รับการอำนวยความสะดวกและได้รับการตอบสนองความต้องการ ซึ่งจะเป็นไปตามหลักการที่กำหนดในพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ. ๒๕๔๖ โดยกำหนดวิธีการทำงานไว้ดังต่อไปนี้

(๑) จัดให้มีแผนกลยุทธ์เชิงบูรณาการและมุ่งผลสัมฤทธิ์ โดยมีความเชื่อมโยงกับนโยบายและเป้าหมายเชิงยุทธศาสตร์ของรัฐบาล

(๒) ลดระยะเวลาและขั้นตอนการปฏิบัติงานลง เพื่อเป็นการลดระยะเวลาในการพิจารณา การสั่ง การอนุญาต การอนุมัติ หรือการปฏิบัติราชการที่มีผลโดยตรงต่อประชาชนให้เกิดความสะดวกและรวดเร็วขึ้น

(๓) พัฒนาระบบบริหารความรู้ในองค์กร เพื่อให้บุคลากรของสำนักงานประกันสังคมมีขีดความสามารถทางด้านกฎหมายว่าด้วยการประกันสังคมเพิ่มขึ้น

(๔) พัฒนาระบบบริการและระบบสนับสนุนผ่านทางระบบอิเล็กทรอนิกส์ โดยการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารสมัยใหม่ในการปฏิบัติงาน

๑๐.๒ ระบบการตรวจสอบ

จัดให้มีระบบการติดตามประเมินผลการปฏิบัติงานภายใน และมีการตรวจสอบประเมินผลการปฏิบัติโดยบุคคลภายนอก ภายใต้คำรับรองการปฏิบัติราชการสำนักงานประกันสังคมประจำปีงบประมาณแต่ละปีงบประมาณ รวมทั้งเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วม ที่ปรึกษาภาคประชาชน ภาคเอกชน หรือองค์กรต่าง ๆ ได้เข้ามามีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการปฏิบัติงานของสำนักงานประกันสังคมในส่วนที่เกี่ยวข้องกับร่างพระราชบัญญัตินี้

๑๑. อำนาจในการตราอนุบัญญัติ

ร่างพระราชบัญญัตินี้ได้กำหนดอำนาจในการตราอนุบัญญัติเฉพาะที่เกี่ยวกับหลักเกณฑ์และวิธีการที่เป็นสาระสำคัญเท่านั้น โดยให้แสดงความจำนงตามระเบียบที่เลขาธิการสำนักงานประกันสังคมกำหนดภายในหนึ่งร้อยสี่วันนับแต่วันที่พระราชบัญญัตินี้มีผลใช้บังคับ ซึ่งเห็นได้ว่าการออกอนุบัญญัติตามร่างพระราชบัญญัตินี้ไม่ได้เป็นการกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการที่ถือเป็นการเปิดช่องให้เจ้าหน้าที่ของรัฐใช้ดุลยพินิจแต่อย่างใด

๑๒. การรับฟังความคิดเห็น

กระทรวงแรงงาน โดยสำนักงานประกันสังคมได้มีการรับฟังความคิดเห็นของผู้ที่ได้รับผลกระทบจากร่างพระราชบัญญัตินี้แล้ว โดยการจัดประชุมระดมความคิดเห็นเกี่ยวกับการตรากฎหมาย จำนวน ๑ ครั้ง เมื่อวันที่ ๒๙ มกราคม ๒๕๕๐ ณ ห้องประชุมแมจิก ๒ ชั้น ๓ โรงแรมมิราเคิล แกรนด์ คอนเวนชั่น กรุงเทพมหานคร ประกอบด้วยผู้แทนนายจ้าง ลูกจ้าง ผู้ประกันตน กลุ่มองค์กรที่เกี่ยวข้อง และเจ้าหน้าที่กระทรวงแรงงาน ผลการสัมมนา มีข้อเสนอให้ออกกฎหมายค้ำประกันสุขภาพให้แก่บุคคลผู้เคยเป็นผู้ประกันตนตามมาตรา ๓๙ ที่ขาดส่งเงินสมทบตามมาตรา ๔๑(๔) และมาตรา ๔๑(๕) แห่งพระราชบัญญัติประกันสังคม พ.ศ. ๒๕๓๓ และที่แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติประกันสังคม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๓๗

ข้อมูลสถิติที่เกี่ยวข้อง

1. ข้อมูลสถิติผู้ประกันตนตามมาตรา 39 ที่ไม่ได้ส่งเงินสมทบตามมาตรา 41 (4) หรือ (5)

หน่วย : คน

ปี พ.ศ.	ขาดส่ง 3 เดือน ติดต่อกันมาตรา 4 (4)	ภายใน 12 เดือน ส่งไม่ครบ 9 เดือน มาตรา 4 (5)	รวม
2553	93,663	6,500	100,163
2552	90,305	4,085	94,390
2551	78,075	3,136	81,211
2550	82,426	3,476	85,902
2549	64,048	2,132	66,180
2548	54,409	1,973	56,382
2547	51,699	1,668	53,367
2546	47,694	754	48,448
2545	30,003	107	30,110
2544	26,833	12	26,845
2543	24,203	25	24,228
2542	17,955	-	17,955
2541	7,502	-	7,502
2540	4,849	-	4,849
2539	4,799	-	4,799
2538	1,983	-	1,983
รวม	680,446	23,868	704,314

ที่มา: กองนิติการ สำนักงานประกันสังคม ข้อมูล ณ วันที่ 9 ธันวาคม 2553

หมายเหตุ : ผู้ที่สิ้นสภาพจำนวน 704,314 คน มีการกลับเป็นผู้ประกันตนมาตรา 33
 บางส่วน คงเหลือที่สามารถกลับเป็นผู้ประกันตนมาตรา 39 ได้ตามสาเหตุดังนี้

- ขาดส่ง 3 เดือนติดต่อกัน 470,429 คน
- ภายใน 12 เดือนส่งไม่ครบ 9 เดือน 18,769 คน

รวม 489,198 คน

2. ข้อมูลสถิติผู้ประกันตนมาตรา 39 ที่สิ้นสภาพการเป็นผู้ประกันตนโดยเหตุอื่นนอกเหนือจากเหตุตามมาตรา 41 (4) หรือ (5)

หน่วย : คน

ปี พ.ศ.	ตาย (1)	กลับเป็นผู้ประกันตน มาตรา 33 (2)	ลาออก (3)	รวม
2553	3,364	58,320	26,329	88,013
2552	3,281	54,300	24,214	81,795
2551	2,831	39,847	21,015	63,693
2550	2,441	34,049	18,612	55,102
2549	2,123	25,918	15,371	43,412
2548	1,980	18,579	14,588	35,147
2547	1,904	14,412	14,247	30,563
2546	1,889	13,040	12,845	27,774
2545	1,739	16,857	9,637	28,233
2544	1,547	9,832	4,728	16,107
2543	1,201	7,794	3,055	12,050
2542	876	6,443	1,971	9,290
2541	416	2,053	637	3,106
2540	262	937	578	1,777
2539	135	563	653	1,351
2538	88	313	456	857

ที่มา: กองนิติการ สำนักงานประกันสังคม ข้อมูล ณ วันที่ 9 ธันวาคม 2553

หมายเหตุ : สาเหตุการสิ้นสภาพการเป็นผู้ประกันตนโดยเหตุอื่นนอกเหนือจากเหตุตามมาตรา 41(4) หรือ(5)

(1) ตาย

(2) สิ้นสภาพการเป็นผู้ประกันตนตามมาตรา 39 เนื่องจากออกจากงาน และกลับเป็นผู้ประกันตนตามมาตรา 33 อีก เนื่องจากกลับเข้าทำงานใหม่

(3) ลาออก

3. จำนวนผู้ประกันตนภาคสมัครใจ (มาตรา 39) ปี 2544-2553

หน่วย : คน

เดือน / ปี	2544	2545	2546	2547	2548	2549	2550	2551	2552	2553
ม.ค.	91,678	120,723	125,326	176,980	205,102	248,905	376,754	407,873	527,296	688,878
ก.พ.	94,379	123,526	153,634	177,741	206,614	254,788	335,778	414,669	559,203	695,536
มี.ค.	96,237	126,246	154,949	178,959	208,924	261,022	341,771	420,916	579,235	698,802
เม.ย.	98,180	124,975	155,298	178,519	210,115	264,993	345,996	426,942	591,821	700,028
พ.ค.	100,418	125,541	156,105	179,512	213,062	272,120	351,265	438,426	603,962	703,530
มิ.ย.	102,786	128,096	158,203	181,730	217,158	279,846	357,777	466,099	614,032	710,518
ก.ค.	105,936	130,829	160,107	184,494	219,518	286,957	363,673	476,496	618,796	713,731
ส.ค.	108,169	133,772	162,985	186,979	222,671	294,112	373,217	486,562	631,624	719,204
ก.ย.	110,032	136,943	166,859	189,686	225,317	301,223	380,864	493,561	647,014	726,103
ต.ค.	112,912	141,226	170,242	192,858	229,951	308,090	388,330	499,682	659,402	
พ.ย.	115,733	144,174	172,935	195,712	235,414	314,168	394,293	504,578	670,188	
ธ.ค.	118,231	147,415	175,131	200,298	241,929	322,379	400,905	514,422	679,700	

ที่มา : กองวิจัยและพัฒนา สำนักงานประกันสังคม สืบค้นข้อมูล ณ วันที่ 27 มกราคม 2554

4. จำนวนผู้เอาประกันตนภาคบังคับ (มาตรา 33) ปี 2544 – 2553

หน่วย : คน

เดือน \ ปี	2544	2545	2546	2547	2548	2549	2550	2551	2552	2553
ม.ค.	5,779,591	5,871,465	6,938,421	7,441,599	7,836,414	8,237,756	8,543,900	8,743,425	8,612,460	8,662,410
ก.พ.	5,792,753	5,911,399	7,013,234	7,502,476	7,869,086	8,287,764	8,617,613	8,781,480	8,619,726	8,704,302
มี.ค.	5,804,982	5,978,822	7,064,724	7,557,715	7,954,295	8,351,946	8,668,991	8,824,880	8,637,788	8,744,795
เม.ย.	5,806,528	6,298,343	7,083,718	7,587,747	7,967,046	8,371,935	8,672,443	8,818,677	8,598,376	8,729,165
พ.ค.	5,841,223	6,591,693	7,158,068	7,619,175	7,999,016	8,404,317	8,652,412	8,772,665	8,560,781	8,809,612
มิ.ย.	5,885,801	6,696,562	7,204,570	7,688,005	8,049,313	8,411,000	8,700,008	8,789,668	8,579,101	8,853,039
ก.ค.	5,924,671	6,756,205	7,250,656	7,726,612	8,092,318	8,456,473	8,735,863	8,818,370	8,584,650	8,865,599
ส.ค.	5,950,361	6,823,078	7,286,444	7,773,908	8,129,497	8,497,805	8,766,962	8,853,253	8,593,693	8,934,284
ก.ย.	5,959,296	6,876,983	7,351,321	7,816,364	8,186,362	8,544,176	8,792,142	8,886,681	8,644,918	
ต.ค.	5,939,548	6,899,912	7,376,322	7,828,709	8,199,134	8,568,778	8,785,605	8,870,314	8,637,036	
พ.ย.	5,884,652	6,894,191	7,412,865	7,850,543	8,226,954	8,568,751	8,783,405	8,832,073	8,656,009	
ธ.ค.	5,865,208	6,900,223	7,434,237	7,831,463	8,225,477	8,537,801	8,781,262	8,779,131	8,744,795	

ที่มา : กองวิจัยและพัฒนา สำนักงานประกันสังคม สืบค้นข้อมูล ณ วันที่ 27 มกราคม 2554

ขั้นตอนหรือวิธีการยื่นคำขอกลับเป็นผู้ประกันตน*

๑. การยื่นคำขอกลับเป็นผู้ประกันตน

๑.๑ แบบที่ใช้

- แบบคำขอกลับเป็นผู้ประกันตน (สปส.๑-๒๐/๑)
- บัตรประจำตัวประชาชน หรือบัตรอื่นที่มีรูปถ่ายและระบุเลขประจำตัวประชาชนซึ่งทางราชการออกให้พร้อมสำเนา

๑.๒ สถานที่

- สำนักงานประกันสังคมเขตพื้นที่/จังหวัด/สาขา

๑.๓ ระยะเวลา

- ภายใน ๑๘๐ วันนับแต่วันที่พระราชบัญญัติกลับเป็นผู้ประกันตน ใช้บังคับ

๒. คุณสมบัติ

๒.๑ เคยเป็นผู้ประกันตนมาตรา ๓๙ และสิ้นสุดความเป็นผู้ประกันตน กรณีไม่ส่งเงินสมทบสามเดือนติดต่อกัน หรือภายในระยะเวลาสิบสองเดือนส่งเงินสมทบมาแล้วไม่ครบเก้าเดือน โดยต้องสิ้นสุดตั้งแต่วันที่ ๓๐ มีนาคม ๒๕๓๘ เป็นต้นไป

๒.๒ ผู้ยื่นคำขอกลับเป็นผู้ประกันตนต้องมีสถานะเป็น R ของฐานะทะเบียนผู้ประกันตนในระบบประกันสังคม

๓. การอนุมัติคำขอกลับเป็นผู้ประกันตน

สำนักงานประกันสังคมเขตพื้นที่ /จังหวัด/สาขา พิจารณาจากหลักเกณฑ์ตามข้อ ๑ และ ๒ ของผู้ยื่นคำขอกลับเป็นผู้ประกันตน

๓.๑ หากผู้ขอยื่นคำขอมีคุณสมบัติและเป็นไปตามหลักเกณฑ์ครบถ้วนตามข้อ ๑ และ ๒ ของผู้ยื่นคำขอมีสិทธิกลับเป็นผู้ประกันตน โดยให้ความเป็นผู้ประกันตนมีผลตั้งแต่วันที่ยื่นคำขอกลับเป็นผู้ประกันตน ทั้งนี้สำนักงานประกันสังคมมีหนังสือแจ้งผลการอนุมัติให้กลับเข้าเป็นผู้ประกันตนให้ผู้ยื่นคำขอทราบ และมีการจ่ายเงินสมทบเดือนแรกภายในวันที่ ๑๕ ของเดือนถัดจากเดือนที่ได้รับอนุมัติให้กลับเข้าเป็นผู้ประกันตน จำนวนเงินสมทบเดือนละ ๔๓๒ บาท ครั้งต่อไปภายในวันที่ ๑๕ ของเดือน หากไม่นำส่งเงินสมทบสามเดือนติดต่อกัน จะสิ้นสุดความเป็นผู้ประกันตน ตั้งแต่เดือนแรกที่ไม่ส่งเงินสมทบ หรือภายในระยะเวลาสิบสองเดือนส่งเงินสมทบมาแล้วไม่ครบเก้าเดือน จะสิ้นสุดความเป็นผู้ประกันตนตั้งแต่เดือนที่ส่งเงินสมทบไม่ครบเก้าเดือน

* ที่มา: กองนิติการ สำนักงานประกันสังคม ข้อมูล ณ วันที่ ๑๗ ธันวาคม ๒๕๕๓

๓.๒ หากผู้ยื่นคำขอมีคุณสมบัติและหลักเกณฑ์ไม่ครบถ้วนตามข้อ ๑ และ ๒ ผู้ยื่นคำขอไม่มีสิทธิกลับเป็นผู้ประกันตน สำนักงานประกันสังคมเขตพื้นที่ / จังหวัด / สาขาจะมีหนังสือแจ้งให้ผู้ยื่นคำขอทราบ

๔. การแจ้งเรื่องการกลับเป็นผู้ประกันตนตามกฎหมายว่าด้วยการกลับเป็นผู้ประกันตน

เพื่อให้ผู้ที่เคยเป็นผู้ประกันตนมาตรา ๓๙ และสิ้นสุดความเป็นผู้ประกันตน กรณีไม่ส่งเงินสมทบสามเดือนติดต่อกัน หรือภายในระยะเวลาสิบสองเดือนส่งเงินสมทบมาแล้วไม่ครบเก้าเดือนได้รับทราบการตราพระราชบัญญัติกลับเป็นผู้ประกัน สำนักงานประกันสังคมจะดำเนินการมีหนังสือแจ้งไปยังบุคคลดังกล่าวให้รับทราบเป็นรายบุคคล โดยใช้ที่อยู่ตามฐานข้อมูลทะเบียนในระบบประกันสังคม

รายงานการวิจัยที่เกี่ยวข้อง : การสำรวจแรงงานนอกระบบ พ.ศ. ๒๕๕๓^๑

สำนักสถิติเศรษฐกิจและสังคม สำนักงานสถิติแห่งชาติ ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง “การสำรวจแรงงานนอกระบบ พ.ศ. ๒๕๕๓”^๒ ซึ่งผลการสำรวจในปี ๒๕๕๓ ทำให้ทราบถึงจำนวนแรงงานนอกระบบ ที่จำแนกตามเพศ ภาค ระดับการศึกษา การประกอบกิจกรรมทางเศรษฐกิจ การได้รับบาดเจ็บหรืออุบัติเหตุจากการทำงาน ปัญหาของแรงงานนอกระบบทั้งด้านการทำงาน สภาพแวดล้อมในการทำงาน และความไม่ปลอดภัยในที่ทำงาน รวมถึงเปรียบเทียบให้เห็นการเปลี่ยนแปลงของแรงงานนอกระบบในช่วงปี ๒๕๔๘-๒๕๕๓

ผลการสำรวจครั้งนี้แสดงให้เห็นสถานการณ์ด้านต่างๆ ของแรงงานนอกระบบที่ได้รับผลกระทบด้านต่างๆ จากการไม่ได้รับการคุ้มครองและไม่มีหลักประกันทางสังคม ร่างพระราชบัญญัติการกลับเป็นผู้ประกันตน พ.ศ. ... ที่จะเข้าสู่การพิจารณาของวุฒิสภาในสมัยประชุมสามัญทั่วไป พ.ศ. ๒๕๕๔ จะเป็นประโยชน์โดยตรงต่อแรงงานนอกระบบให้สามารถกลับคืนเป็นผู้ประกันตน เพื่อให้ได้รับสิทธิประโยชน์ทดแทนจากการเป็นผู้ประกันตน เป็นสร้างหลักประกันในการดำรงชีวิต สามารถแก้ปัญหาทางเศรษฐกิจและสังคม และยังเป็นโอกาสให้ลูกจ้างผู้ด้อยโอกาสได้รับสิทธิความคุ้มครองในคุณภาพชีวิตขั้นพื้นฐานที่พึงมีพึงได้ ดังเช่นลูกจ้างโดยทั่วไปที่เป็นผู้ประกันตน โดยสามารถสรุปสาระสำคัญ^๓ ได้ดังนี้

๑) จำนวนแรงงานนอกระบบ

ผลการสำรวจ พบว่า มีจำนวนผู้มีงานทำทั้งสิ้น ๓๘.๗ ล้านคน โดยเป็นแรงงานนอกระบบ ๒๔.๑ ล้านคน หรือร้อยละ ๖๒.๓ และที่เหลือเป็นผู้ทำงานในระบบหรือแรงงานในระบบ ๑๔.๖ ล้านคน หรือร้อยละ ๓๗.๗ ปรากฏดังตาราง ๑

ตาราง ๑ จำนวนแรงงาน

	จำนวน (ล้านคน)	ร้อยละ
นอกระบบ	๒๔.๑	๖๒.๓
ในระบบ	๑๔.๖	๓๗.๗
รวม	๓๘.๗	๑๐๐

^๑ เรียบเรียงโดย เกตุฉลิษฐ์ วรรณทอง วิทยากร ๔ กลุ่มงานกฎหมาย ๒ สำนักกฎหมาย สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา.

^๒ โปรดดูเพิ่มเติมที่ สำนักสถิติเศรษฐกิจและสังคม สำนักงานสถิติแห่งชาติ. การสำรวจแรงงานนอกระบบ พ.ศ. ๒๕๕๓. (ออนไลน์) เข้าถึงได้ที่ <http://service.nso.go.th/nso/nsopublish/themes/files/workerOutRep๕๓.pdf>

^๓ ข้อมูลตามตาราง 1- 9 ดัดแปลงจาก สำนักสถิติเศรษฐกิจและสังคม สำนักงานสถิติแห่งชาติ. การสำรวจแรงงานนอกระบบ พ.ศ. ๒๕๕๓.

จำแนกตามเพศ สำหรับแรงงานนอกระบบเมื่อพิจารณาตามเพศ พบว่า มีจำนวนไม่แตกต่างกันมากคือ เพศชาย ๑๓.๐ ล้านคน หรือร้อยละ ๕๓.๙ และเพศหญิง ๑๑.๑ ล้านคน หรือร้อยละ ๔๖.๑ ของแรงงานนอกระบบทั้งหมด ปรากฏดังตาราง ๒

ตาราง ๒ จำนวนแรงงานนอกระบบจำแนกตามเพศ

	จำนวน (ล้านคน)	ร้อยละ
ชาย	๑๓.๐	๕๓.๙
หญิง	๑๑.๑	๔๖.๑
รวม	๒๔.๑	๑๐๐

แรงงานในระบบและนอกระบบจำแนกตามภาค เมื่อพิจารณาตามภาค ผลการสำรวจพบว่า จากจำนวนผู้มีงานทำ ๓๘.๗ ล้านคน เป็นแรงงานในระบบ ๑๔.๖ ล้านคน หรือร้อยละ ๓๗.๗ และเป็นแรงงานนอกระบบ ๒๔.๑ ล้านคน หรือร้อยละ ๖๒.๓ เมื่อพิจารณาเป็นรายภาค พบว่า กรุงเทพมหานคร มีจำนวนผู้มีงานทำ ๓.๘ ล้านคน เป็นแรงงานในระบบ ๒.๕ ล้านคน ร้อยละ ๖๖.๒ แรงงานนอกระบบ ๑.๓ ล้านคน ร้อยละ ๓๓.๘ ภาคกลาง จำนวนผู้มีงานทำ ๙.๓ ล้านคน เป็นแรงงานในระบบ ๔.๘ ล้านคน หรือร้อยละ ๕๑.๖ แรงงานนอกระบบ ๔.๕ ล้านคน หรือร้อยละ ๔๘.๔ ภาคเหนือ จำนวนผู้มีงานทำ ๗.๒ ล้านคน เป็นแรงงานในระบบ ๒.๐ ล้านคน หรือร้อยละ ๒๘.๔ แรงงานนอกระบบ ๕.๒ ล้านคน หรือร้อยละ ๗๑.๖ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จำนวนผู้มีงานทำ ๑๓.๐ ล้านคน เป็นแรงงานในระบบ ๒.๙ ล้านคน หรือร้อยละ ๒๒.๔ แรงงานนอกระบบ ๑๐.๑ ล้านคน หรือร้อยละ ๗๗.๖ และภาคใต้จำนวนผู้มีงานทำ ๕.๓ ล้านคน เป็นแรงงานในระบบ ๒.๒ ล้านคน หรือร้อยละ ๔๑.๙ แรงงานนอกระบบ ๓.๑ ล้านคน หรือร้อยละ ๕๘.๑ ปรากฏดังตาราง ๓

ตาราง ๓ จำนวนแรงงานในระบบและนอกระบบจำแนกตามภาค

ภาค	แรงงานในระบบ		แรงงานนอกระบบ	
	จำนวน (ล้านคน)	ร้อยละ	จำนวน (ล้านคน)	ร้อยละ
ตะวันออกเฉียงเหนือ	๒.๙	๒๒.๔	๑๐.๑	๗๗.๖
เหนือ	๒.๐	๒๘.๔	๕.๒	๗๑.๖
กลาง	๔.๘	๕๑.๖	๔.๕	๔๘.๔
ใต้	๒.๒	๔๑.๙	๓.๑	๕๘.๑
กรุงเทพฯ	๒.๕	๖๖.๒	๑.๓	๓๓.๘
รวม	๑๔.๖	๓๗.๗	๒๔.๑	๖๒.๓

๒) ระดับการศึกษาของแรงงานนอกระบบ

สำหรับระดับการศึกษาของแรงงานนอกระบบ พบว่า ส่วนใหญ่เป็นผู้ที่จบการศึกษาในระดับประถมศึกษาและต่ำกว่าระดับประถมศึกษามากที่สุด ประมาณ ๑๕.๙ ล้านคน หรือร้อยละ ๖๕.๙ รองมาเป็นระดับมัธยมศึกษา ๖.๕ ล้านคน หรือร้อยละ ๒๖.๘ และระดับอุดมศึกษา ๑.๗ ล้านคน หรือร้อยละ ๗.๑ จะเห็นได้ว่า แรงงานนอกระบบส่วนใหญ่เป็นผู้มีการศึกษาในระดับที่ไม่สูงนัก เมื่อเทียบกับแรงงานในระบบ ดังนั้น หน่วยงานหลักที่เกี่ยวข้องควรมีการส่งเสริมสนับสนุนด้านการศึกษาแก่แรงงานนอกระบบเพื่อเป็นการเพิ่มศักยภาพและยกระดับสถานการณ์การทำงานของแรงงานนอกระบบให้ดีขึ้น ปรากฏดังตาราง ๔

ตาราง ๔ ระดับการศึกษาของแรงงานนอกระบบ

	จำนวน (ล้านคน)	ร้อยละ
ประถมศึกษาและต่ำกว่า	๑๕.๙	๖๕.๙
มัธยมศึกษา	๖.๕	๒๖.๘
อุดมศึกษา	๑.๗	๗.๑
รวม	๒๔.๑	๑๐๐

๓) การประกอบกิจกรรมทางเศรษฐกิจของแรงงานนอกระบบ

เมื่อพิจารณาถึงประเภทการประกอบกิจกรรมทางเศรษฐกิจ พบว่า แรงงานนอกระบบมากกว่าครึ่งหนึ่งทำงานอยู่ในภาคเกษตรกรรมโดยมีจำนวนถึง ๑๔.๕ ล้านคน หรือร้อยละ ๖๐.๐ รองลงมาทำงานอยู่ในภาคการค้าและการบริการ ร้อยละ ๓๑.๔ และภาคการผลิต ร้อยละ ๘.๖ ปรากฏดังตาราง ๕

ตาราง ๕ การประกอบกิจกรรมทางเศรษฐกิจของแรงงานนอกระบบ

	จำนวน (ล้านคน)	ร้อยละ
ภาคเกษตรกรรม	๑๔.๕	๖๐.๐
ภาคการค้าและการบริการ	๓๑.๔	๘.๖
รวม	๒๔.๑	๑๐๐

๔) การได้รับบาดเจ็บหรืออุบัติเหตุของแรงงานนอกระบบ

สำหรับการได้รับบาดเจ็บหรืออุบัติเหตุจากการทำงานของแรงงานนอกระบบในปี ๒๕๕๓ มีจำนวน ๓.๕ ล้านคนส่วนใหญ่ได้รับบาดเจ็บหรืออุบัติเหตุจากการถูกของมีคมบาดถึง ๒.๒ ล้านคน หรือร้อยละ ๖๓.๗ รองลงมา เป็น การพลัดตกหกล้ม ๕.๐ แสนคน หรือร้อยละ ๑๔.๑ การได้รับอุบัติเหตุจากการชนและกระแทก ๓.๑ แสนคน หรือร้อยละ ๘.๗ การได้รับอุบัติเหตุจากยานพาหนะ ๒.๒ แสนคน หรือร้อยละ ๖.๑ ถูกไฟไหม้หรือน้ำร้อนลวก ๑.๓ แสนคน หรือร้อยละ ๓.๘ ได้รับสารเคมีที่เป็นอันตรายมีจำนวน ๙.๔ หมื่นคน หรือร้อยละ ๒.๗ และ ไฟฟ้าช็อต ๑.๓ หมื่นคน หรือร้อยละ ๐.๔ ที่เหลือเป็นอื่นๆ ปรากฏดังตาราง ๖

ตาราง ๖ การได้รับบาดเจ็บหรืออุบัติเหตุของแรงงานนอกระบบ

	จำนวน (ล้านคน)	ร้อยละ
เกิดอุบัติเหตุและบาดเจ็บเกิดจากการถูกของมีคมบาด	๒.๒	๖๓.๗
การพลัดตกหกล้ม	๐.๕	๑๔.๑
การชนและกระแทก	๐.๓๑	๘.๗
อุบัติเหตุจากยานพาหนะ	๐.๒๒	๖.๑
ไฟไหม้หรือน้ำร้อนลวก	๐.๑๓	๓.๘
ได้รับสารเคมี	๐.๙๔	๒.๗
ไฟฟ้าช็อต	๐.๑๓	๐.๔
รวม	๓.๕	๑๐๐

๕) ปัญหาของแรงงานนอกระบบ

ผลจากการสำรวจแรงงานนอกระบบต่อปัญหาต่าง ๆ จากการดำเนินงานเพื่อให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องใช้เป็นแนวทางในการแก้ไขปัญหา พบว่า แรงงานนอกระบบที่มีปัญหาจากการทำงาน ๕.๓ ล้านคน โดยปัญหาที่พบมากที่สุด คือได้ค่าตอบแทนน้อย ๒.๖ ล้านคนหรือร้อยละ ๔๘.๕ รองลงมาเป็น งานที่ทำไม่ได้รับการจ้างอย่างต่อเนื่อง ๑.๑ ล้านคนหรือร้อยละ ๒๑.๕ ทำงานหนัก ๑.๐ ล้านคนหรือ ร้อยละ ๑๙.๐ และอื่นๆ คือ ไม่ได้รับสวัสดิการ ๓.๓ แสนคน ไม่มีวันหยุด ๙.๕ หมื่นคน ทำงานไม่ตรงกับเวลาปกติ ๖.๘ หมื่นคน ชั่วโมงทำงานมากเกินไป ๔.๙ หมื่นคน และลาพักผ่อนไม่ได้ ๓.๙ หมื่นคนปรากฏดังตาราง ๗

ตาราง ๗ ปัญหาด้านการทำงาน

	จำนวน (ล้านคน)	ร้อยละ
การได้รับค่าตอบแทนน้อย	๒.๖	๔๘.๕
งานที่ทำไม่ได้รับการจ้างอย่างต่อเนื่อง	๑.๑	๒๑.๕
ทำงานหนัก	๑.๐	๑๙.๐
อื่นๆ	๐.๕๘๔	๑.๑
รวม	๕.๓	๑๐๐

สำหรับปัญหาด้านสภาพแวดล้อมในการทำงาน แรงงานนอกระบบที่มีปัญหาจากสภาพแวดล้อมในการทำงาน ๓.๒ ล้านคน โดยปัญหาที่พบมากที่สุดเป็นเรื่องอิริยาบถในการทำงาน (ท่าทางในการทำงานที่ไม่ถูกสุขลักษณะเป็นเวลานาน ๆ ทำให้เกิดการอักเสบและผิดปกติของอวัยวะต่าง ๆ ในร่างกาย) ๑.๒ ล้านคนหรือร้อยละ ๓๗.๙ รองลงมาฝุ่นละออง คิววัน กลิ่น ๖.๗ แสนคนหรือร้อยละ ๒๑.๑ แสงสว่างไม่พอ ๕.๙ แสนคนหรือร้อยละ ๑๘.๗ สถานที่ทำงานไม่สะอาด ๓.๒ แสนคนหรือร้อยละ ๑๐.๑ เสียงดัง ๕.๗ หมื่นคนหรือร้อยละ ๑.๘ สถานที่ทำงานคับแคบ ๕.๔ หมื่นคนหรือร้อยละ ๑.๗ และสถานที่ทำงานอากาศไม่ถ่ายเท ๒.๔ หมื่นคนหรือร้อยละ ๐.๘ ปรากฏดังตาราง ๘

ตาราง ๘ ปัญหาด้านสภาพแวดล้อมในการทำงาน

	จำนวน (ล้านคน)	ร้อยละ
อิริยาบถในการทำงาน	๑.๒	๓๗.๙
ฝุ่น คิววัน กลิ่น ร้อยละ	๐.๖๗	๒๑.๑
แสงสว่างไม่เพียงพอ	๐.๕๙	๑๘.๗
สถานที่ทำงานไม่สะอาด	๐.๓๒	๑๐.๑
เสียงดัง	๐.๐๕๗	๑.๘
สถานที่ทำงานคับแคบ	๐.๐๕๔	๑.๗
สถานที่ทำงานอากาศไม่ถ่ายเท	๐.๐๒๔	๐.๘
รวม	๓.๒	๑๐๐

ปัญหาด้านความไม่ปลอดภัยในการทำงาน แรงงานนอกระบบที่มีปัญหาจากความไม่ปลอดภัยในการทำงาน ๒.๗ ล้านคน ส่วนใหญ่ได้รับสารเคมีเป็นพิษ ๑.๗ ล้านคน หรือร้อยละ ๖๓.๗ เครื่องจักรเครื่องมือที่เป็นอันตราย ๕.๘ แสนคน หรือร้อยละ ๒๑.๖ และการได้รับอันตรายต่อระบบหู/ระบบตา ๑.๕ แสนคนหรือร้อยละ ๕.๕ และทำงานในที่สูง ใต้น้ำ ใต้ดิน ๑.๒ แสนคน ปรากฏดังตาราง ๙

ตาราง ๙ ปัญหาด้านความไม่ปลอดภัยในการทำงาน

	จำนวน (ล้านคน)	ร้อยละ
ได้รับสารเคมีเป็นพิษ ร้อยละ	๑.๗	๖๓.๗
เครื่องจักรเครื่องมือที่เป็นอันตราย	๐.๕๘	๒๑.๖
อันตรายต่อระบบหู/ระบบตา	๐.๑๕	๕.๕
ทำงานในที่สูง ใต้น้ำ ใต้ดิน	๐.๑๒	๔.๖
รวม	๒.๗	๑๐๐

๖) เปรียบเทียบการเปลี่ยนแปลงของแรงงานนอกระบบในช่วงปี ๒๕๔๘-๒๕๕๓

เมื่อเปรียบเทียบข้อมูลตั้งแต่ ปี ๒๕๔๘ จนถึง ปี ๒๕๕๓ พบว่า ผู้ทำงานที่เป็นแรงงานนอกระบบมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง ตั้งแต่ปี ๒๕๔๘ - ๒๕๕๑ แต่ปี ๒๕๕๒ - ๒๕๕๓ แรงงานนอกระบบเริ่มลดลง เมื่อเทียบกับปี ๒๕๕๑ (ร้อยละ ๖๓.๗) ปี ๒๕๕๒ (ร้อยละ ๖๓.๔) และปี ๒๕๕๓ (ร้อยละ ๖๒.๓) แสดงให้เห็นว่า แรงงานนอกระบบค่อยๆ เข้าสู่แรงงานในระบบเพิ่มขึ้น

สำหรับระดับการศึกษาที่สำเร็จของแรงงานนอกระบบในช่วง ๖ ปีที่ผ่านมา พบว่า แรงงานนอกระบบส่วนใหญ่ยังเป็นผู้ที่ไม่มีการศึกษาและต่ำกว่าประถมศึกษา รองลงมาเป็นระดับประถมศึกษา มัธยมศึกษาตอนต้น มัธยมศึกษาตอนปลาย และอุดมศึกษา ตามลำดับ

อนึ่งเป็นที่น่าสังเกตว่าในช่วงปี ๒๕๔๘ ถึงปี ๒๕๕๓ แรงงานนอกระบบที่สำเร็จการศึกษาตั้งแต่ระดับประถมศึกษาขึ้นไป มีสัดส่วนเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง ส่วนผู้ที่ไม่มีการศึกษาและต่ำกว่าประถมศึกษามีจำนวนลดลง แต่เป็นการลดลงในอัตราค่อนข้างช้า จะเห็นว่า ระดับการศึกษาของแรงงานนอกระบบในช่วง ๖ ปีที่ผ่านมาก็ยังกระจุกตัวอยู่ในกลุ่มของผู้ที่มีการศึกษาไม่สูงนักและเมื่อพิจารณาตามอุตสาหกรรมในภาคเกษตรกรรมและนอกภาคเกษตรกรรม พบว่า ตั้งแต่ปี ๒๕๔๘-๒๕๕๓ แรงงานนอกระบบที่อยู่ในภาคเกษตรกรรมมีสัดส่วนมากกว่านอกภาคเกษตรกรรม แต่จะเห็นได้ว่าปี ๒๕๕๑-๒๕๕๓ แรงงานนอกระบบที่อยู่ในภาคเกษตรกรรมมีจำนวนลดลงอย่างต่อเนื่อง

บทวิเคราะห์คำนิยาม “ผู้ประกันตน”^๑ ตามร่างพระราชบัญญัติการกลับเป็นผู้ประกันตน พ.ศ. ...

“ผู้ประกันตน” คือ บุคคลซึ่งจ่ายเงินสมทบอันก่อให้เกิดสิทธิได้รับประโยชน์ทดแทน ซึ่งกฎหมายประกันสังคมเป็นกฎหมายที่สร้างหลักประกันในการดำรงชีวิตของกลุ่มสมาชิกผู้มีรายได้ ซึ่งเรียกว่า ผู้ประกันตน และจ่ายเงินสมทบเข้ากองทุนประกันสังคมเพื่อร่วมเฉลี่ยความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้นจากการเจ็บป่วย ทูพพลภาพ ตาย อันไม่ได้มีเหตุมาจากการทำงาน รวมทั้งการคลอดบุตร สงเคราะห์บุตร ชราภาพ และว่างงาน เพื่อให้ได้รับการรักษาพยาบาล และมีรายได้อย่างต่อเนื่อง ยังเป็นการแก้ปัญหาทางเศรษฐกิจและสังคม และเป็นการขยายโอกาสให้ลูกจ้างผู้ด้อยโอกาสได้รับสิทธิความคุ้มครองในคุณภาพชีวิตขั้นพื้นฐานที่พึงมีพึงได้ ดังเช่นลูกจ้างโดยทั่วไป

การตราร่างพระราชบัญญัติการกลับเป็นผู้ประกันตน พ.ศ. ... ซึ่งเป็นร่างพระราชบัญญัติฉบับใหม่ขึ้นมา เพื่อแก้ปัญหาหรือข้อบกพร่องให้ผู้เคยเป็นผู้ประกันตนตามมาตรา ๓๙ ของกฎหมายว่าด้วยการประกันสังคมที่สิ้นสุดความเป็นผู้ประกันตนลงด้วยเหตุตามมาตรา ๔๑ (๔) ไม่ส่งเงินสมทบสามเดือนติดต่อกัน หรือมาตรา ๔๑ (๕) ภายในระยะเวลาสิบสองเดือนส่งเงินสมทบมาแล้วไม่ครบเก้าเดือน ได้รับการคืนสภาพความเป็นผู้ประกันตนต่อไป จะเป็นประโยชน์โดยตรงต่อแรงงานนอกระบบให้สามารถกลับคืนเป็นผู้ประกันตน เพื่อให้ได้รับสิทธิประโยชน์ทดแทนจากการเป็นผู้ประกันตน เป็นสร้างหลักประกันในการดำรงชีวิต สามารถแก้ปัญหาทางเศรษฐกิจและสังคม และยังเป็นการขยายโอกาสให้ลูกจ้างผู้ด้อยโอกาสได้รับสิทธิความคุ้มครองในคุณภาพชีวิตขั้นพื้นฐานที่พึงมีพึงได้ดังเช่นลูกจ้างโดยทั่วไปที่เป็นผู้ประกันตน

ความหมายของ “ผู้ประกันตน” ตามร่างพระราชบัญญัติการกลับเป็นผู้ประกันตน พ.ศ. ...

“ผู้ประกันตน” ตามร่างพระราชบัญญัติการกลับเป็นผู้ประกันตน พ.ศ. ... หมายความว่า ผู้ประกันตนตามมาตรา ๓๙ แห่งพระราชบัญญัติประกันสังคม พ.ศ. ๒๕๓๓ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติประกันสังคม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๓๗

^๑ เรียบเรียงโดย เกตุฉลิษฐ์ วรรณทอง วิทยากร ๔ กลุ่มงานกฎหมาย ๒ สำนักกฎหมาย สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา.

โดยที่มาตรา ๓๙ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติประกันสังคม พ.ศ. ๒๕๓๓ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติประกันสังคม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๓๗ มีบทบัญญัติว่า

“ผู้ใดเคยเป็นผู้ประกันตนตามมาตรา ๓๓ โดยจ่ายเงินสมทบมาแล้วไม่น้อยกว่าสิบสองเดือน และต่อมาความเป็นผู้ประกันตนได้สิ้นสุดลงตามมาตรา ๓๘ (๒) ถ้าผู้นั้นประสงค์จะเป็นผู้ประกันตนต่อไป ให้แสดงความจำนงต่อสำนักงานตามระเบียบที่เลขาธิการกำหนดภายในหกเดือนนับแต่วันสิ้นสุดความเป็นผู้ประกันตน”

ผู้ประกันตนตามมาตรา ๓๓^๒ คือ ลูกจ้างซึ่งมีอายุไม่ต่ำกว่าสิบห้าปีบริบูรณ์และไม่เกินหกสิบปีบริบูรณ์ ซึ่งกฎหมายกำหนดให้เป็นผู้ประกันตน

ความเป็นผู้ประกันตนได้สิ้นสุดลงตามมาตรา ๓๘ (๒)^๓ คือ การที่สภาพความเป็นผู้ประกันตนของผู้ประกันตนได้สิ้นสุดลง เมื่อผู้ประกันตนซึ่งเป็นลูกจ้างนั้นสิ้นสภาพการเป็นลูกจ้าง อันมีผลให้ความเป็นผู้ประกันตนของลูกจ้างสิ้นสุดลงด้วยนั่นเอง

นอกจากนั้น เมื่อพิจารณาความหมายของผู้ประกันตนพระราชบัญญัติประกันสังคม พ.ศ. ๒๕๓๓ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติประกันสังคม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๓๗ มาตรา ๕ ได้ให้นิยาม “ผู้ประกันตน” ไว้มีความหมายว่า ผู้ซึ่งจ่ายเงินสมทบอันก่อให้เกิดสิทธิได้รับประโยชน์ทดแทน

ดังนั้น ผู้ประกันตนตามร่างพระราชบัญญัติการกลับเป็นผู้ประกันตน พ.ศ. ... จึงมีความหมายว่า ผู้ซึ่งจ่ายเงินสมทบอันก่อให้เกิดสิทธิได้รับประโยชน์ทดแทน โดยจ่ายเงินสมทบมาแล้วไม่น้อยกว่า ๑๒ เดือน และต่อมาความเป็นผู้ประกันตนได้สิ้นสุดลงโดยมีสาเหตุจากสิ้นสภาพการเป็นลูกจ้าง หากประสงค์จะเป็นผู้ประกันตนต่อไปให้แสดงความจำนงต่อสำนักงานตามระเบียบที่เลขาธิการกำหนดภายใน ๖ เดือนนับแต่วันสิ้นสุดความเป็นผู้ประกันตน

^๒ พระราชบัญญัติประกันสังคม พ.ศ. ๒๕๓๓ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติประกันสังคม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๓๗ บัญญัติว่า

“มาตรา ๓๓ ให้ลูกจ้างซึ่งมีอายุไม่ต่ำกว่าสิบห้าปีบริบูรณ์และไม่เกินหกสิบปีบริบูรณ์เป็นผู้ประกันตน ลูกจ้างซึ่งเป็นผู้ประกันตนอยู่แล้วตามวรรคหนึ่ง เมื่อมีอายุครบหกสิบปีบริบูรณ์และยังเป็นลูกจ้างของนายจ้างซึ่งอยู่ภายใต้บังคับแห่งพระราชบัญญัตินี้ ให้ถือว่าลูกจ้างนั้นเป็นผู้ประกันตนต่อไป”

^๓ “มาตรา ๓๘ ความเป็นผู้ประกันตนตามมาตรา ๓๓ สิ้นสุดลงเมื่อผู้ประกันตนนั้น

๑) ลาฯ

(๒) สิ้นสภาพการเป็นลูกจ้าง”

ประเภทของผู้ประกันตน

มี ๒ ประเภท คือ ผู้ประกันตนแบบบังคับ และแบบสมัครใจ

๑) ผู้ประกันตนแบบบังคับ คือ ผู้ประกันตน ซึ่งเป็นผู้ซึ่งจ่ายเงินสมทบอันก่อให้เกิดสิทธิได้รับประโยชน์ทดแทนตามพระราชบัญญัติประกันสังคม (มาตรา ๕) และตามมาตรา ๓๓ ที่กำหนดให้ลูกจ้างที่อยู่ในข่ายบังคับแห่งพระราชบัญญัติประกันสังคมฯ เป็นผู้ประกันตน

๒) ผู้ประกันตนแบบสมัครใจ คือ ผู้สมัครเข้าเป็นผู้ประกันตนตามมาตรา ๔๐ ซึ่งบังคับใช้เมื่อวันที่ ๒ กันยายน พ.ศ. ๒๕๓๗ ซึ่งกำหนดไว้ว่า บุคคลอื่นใดซึ่งมิใช่ลูกจ้างตามมาตรา ๓๓ จะสมัครเข้าเป็นผู้ประกันตนตามพระราชบัญญัติประกันสังคมก็ได้ โดยให้แสดงความจำนงต่อสำนักงานประกันสังคม (ผู้ประกันตนตามมาตรา ๓๙ ซึ่งเคยเป็นผู้ประกันตนตามมาตรา ๓๓ ภายหลังออกจากงานและสมัครเข้าต่อ)

สาเหตุการสิ้นสุดสภาพความเป็นผู้ประกันตน

๑. สาเหตุตามมาตรา ๓๙ ที่ไม่ได้ส่งเงินสมทบตามมาตรา ๔๑ (๔) หรือ (๕)^๔

๑.๑ มาตรา ๔๑ (๔) คือ ขาดส่งเงินสมทบ ๓ เดือนติดต่อกัน

๑.๒ มาตรา ๔๑ (๕) คือ ภายในระยะเวลาสิบสองเดือน ส่งเงินสมทบมาแล้วไม่ครบเก้าเดือน

๒. สาเหตุอื่นนอกเหนือจากเหตุตามมาตรา ๔๑ (๔) หรือ (๕)

๒.๑ ตาย

๒.๒ สิ้นสภาพการเป็นผู้ประกันตนตามมาตรา ๓๙ เนื่องจากออกจากงาน และกลับเป็นผู้ประกันตนตามมาตรา ๓๓ เนื่องจากกลับเข้าทำงานใหม่

๒.๓ ลาออก

^๔ “ มาตรา ๔๑ ความเป็นผู้ประกันตนตามมาตรา ๓๙ สิ้นสุดลงเมื่อผู้ประกันตนนั้น

(๑) ตาย

(๒) ได้เป็นผู้ประกันตนตามมาตรา ๓๓ อีก

(๓) ลาออกจากความเป็นผู้ประกันตนโดยการแสดงความจำนงต่อสำนักงาน

(๔) ไม่ส่งเงินสมทบสามเดือนติดต่อกัน

(๕) ภายในระยะเวลาสิบสองเดือนส่งเงินสมทบมาแล้วไม่ครบเก้าเดือน

การสิ้นสุดความเป็นผู้ประกันตนตาม (๔) สิ้นสุดลงตั้งแต่เดือนแรกที่ไม่ส่งเงินสมทบ และการสิ้นสุดความเป็นผู้ประกันตนตาม (๕) สิ้นสุดลงในเดือนที่ส่งเงินสมทบไม่ครบเก้าเดือน

...”

สิทธิประโยชน์ของการเป็นผู้ประกันตน: สิทธิประโยชน์ทดแทน

ตามพระราชบัญญัติประกันสังคม พ.ศ. ๒๕๓๓ ฉบับแก้ไข พ.ศ. ๒๕๓๗ และฉบับแก้ไข พ.ศ. ๒๕๔๒ ได้กำหนดสิทธิประโยชน์ทดแทนที่จะได้รับจากกองทุนประกันสังคมไว้ในมาตรา ๕๔ ว่า ผู้ประกันตนหรือบุคคลตามมาตรา ๗๓ มีสิทธิได้รับประโยชน์ทดแทนจากกองทุนประกันสังคมในกรณีดังต่อไปนี้

- (๑) ประโยชน์ทดแทนในกรณีประสบอันตรายหรือเจ็บป่วย
- (๒) ประโยชน์ทดแทนในกรณีคลอดบุตร
- (๓) ประโยชน์ทดแทนในกรณีทุพพลภาพ
- (๔) ประโยชน์ทดแทนในกรณีตาย
- (๕) ประโยชน์ทดแทนในกรณีสงเคราะห์บุตร
- (๖) ประโยชน์ทดแทนในกรณีชราภาพ
- (๗) ประโยชน์ทดแทนในกรณีว่างงาน ยกเว้นผู้ประกันตนตามมาตรา ๓๙

จากที่กล่าวมาข้างต้น จะเห็นได้ว่า หากผู้ประกันตนที่สิ้นสภาพการเป็นผู้ประกันตนตามมาตรา ๔๑ (๔) อันเนื่องมาจากการไม่ส่งเงินสมทบสามเดือนติดต่อกัน หรือมาตรา ๔๑ (๕) อันเนื่องมาจากภายในระยะเวลาสิบสองเดือนส่งเงินสมทบมาแล้วไม่ครบเก้าเดือน ตามร่างพระราชบัญญัติการกลับเป็นผู้ประกันตน พ.ศ. ... ได้รับการคืนสภาพความเป็นผู้ประกันตน จะส่งผลให้บุคคลเหล่านั้นได้รับสิทธิประโยชน์ทดแทนกรณีต่างๆ ตามที่กำหนดจากกองทุนประกันสังคม อันนำไปสู่การมีคุณภาพชีวิตขั้นพื้นฐานที่ดีและเป็นกำลังแรงงานที่มีคุณภาพในการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศต่อไป

ภาคผนวก

- : ร่างพระราชบัญญัติการกลับเป็นผู้ประกันตน พ.ศ.
(คณะรัฐมนตรี เป็นผู้เสนอ)
- : รายงานของคณะกรรมการวิสามัญพิจารณา
ร่างพระราชบัญญัติการกลับเป็นผู้ประกันตน พ.ศ.
สภาผู้แทนราษฎร
- : ร่างพระราชบัญญัติการกลับเป็นผู้ประกันตน พ.ศ.
(สภาผู้แทนราษฎรลงมติเห็นชอบแล้ว)
- : พระราชบัญญัติประกันสังคม พ.ศ. ๒๕๓๓
(เฉพาะส่วนที่เกี่ยวข้อง)

ร่างพระราชบัญญัติการกลับเป็นผู้ประกันตน

พ.ศ.

(คณะรัฐมนตรี เป็นผู้เสนอ)

(๑)

(สำเนา)

เลขรับ ๒๐/๒๕๕๓ วันที่ ๗ ก.ย. ๒๕๕๓

สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร

ที่ นร ๐๕๐๓/๑๕๗๑๙

สำนักนายกรัฐมนตรี

ทำเนียบรัฐบาล กทม. ๑๐๓๐๐

๗ กันยายน ๒๕๕๓

เรื่อง ร่างพระราชบัญญัติการกลับเป็นผู้ประกันตน พ.ศ.

กราบเรียน ประธานสภาผู้แทนราษฎร

สิ่งที่ส่งมาด้วย ร่างพระราชบัญญัติในเรื่องนี้

ด้วยคณะรัฐมนตรีได้ประชุมปรึกษาลงมติให้เสนอร่างพระราชบัญญัติการกลับเป็นผู้ประกันตน พ.ศ. ต่อสภาผู้แทนราษฎรเป็นเรื่องด่วน

จึงขอเสนอร่างพระราชบัญญัตินี้ดังกล่าว พร้อมด้วยบันทึกหลักการและเหตุผล และบันทึกวิเคราะห์สรุปสาระสำคัญ มาเพื่อขอได้โปรดนำเสนอสภาผู้แทนราษฎรพิจารณาเป็นเรื่องด่วนตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยต่อไป

ขอแสดงความนับถืออย่างยิ่ง

(ลงชื่อ)

อภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ

(นายอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ)

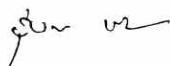
นายกรัฐมนตรี

สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี

โทร. ๐ ๒๒๘๐ ๙๐๐๐ ต่อ ๓๐๗

โทรสาร ๐ ๒๒๘๐ ๙๐๕๘

สำเนาถูกต้อง

(นางสาวรุ่งนภา ชันธิโชติ)

ผู้อำนวยการกลุ่มงานระเบียบวาระ

สำนักงานการประชุม

จิราภา พิมพ์

ธานี

ตรวจ

บันทึกหลักการและเหตุผล
ประกอบร่างพระราชบัญญัติการกลับเป็นผู้ประกันตน

พ.ศ.

หลักการ

ให้มีกฎหมายว่าด้วยการกลับเป็นผู้ประกันตน

เหตุผล

โดยที่มีผู้ประกันตนตามมาตรา ๓๙ แห่งพระราชบัญญัติประกันสังคม พ.ศ. ๒๕๓๓ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติประกันสังคม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๓๗ จำนวนมากไม่ได้ส่งเงินสมทบตามมาตรา ๔๑ (๔) หรือ (๕) ทำให้ความเป็นผู้ประกันตนสิ้นสุดลง เป็นเหตุให้ไม่มีสิทธิได้รับประโยชน์ทดแทนจากกองทุนประกันสังคมและไม่อาจกลับเป็นผู้ประกันตนได้อีก เพื่อเป็นการให้โอกาสแก่บุคคลดังกล่าวในการขอกลับเป็นผู้ประกันตนได้เฉพาะกรณี จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

ร่าง
พระราชบัญญัติ
การกลับเป็นผู้ประกันตน
พ.ศ.

.....
.....
.....

.....
.....
.....
โดยที่เป็นการสมควรมีกฎหมายว่าด้วยการกลับเป็นผู้ประกันตน

.....
.....
.....
มาตรา ๑ พระราชบัญญัตินี้เรียกว่า “พระราชบัญญัติการกลับเป็นผู้ประกันตน พ.ศ.”

.....
.....
.....
มาตรา ๒ พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

.....
.....
.....
มาตรา ๓ ในพระราชบัญญัตินี้
“ผู้ประกันตน” หมายความว่า ผู้ประกันตนตามมาตรา ๓๙ แห่งพระราชบัญญัติประกันสังคม พ.ศ. ๒๕๓๓ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติประกันสังคม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๓๗

.....
.....
.....
“สำนักงาน” หมายความว่า สำนักงานประกันสังคมเขตพื้นที่ สำนักงานประกันสังคมจังหวัด หรือสำนักงานประกันสังคมจังหวัดสาขา แล้วแต่กรณี

.....
.....
.....
“เลขาธิการ” หมายความว่า เลขาธิการสำนักงานประกันสังคม

.....
.....
.....
มาตรา ๔ ผู้ประกันตนซึ่งความเป็นผู้ประกันตนสิ้นสุดลงตามมาตรา ๔๑ (๔) หรือ (๕) แห่งพระราชบัญญัติประกันสังคม พ.ศ. ๒๕๓๓ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติประกันสังคม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๓๗ ก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ หากมีความประสงค์จะกลับเป็นผู้ประกันตนให้ยื่นคำขอต่อสำนักงานตามแบบที่เลขาธิการกำหนดภายในหนึ่งร้อยยี่สิบวัน นับแต่วันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ

มาตรา ๕ เมื่อสำนักงานได้รับคำขอตามมาตรา ๔ ให้ดำเนินการตรวจสอบคำขอ โดยไม่ชักช้า ในกรณีที่เห็นว่าผู้ยื่นคำขอมูลีสิทธิกลับเป็นผู้ประกันตนให้แจ้งให้ผู้ยื่นคำขอทราบ

ในกรณีที่เห็นว่าผู้ยื่นคำขอไม่มีสิทธิกลับเป็นผู้ประกันตน ให้สำนักงานเสนอ รายงานพร้อมเหตุผลต่อเลขาธิการเพื่อพิจารณาและมีคำสั่งว่าผู้ยื่นคำขอไม่มีสิทธิกลับเป็นผู้ประกันตน และแจ้งผลการพิจารณาให้ผู้ยื่นคำขอทราบ คำสั่งเลขาธิการนั้นให้เป็นที่สุด

มาตรา ๖ การกลับเป็นผู้ประกันตนตามมาตรา ๕ วรรคหนึ่ง ให้เริ่มตั้งแต่เดือน ถัดจากเดือนที่ยื่นคำขอ และให้ผู้ประกันตนมีสิทธิและหน้าที่ตามกฎหมายว่าด้วยการประกันสังคม

มาตรา ๗ ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงแรงงานรักษาการตามพระราชบัญญัตินี้

ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ

.....
นายกรัฐมนตรี

บันทึกวิเคราะห์สรุป

สาระสำคัญของร่างพระราชบัญญัติการกลับเป็นผู้ประกันตน พ.ศ.

คณะรัฐมนตรีได้มีมติให้เสนอร่างพระราชบัญญัติการกลับเป็นผู้ประกันตน พ.ศ. ต่อสภาผู้แทนราษฎร และสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาได้จัดทำบันทึกวิเคราะห์สรุป สาระสำคัญของร่างพระราชบัญญัติตามมาตรา ๑๕๒ วรรคห้า ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ดังต่อไปนี้

๑. เหตุผลและความจำเป็นในการเสนอร่างพระราชบัญญัติ

โดยที่มีผู้ประกันตนตามมาตรา ๓๙ แห่งพระราชบัญญัติประกันสังคม พ.ศ. ๒๕๓๓ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติประกันสังคม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๓๗ จำนวนมากไม่ได้ส่งเงินสมทบตามมาตรา ๔๑ (๔) หรือ (๕) ทำให้ความเป็นผู้ประกันตนสิ้นสุดลง เป็นเหตุให้ไม่มีสิทธิได้รับประโยชน์ทดแทนจากกองทุนประกันสังคมและไม่อาจกลับเป็นผู้ประกันตนได้อีก เพื่อเป็นการให้โอกาสแก่บุคคลดังกล่าวในการขอกลับเป็นผู้ประกันตนได้ เฉพาะกรณี จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

๒. สาระสำคัญของร่างพระราชบัญญัติ

๒.๑ กำหนดบทนิยามคำว่า “ผู้ประกันตน” “สำนักงาน” และ “เลขาธิการ” เพื่ออธิบายความหมายของคำดังกล่าวให้ชัดเจนยิ่งขึ้น (ร่างมาตรา ๓)

๒.๒ กำหนดให้ผู้ประกันตนตามมาตรา ๓๙ ที่ความเป็นผู้ประกันตนสิ้นสุดลง ตามมาตรา ๔๑ (๔) หรือ (๕) แห่งพระราชบัญญัติประกันสังคม พ.ศ. ๒๕๓๓ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติม โดยพระราชบัญญัติประกันสังคม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๓๗ ก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ สามารถกลับเป็นผู้ประกันตนได้โดยให้ยื่นคำขอต่อสำนักงานประกันสังคมเขตพื้นที่ สำนักงานประกันสังคมจังหวัด หรือสำนักงานประกันสังคมจังหวัดสาขา แล้วแต่กรณี ตามแบบที่เลขาธิการ สำนักงานประกันสังคมกำหนดภายในหนึ่งร้อยยี่สิบวันนับแต่วันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ (ร่างมาตรา ๔)

๒.๓ กำหนดให้มีการตรวจสอบคำขอของผู้ยื่นคำขอกลับเป็นผู้ประกันตน โดยไม่ชักช้า กรณีที่เห็นว่าผู้ยื่นคำขอมีสิทธิกลับเป็นผู้ประกันตนให้แจ้งแก่ผู้ยื่นคำขอรับทราบ และกรณีที่เห็นว่าผู้ยื่นคำขอไม่มีสิทธิกลับเป็นผู้ประกันตน ให้สำนักงานเสนอรายงานพร้อม เหตุผลต่อเลขาธิการเพื่อพิจารณาและมีคำสั่ง ทั้งนี้ เพื่อให้รูปแบบของการจัดทำคำสั่งนั้น สอดคล้องกับรูปแบบของการจัดทำคำสั่งทางปกครองตามมาตรา ๓๗ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติ

วิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ และเมื่อเลขธิการมีคำสั่งว่าผู้ยื่นคำขอไม่มีสิทธิ
กลับเป็นผู้ประกันตน คำสั่งนั้นให้เป็นที่สุด (ร่างมาตรา ๕)

๒.๔ กำหนดให้เริ่มกลับเป็นผู้ประกันตนตั้งแต่เดือนถัดจากเดือนที่ยื่นคำขอ
และกำหนดให้ผู้ประกันตนมีสิทธิและหน้าที่ตามกฎหมายว่าด้วยการประกันสังคม กล่าวคือ มีสิทธิ
ในการได้รับประโยชน์ทดแทนจากกองทุนประกันสังคมตามมาตรา ๕๔ แห่งพระราชบัญญัติ
ประกันสังคม พ.ศ. ๒๕๓๓ โดยให้นับระยะเวลาความเป็นผู้ประกันตนต่อจากเดิม และมีหน้าที่
ออกเงินสมทบนับแต่เริ่มกลับเป็นผู้ประกันตน สำหรับสิทธิและหน้าที่ในเรื่องอื่นๆ ให้เป็นไปตามที่
กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติประกันสังคม พ.ศ. ๒๕๓๓ (ร่างมาตรา ๖)

รายงานของคณะกรรมการวิสามัญพิจารณา
ร่างพระราชบัญญัติการกลับเป็นผู้ประกันตน พ.ศ.
สภาผู้แทนราษฎร

รายงาน

ของ

คณะกรรมการวิสามัญพิจารณา
ร่างพระราชบัญญัติการกลับเป็นผู้ประกันตน พ.ศ.
สภาผู้แทนราษฎร

สำนักกรรมการ ๓

สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร

คํานที่สุค

ที่ ๗๗๗๕/๒๕๕๓

(อํานา)

สภาผู้แทนราษฎร

ถนนอุทองใน กทม. ๑๐๓๐๐

๑๑ พฤศจิกายน ๒๕๕๓

เรื่อง ร่างพระราชบัญญัติการกลับเป็นผู้ประกันตน พ.ศ.

กราบเรียน ประธานสภาผู้แทนราษฎร

สิ่งที่ส่งมาด้วย ร่างพระราชบัญญัติดังกล่าวข้างต้น พร้อมด้วยรายงานของคณะกรรมการวิสามัญ
จำนวน ๑ ชุด

ตามที่ที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎร ชุดที่ ๒๓ ปีที่ ๓ ครั้งที่ ๒๐ (สมัยสามัญนิติบัญญัติ) วันพุธที่ ๒๐ ตุลาคม ๒๕๕๓ ที่ประชุมได้พิจารณาและลงมติรับหลักการแห่งร่างพระราชบัญญัติการกลับเป็นผู้ประกันตน พ.ศ. ซึ่งคณะรัฐมนตรี เป็นผู้เสนอ และตั้งกรรมาธิการวิสามัญชั้นคณะหนึ่ง เพื่อพิจารณา ซึ่งกรรมาธิการคณะนี้ประกอบด้วย

๑. นายกมล บันไดเพชร	๒. นางกัณฑวรรณ ตันเถียร กุลจรรยาวิวัฒน์
๓. นายครรชิต ทับสุวรรณ	๔. นางเจิมมาศ จึงเลิศศิริ
๕. นางสาวเฉลิมลักษณ์ เก็บทรัพย์	๖. นางชมภู จันทาทอง
๗. นายชีวเวช เวชชาชีวะ	๘. นายณัฐ วัลลิโกดม
๙. นายธีระ ไตรสรณกุล	๑๐. นายธีระชาติ ปางวิรุฬห์รักษ์
๑๑. นายเอียรชัย สุวรรณเพ็ญ	๑๒. นายนิติวัฒน์ จันทร์สว่าง
๑๓. นายนิมุคตาร์ วาบา	๑๔. นายบารมี ชัยรัตน์
๑๕. ร้อยตรี ปรพล อติเรกสาร	๑๖. นายประสิทธิ์ ชัยวิรัตน์
๑๗. นายปุระพัฒน์ วิเศษจินดาวัฒนา	๑๘. นางผจงสิน วรรณโกวิท
๑๙. นายพิเชษฐ์ เชื้อเมืองพาน	๒๐. นางไพจิตร จารูวัชรวรรณ
๒๑. นายมงคล ไคว้วัตนะวงษ์รักษ์	๒๒. นายมนัส โกศล
๒๓. นายมานะศักดิ์ จันทร์ประสงค์	๒๔. นางสาวรังสิมา รอดรัศมี
๒๕. นายวีระวัฒน์ โอสถานุเคราะห์	๒๖. นายสมควร โอบอ้อม
๒๗. นางสิรินทร रामสูต	๒๘. นายสุธรรม นทีทอง
๒๙. นายสุรสิทธิ์ เจียมวิจักขณ์	๓๐. นายสุรียา พรหมดี
๓๑. นายสุวัฒน์ ม่วงศิริ	๓๒. นางอนุรักษ์ บุญศล
๓๓. นายอภิชาติ การิกาญจน์	๓๔. นายอภิมุข สุขประสิทธิ์
๓๕. ว่าที่ร้อยตรี อับดุลฮาฟิซ ฮิเล	๓๖. นายอํานวย คลังผา

บัดนี้ คณะกรรมการวิสามัญได้พิจารณาร่างพระราชบัญญัติดังกล่าว
เสร็จแล้ว จึงกราบเรียนมาเพื่อได้โปรดนำเสนอที่ประชุมสภาพิจารณาต่อไป

ขอแสดงความนับถืออย่างยิ่ง

(ลงชื่อ) ชีระชาติ ปางวิรุฬห์รักษ์

(นายชีระชาติ ปางวิรุฬห์รักษ์)

ประธานคณะกรรมการวิสามัญฯ

สำนักกรรมการ ๓

โทร. ๐-๒๒๔๔-๒๕๙๖

โทรสาร ๐-๒๒๔๔-๒๖๐๑

สำเนาถูกต้อง

(นายธงชัย ดุลยสุข)

ผู้อำนวยการสำนักกรรมการ ๓

พูนเพิ่ม กฤษณะวงษ์/ร่าง
อมรรัตน์ ศิริวิบูลย์/พิมพ์
สาธิต ประเสริฐศักดิ์/ตรวจ

ตรวจทาน

ครั้งที่ ๑ พูนเพิ่ม กฤษณะวงษ์

ครั้งที่ ๒ สาธิต ประเสริฐศักดิ์

ครั้งที่ ๓ ธงชัย ดุลยสุข

รายงานของคณะกรรมการวิสามัญ

ตามที่ที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎร ชุดที่ ๒๓ ปีที่ ๓ ครั้งที่ ๒๐ (สมัยสามัญนิติบัญญัติ) วันพุธที่ ๒๐ ตุลาคม ๒๕๕๓ ที่ประชุมได้พิจารณาและลงมติรับหลักการแห่งร่างพระราชบัญญัติการกลับเป็นผู้ประกันตน พ.ศ. ซึ่งคณะรัฐมนตรีเป็นผู้เสนอ และตั้งกรรมการวิสามัญขึ้นคณะหนึ่ง เพื่อพิจารณา กำหนดการแปรญัตติภายใน ๗ วัน นั้น

บัดนี้ คณะกรรมการวิสามัญได้ดำเนินการแล้ว ปรากฏผล ดังนี้

๑. ที่ประชุมคณะกรรมการวิสามัญได้มีมติเลือกตั้ง

(๑) นายธีระชาติ ปางวิรุฬห์รักษ์	ประธานคณะกรรมการวิสามัญ
(๒) นายอำนาจ คลังผา	รองประธานคณะกรรมการวิสามัญ คนที่หนึ่ง
(๓) นายนิมุศตาร์ วาบา	รองประธานคณะกรรมการวิสามัญ คนที่สอง
(๔) ร้อยตรี ปรพล อติเรกสาร	รองประธานคณะกรรมการวิสามัญ คนที่สาม
(๕) นายชีวะเวช เวชชาชีวะ	รองประธานคณะกรรมการวิสามัญ คนที่สี่
(๖) นายสุธรรม นทีทอง	เลขานุการคณะกรรมการวิสามัญ
(๗) นายสุริยา พรหมดี	ผู้ช่วยเลขานุการคณะกรรมการวิสามัญ คนที่หนึ่ง
(๘) นางเจิมมาศ จิ่งเลิศศิริ	ผู้ช่วยเลขานุการคณะกรรมการวิสามัญ คนที่สอง
(๙) นางสิรินทร รามสุต	โฆษกคณะกรรมการวิสามัญ

๒. คณะกรรมการวิสามัญได้มีมติตั้ง นายพูนเพิ่ม กฤษณะวงษ์ นิตกร ๕ กลุ่มงาน คณะกรรมการการสวัสดิการสังคม สำนักกรรมการ ๓ เป็นผู้ช่วยเลขานุการตามข้อบังคับการประชุมสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๕๑ ข้อ ๑๒๒

๓. ผู้ซึ่งคณะกรรมการเชิญมาชี้แจงแสดงความคิดเห็น คือ

๓.๑ กระทรวงแรงงาน

สำนักงานประกันสังคม

(๑) นายโกวิท สัจจวิเศษ	ผู้อำนวยการกองนิติการ
(๒) นางสุพัชรี มีกรุฑ	ผู้อำนวยการสำนักเงินสมทบ
(๓) นางสาวดวงใจ เทียนชัยวัฒนา	นักวิชาการแรงงาน ชำนาญการ
(๔) นายพรเทพ ศิริไพบูลย์	นิตกร ชำนาญการ
(๕) นางสาวจิรนุช คงมณี	นิตกร ชำนาญการ

๓.๒ สำนักนายกรัฐมนตรี

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

นางวรรณทิพ สมจินตนา

นักกฎหมายกฤษฎีกา ชำนาญการ

๓.๓ ผู้เข้าร่วมประชุม

(๑) นายอินชวณ ชันคำ

เลขาธิการสภาองค์การลูกจ้างศูนย์กลาง
แรงงานแห่งประเทศไทย

(๒) นางสาวบังอร แสงงาม

รองเลขาธิการสภาองค์การลูกจ้าง
ศูนย์กลางแรงงานแห่งประเทศไทย

(๓) นายวาทีน หนูเกื้อ

กรรมการสภาอุตสาหกรรม
แห่งประเทศไทย

๔. ร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้ไม่มีผู้เสนอคำแปรญัตติ

๕. ผลการพิจารณา

ชื่อร่างพระราชบัญญัติ

ไม่มีการแก้ไข

คำปรารภ

ไม่มีการแก้ไข

มาตรา ๑

ไม่มีการแก้ไข

มาตรา ๒

ไม่มีการแก้ไข

มาตรา ๓

ไม่มีการแก้ไข

มาตรา ๔

มีการแก้ไข

มาตรา ๕

ไม่มีการแก้ไข

มาตรา ๖

มีการแก้ไข

มาตรา ๗

ไม่มีการแก้ไข

๖. ข้อสังเกตของคณะกรรมการ

๖.๑ เพื่อความสะดวกและรวดเร็วในการบังคับให้เป็นไปตามกฎหมาย กระทรวงแรงงาน ควรมีการประชาสัมพันธ์และมีหนังสือแจ้งไปยังผู้สิ้นสภาพการเป็นผู้ประกันตนด้วยเหตุตามมาตรา ๔๑ (๔) หรือ (๕) ทุกราย เพื่อให้บุคคลกลุ่มนี้ได้มาใช้สิทธิยื่นคำร้องขอกลับเป็นผู้ประกันตนอีกครั้ง

๖.๒ เพื่อมิให้เกิดปัญหาการสิ้นสภาพการเป็นผู้ประกันตนด้วยเหตุตามมาตรา ๔๑ (๔) หรือ (๕) ชั่วในอนาคต สำนักงานประกันสังคมควรมีหนังสือแจ้งเตือนล่วงหน้าไปยังผู้ประกันตนซึ่งมีแนวโน้มว่าจะตกเป็นผู้สิ้นสภาพการเป็นผู้ประกันตนด้วยเหตุตามมาตรา ๔๑ (๔) หรือ (๕) ก่อนที่บุคคลเหล่านั้นจะสิ้นสภาพการเป็นผู้ประกันตน

๖.๓ คณะกรรมการได้พิจารณาเหตุผลของร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้แล้ว เห็นสมควรแก้ไขข้อความโดยให้ตัดคำว่า “เฉพาะกรณี” ออก เพื่อไม่ให้เกิดความสับสนว่ายังมีผู้ประกันตน ซึ่งตกเป็นผู้สิ้นสภาพการเป็นผู้ประกันตนในกรณีอื่นนอกจากที่กำหนดไว้ ตามมาตรา ๔๑ (๔) หรือ (๕) จึงเห็นสมควรแก้ไขเหตุผลของร่างพระราชบัญญัติ เป็นดังนี้

เหตุผล

โดยที่มีผู้ประกันตนตามมาตรา ๓๘ แห่งพระราชบัญญัติประกันสังคม พ.ศ. ๒๕๓๓ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติประกันสังคม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๓๗ จำนวนมากไม่ได้ส่งเงินสมทบตามมาตรา ๔๑ (๔) หรือ (๕) ทำให้ความเป็นผู้ประกันตนสิ้นสุดลง เป็นเหตุให้ไม่มีสิทธิได้รับประโยชน์ทดแทนจากกองทุนประกันสังคมและไม่อาจกลับเป็นผู้ประกันตนได้อีก เพื่อเป็นการให้โอกาสแก่บุคคลดังกล่าวในการขอกลับเป็นผู้ประกันตนได้เฉพาะกรณี จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

๗. ได้เสนอร่างพระราชบัญญัติตามที่ได้มีการแก้ไขเพิ่มเติมตามร่างเดิมและข้อสังเกตของ คณะกรรมการ มาพร้อมกับรายงานนี้ด้วยแล้ว

(นายสุพรรณ นทีทอง)

เลขานุการคณะกรรมการวิสามัญ

บันทึกหลักการและเหตุผล
ประกอบร่างพระราชบัญญัติการกลับเป็นผู้ประกันตน
พ.ศ.

หลักการ

ให้มีกฎหมายว่าด้วยการกลับเป็นผู้ประกันตน

เหตุผล

โดยที่มีผู้ประกันตนตามมาตรา ๓๕ แห่งพระราชบัญญัติประกันสังคม พ.ศ. ๒๕๓๓ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติประกันสังคม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๓๗ จำนวน มากไม่ได้ส่งเงินสมทบตามมาตรา ๔๑ (๔) หรือ (๕) ทำให้ความเป็นผู้ประกันตนสิ้นสุดลง เป็นเหตุ ให้ไม่มีสิทธิได้รับประโยชน์ทดแทนจากกองทุนประกันสังคมและไม่อาจกลับเป็นผู้ประกันตนได้อีก เพื่อเป็นการให้โอกาสแก่บุคคลดังกล่าวในการขอกลับเป็นผู้ประกันตนได้ *๕ พฤษภาคม ๒๕๖๕* จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

ร่าง

พระราชบัญญัติ

การกลับเป็นผู้ประกันตน

พ.ศ.

.....

.....

.....

.....

โดยที่เป็นการสมควรมีกฎหมายว่าด้วยการกลับเป็นผู้ประกันตน

.....

มาตรา ๑ พระราชบัญญัตินี้เรียกว่า “พระราชบัญญัติการกลับเป็นผู้ประกันตน

พ.ศ.”

มาตรา ๒ พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

มาตรา ๓ ในพระราชบัญญัตินี้

“ผู้ประกันตน” หมายความว่า ผู้ประกันตนตามมาตรา ๓๕ แห่งพระราชบัญญัติประกันสังคม พ.ศ. ๒๕๓๓ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติประกันสังคม (ฉบับที่ ๒)

พ.ศ. ๒๕๓๖

“สำนักงาน” หมายความว่า สำนักงานประกันสังคมเขตพื้นที่ สำนักงานประกันสังคมจังหวัด หรือสำนักงานประกันสังคมจังหวัดสาขา แล้วแต่กรณี

“เลขานุการ” หมายความว่า เลขานุการสำนักงานประกันสังคม

มาตรา ๔ ผู้ประกันตนซึ่งความเป็นผู้ประกันตนสิ้นสุดลงตามมาตรา ๔๑ (๔) หรือ (๕) แห่งพระราชบัญญัติประกันสังคม พ.ศ. ๒๕๓๓ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติ

ประกันสังคม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๓๗ ก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ หากมีความประสงค์จะ
กลับเป็นผู้ประกันตนให้ยื่นคำขอต่อสำนักงานตามแบบที่เลขาราชการกำหนดภายในหนึ่งร้อยสี่สิบ
วันนับแต่วันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ

มาตรา ๕ เมื่อสำนักงานได้รับคำขอตามมาตรา ๔ ให้ดำเนินการตรวจสอบคำขอ
โดยไม่ชักช้า ในกรณีเห็นว่าผู้ยื่นคำขอมีสติทกลับเป็นผู้ประกันตนให้แจ้งให้ผู้ยื่นคำขอทราบ

ในกรณีที่เห็นว่าผู้ยื่นคำขอไม่มีสิทธิกลับเป็นผู้ประกันตน ให้สำนักงานเสนอ
รายงานพร้อมเหตุผลต่อเลขาธิการเพื่อพิจารณาและมีคำสั่งว่าผู้ยื่นคำขอไม่มีสิทธิกลับเป็น
ผู้ประกันตน และแจ้งผลการพิจารณาให้ผู้ยื่นคำขอทราบ คำสั่งเลขาราชการนั้นให้เป็นที่สุด

มาตรา ๖ การกลับเป็นผู้ประกันตนตามมาตรา ๕ วรรคหนึ่ง ให้เริ่มตั้งแต่เดือนถัด
ถัดไปเดือนที่ยื่นคำขอ และให้ผู้ประกันตนมีสิทธิและหน้าที่ตามกฎหมายว่าด้วยการประกันสังคม

มาตรา ๗ ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงแรงงานรักษาการตามพระราชบัญญัตินี้

.....

.....

ร่างพระราชบัญญัติการกลับเป็นผู้ประกันตน พ.ศ.
(สภาผู้แทนราษฎรเห็นชอบแล้ว)

ร่างพระราชบัญญัติเกี่ยวกับการเงิน (๑๗)

วุฒิสภาต้องพิจารณาให้เสร็จภายใน ๓๐ วัน

ด่วนที่สุด

ที่ สผ ๐๐๑๔/ ๒๑๓

สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา
เลขรับ..... 583
วันที่..... 27 ส.ค. 2554
เวลา..... 17.38..... น.

สภาผู้แทนราษฎร

ถนนอุทองใน กทม. ๑๐๓๐๐

๒๗ มกราคม ๒๕๕๔

เรื่อง ร่างพระราชบัญญัติการกลับเป็นผู้ประกันตน พ.ศ.

กราบเรียน ประธานวุฒิสภา

สิ่งที่ส่งมาด้วย ร่างพระราชบัญญัติดังกล่าวข้างต้น พร้อมด้วยบันทึกหลักการและเหตุผล
และบันทึกวิเคราะห์สรุปสาระสำคัญของร่างพระราชบัญญัติ

ด้วยในคราวประชุมสภาผู้แทนราษฎร ชุดที่ ๒๓ ปีที่ ๔ ครั้งที่ ๑ (สมัยสามัญทั่วไป) วันพุธที่
๒๖ มกราคม ๒๕๕๔ ที่ประชุมได้ลงมติเห็นชอบด้วยกับร่างพระราชบัญญัติการกลับเป็นผู้ประกันตน พ.ศ.
ซึ่งคณะรัฐมนตรี เป็นผู้เสนอ

ฉะนั้น จึงส่งร่างพระราชบัญญัติดังกล่าวมาเพื่อนำเสนอต่อวุฒิสภาพิจารณาต่อไป
ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มาตรา ๑๔๖

อนึ่ง ร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้เป็นร่างพระราชบัญญัติเกี่ยวกับการเงิน

ขอแสดงความนับถืออย่างยิ่ง

(นายชัย ชิดชอบ)

ประธานสภาผู้แทนราษฎร

สำนักงานบริหารทั่วไป สำนักงานการประชุม
วันที่ ๒๗/๑๒/๕๔
วันที่ ๒๗/ม.ค./๕๕ เวลา ๑๗.๓๘ น.
ส่ง พ.ร.บ. ดำเนินการ

กลุ่มงานพระราชบัญญัติ
วันที่ ๑ / ๒๕๕๔
วันที่ ๒๗ / ม.ค. / ๕๕
เวลา ๑๗.๐๐ น.
สำนักงานประชุม

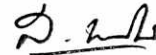
สารบบ

เรื่อง การพิจารณาร่างพระราชบัญญัติการกลับเป็นผู้ประกันตน พ.ศ.
ซึ่งสภาผู้แทนราษฎรเห็นชอบแล้ว

ในการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติการกลับเป็นผู้ประกันตน พ.ศ. ซึ่งคณะรัฐมนตรี เป็นผู้เสนอ
ที่ประชุมได้พิจารณาและลงมติรับหลักการแห่งร่างพระราชบัญญัติดังกล่าว ในคราวประชุมสภาผู้แทนราษฎร
ชุดที่ ๒๓ ปีที่ ๓ ครั้งที่ ๒๐ (สมัยสามัญนิติบัญญัติ) วันพุธที่ ๒๐ ตุลาคม ๒๕๕๓ และตั้งกรรมาธิการวิสามัญ
ขึ้นคณะหนึ่งเพื่อพิจารณา เมื่อคณะกรรมาธิการพิจารณาเสร็จแล้วจึงได้เสนอต่อสภาผู้แทนราษฎร

ในคราวประชุมสภาผู้แทนราษฎร ชุดที่ ๒๓ ปีที่ ๔ ครั้งที่ ๑ (สมัยสามัญทั่วไป) วันพุธที่
๒๖ มกราคม ๒๕๕๔ ที่ประชุมได้พิจารณาในวาระที่สอง แล้วลงมติในวาระที่สามเห็นชอบด้วยกับ
ร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้ และให้เสนอต่อวุฒิสภาเพื่อพิจารณาต่อไปตามรัฐธรรมนูญฯ

ร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้สภาผู้แทนราษฎรส่งให้วุฒิสภาเมื่อวันที่ ๒๗ มกราคม ๒๕๕๔

(นายสุวิจักขณ์ นาควิระชัย)

รองเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร ปฏิบัติราชการแทน

เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร

(๑๙)

บันทึกหลักการและเหตุผล
ประกอบร่างพระราชบัญญัติการกลับเป็นผู้ประกันตน
พ.ศ.

หลักการ

ให้มีกฎหมายว่าด้วยการกลับเป็นผู้ประกันตน

เหตุผล

โดยที่มีผู้ประกันตนตามมาตรา ๓๙ แห่งพระราชบัญญัติประกันสังคม พ.ศ. ๒๕๓๓ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติประกันสังคม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๓๗ จำนวนมากไม่ได้ส่งเงินสมทบตามมาตรา ๔๑ (๔) หรือ (๕) ทำให้ความเป็นผู้ประกันตนสิ้นสุดลง เป็นเหตุให้ไม่มีสิทธิได้รับประโยชน์ทดแทนจากกองทุนประกันสังคมและไม่อาจกลับเป็นผู้ประกันตนได้อีก เพื่อเป็นการให้โอกาสแก่บุคคลดังกล่าวในการขอกลับเป็นผู้ประกันตนได้เฉพาะกรณี จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

(คณะรัฐมนตรี เป็นผู้เสนอ)

บันทึกหลักการและเหตุผล
ประกอบร่างพระราชบัญญัติการกลับเป็นผู้ประกันตน
พ.ศ.

หลักการ

ให้มีกฎหมายว่าด้วยการกลับเป็นผู้ประกันตน

“เหตุผล

โดยที่มีผู้ประกันตนตามมาตรา ๓๙ แห่งพระราชบัญญัติประกันสังคม พ.ศ. ๒๕๓๓ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติประกันสังคม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๓๗ จำนวนมากไม่ได้ส่งเงินสมทบตามมาตรา ๔๑ (๔) หรือ (๕) ทำให้ความเป็นผู้ประกันตนสิ้นสุดลง เป็นเหตุให้ไม่มีสิทธิได้รับประโยชน์ทดแทนจากกองทุนประกันสังคมและไม่อาจกลับเป็นผู้ประกันตนได้อีก เพื่อเป็นการให้โอกาสแก่บุคคลดังกล่าวในการขอกลับเป็นผู้ประกันตนได้ พ.ศ. ๒๕๖๖ จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้”

หมายเหตุ

สภาผู้แทนราษฎรได้เห็นชอบด้วยกับข้อสังเกตของคณะกรรมการการฯ ในการแก้ไขเพิ่มเติมเหตุผลโดยให้ประธานสภาผู้แทนราษฎรแจ้งไปยังคณะรัฐมนตรี ศาล หรือองค์กรตามรัฐธรรมนูญที่เกี่ยวข้องตามข้อบังคับการประชุมสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๕๑ ข้อ ๑๒๕ และเพื่อประโยชน์ในการพิจารณาของวุฒิสภา จึงขอส่งเหตุผลที่ได้แก้ไขมาเพื่อพิจารณา

ร่าง
พระราชบัญญัติ
การกลับเป็นผู้ประกันตน
พ.ศ.

.....
.....
.....

.....
.....

โดยที่เป็นการสมควรมีกฎหมายว่าด้วยการกลับเป็นผู้ประกันตน

.....
.....

มาตรา ๑ พระราชบัญญัตินี้เรียกว่า “พระราชบัญญัติการกลับเป็นผู้ประกันตน พ.ศ.”

มาตรา ๒ พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษา
เป็นต้นไป

มาตรา ๓ ในพระราชบัญญัตินี้

“ผู้ประกันตน” หมายความว่า ผู้ประกันตนตามมาตรา ๓๙ แห่งพระราชบัญญัติประกันสังคม พ.ศ. ๒๕๓๓ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติประกันสังคม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๓๗

“สำนักงาน” หมายความว่า สำนักงานประกันสังคมเขตพื้นที่ สำนักงานประกันสังคมจังหวัด หรือสำนักงานประกันสังคมจังหวัดสาขา แล้วแต่กรณี

“เลขาธิการ” หมายความว่า เลขาธิการสำนักงานประกันสังคม

มาตรา ๔ ผู้ประกันตนซึ่งความเป็นผู้ประกันตนสิ้นสุดลงตามมาตรา ๔๑ (๔) หรือ (๕) แห่งพระราชบัญญัติประกันสังคม พ.ศ. ๒๕๓๓ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติประกันสังคม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๓๗ ก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ หากมีความประสงค์จะกลับเป็นผู้ประกันตนให้ยื่นคำขอต่อ สำนักงานตามแบบที่เลขาธิการกำหนดภายในหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับแต่วันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ

มาตรา ๕ เมื่อสำนักงานได้รับคำขอตามมาตรา ๔ ให้ดำเนินการตรวจสอบคำขอ โดยไม่ชักช้า ในกรณีที่เห็นว่าผู้ยื่นคำขอมีสติทริกลับเป็นผู้ประกันตนให้แจ้งให้ผู้ยื่นคำขอทราบ

ในกรณีที่เห็นว่าผู้ยื่นคำขอไม่มีสติทริกลับเป็นผู้ประกันตน ให้สำนักงานเสนอรายงาน พร้อมเหตุผลต่อเลขาธิการเพื่อพิจารณาและมีคำสั่งว่าผู้ยื่นคำขอไม่มีสติทริกลับเป็นผู้ประกันตน และแจ้งผลการพิจารณาให้ผู้ยื่นคำขอทราบ คำสั่งเลขาธิการนั้นให้เป็นที่สุด

มาตรา ๖ การกลับเป็นผู้ประกันตนตามมาตรา ๕ วรรคหนึ่ง ให้เริ่มตั้งแต่เดือนที่ยื่นคำขอ และให้ผู้ประกันตนมีสิทธิและหน้าที่ตามกฎหมายว่าด้วยการประกันสังคม

มาตรา ๗ ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงแรงงานรักษาการตามพระราชบัญญัตินี้

.....
.....
ถูกต้องตามมติของสภาผู้แทนราษฎร

(นางสุภาวดี ดันตระกูล)

ผู้อำนวยการกลุ่มงานพระราชบัญญัติและญัติติ ๑

สำนักงานประชุม

สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร

พระราชบัญญัติประกันสังคม

พ.ศ. ๒๕๓๓

(เฉพาะส่วนที่เกี่ยวข้อง)

พระราชบัญญัติ

ประกันสังคม

พ.ศ. ๒๕๓๓

ภูมิพลอดุลยเดช ป.ร.

ให้ไว้ ณ วันที่ ๑๑ สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๓๓

เป็นปีที่ ๔๕ ในรัชกาลปัจจุบัน

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ ให้ประกาศว่า

โดยที่เป็นการสมควรปรับปรุงกฎหมายว่าด้วยการประกันสังคม

จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ตราพระราชบัญญัติขึ้นไว้โดยคำแนะนำและยินยอมของรัฐสภา ดังต่อไปนี้

มาตรา ๑ พระราชบัญญัตินี้เรียกว่า “พระราชบัญญัติประกันสังคม พ.ศ. ๒๕๓๓”

มาตรา ๒^๑ พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป เว้นแต่บทบัญญัติหมวด ๒ ของ ลักษณะ ๒ ให้ใช้บังคับเมื่อพ้นกำหนดระยะเวลาหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับแต่วันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับและบทบัญญัติมาตรา ๔๐ ให้ใช้บังคับภายในสี่ปีนับแต่วันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ

มาตรา ๓ ให้ยกเลิกพระราชบัญญัติประกันสังคม พ.ศ. ๒๕๓๗ บรรดากฎหมาย กฎ และข้อบังคับอื่นในส่วนที่มีบัญญัติไว้แล้วในพระราชบัญญัตินี้ หรือซึ่งขัดหรือแย้งกับบทแห่งพระราชบัญญัตินี้ ให้ใช้พระราชบัญญัตินี้แทน

มาตรา ๔ พระราชบัญญัตินี้ไม่ใช้บังคับแก่

(๑)^๒ ข้าราชการ ลูกจ้างประจำ ลูกจ้างชั่วคราวรายวัน และลูกจ้างชั่วคราวรายชั่วโมง ของราชการส่วนกลาง ราชการส่วนภูมิภาค และราชการส่วนท้องถิ่น ยกเว้นลูกจ้างชั่วคราวรายเดือน

(๒) ลูกจ้างของรัฐบาลต่างประเทศหรือองค์การระหว่างประเทศ

^๑ ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๑๐๗/ตอนที่ ๑๖๑/ตอนพิเศษ หน้า ๑/๑ กันยายน ๒๕๓๓

^๒ มาตรา ๔ (๑) แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติประกันสังคม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๓๗

ถ้าไม่สามารถส่งตามวิธีในวรรคหนึ่งได้ ให้ใช้วิธีปิดแบบสำรวจไว้ในที่ซึ่งเห็นได้ง่ายที่สำนักงานของนายจ้าง เมื่อได้ดำเนินการดังกล่าวและเวลาได้ล่วงพ้นไปเกินสิบห้าวันแล้ว ให้ถือว่านายจ้างได้รับแบบสำรวจนั้นแล้ว

มาตรา ๓๑ เมื่อนายจ้างได้รับแบบสำรวจแล้ว ให้นายจ้างกรอกรายการในแบบสำรวจทุกข้อตามความเป็นจริง แล้วส่งแบบสำรวจที่ได้กรอกรายการนั้นคืนให้เจ้าหน้าที่หรือพนักงานเจ้าหน้าที่ภายในกำหนดเวลาตามมาตรา ๒๙ (๓)

มาตรา ๓๒ บรรดาข้อความหรือตัวเลขที่กรอกไว้ในแบบสำรวจให้ถือเป็นความลับ ห้ามมิให้ผู้ซึ่งมีหน้าที่ปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้เปิดเผยข้อความหรือตัวเลขนั้นแก่บุคคลซึ่งไม่มีหน้าที่ปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้ เว้นแต่มีความจำเป็นเพื่อประโยชน์แก่การประกันสังคมหรือการคุ้มครองแรงงาน หรือเพื่อประโยชน์แก่การสอบสวนหรือพิจารณาคดี

ลักษณะ ๒

การประกันสังคม

หมวด ๑

การเป็นผู้ประกันตน

มาตรา ๓๓^๕ ให้ลูกจ้างซึ่งมีอายุไม่ต่ำกว่าสิบห้าปีบริบูรณ์และไม่เกินหกสิบปีบริบูรณ์เป็นผู้ประกันตน

ลูกจ้างซึ่งเป็นผู้ประกันตนอยู่แล้วตามวรรคหนึ่ง เมื่อมีอายุครบหกสิบปีบริบูรณ์และยังเป็นลูกจ้างของนายจ้างซึ่งอยู่ภายใต้บังคับแห่งพระราชบัญญัตินี้ ให้ถือว่าลูกจ้างนั้นเป็นผู้ประกันตนต่อไป

มาตรา ๓๔ ให้นายจ้างซึ่งมีลูกจ้างที่เป็นผู้ประกันตนตามมาตรา ๓๓ ยื่นแบบรายการแสดงรายชื่อผู้ประกันตน อัตราค่าจ้าง และข้อความอื่นตามแบบที่เลขาธิการกำหนด ต่อสำนักงานภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ลูกจ้างนั้นเป็นผู้ประกันตน

มาตรา ๓๕ ในกรณีที่ผู้ประกอบกิจการได้ว่าจ้างโดยวิธีเหมาค่าแรงมอบให้แก่บุคคลหนึ่งบุคคลใดรับช่วงไปควบคุมดูแลการทำงานและรับผิดชอบจ่ายค่าจ้างให้แก่ลูกจ้างอีกทอดหนึ่งก็ดี มอบหมายให้บุคคลหนึ่งบุคคลใดเป็นผู้จัดหาลูกจ้างมาทำงานอันมิใช่การประกอบธุรกิจจัดหางานก็ดี โดยการทำงานนั้นเป็นส่วนหนึ่งส่วนใดในกระบวนการผลิตหรือธุรกิจซึ่งกระทำในสถานประกอบกิจการหรือสถานที่ทำงานของผู้ประกอบกิจการและเครื่องมือที่สำคัญสำหรับใช้

^๕ มาตรา ๓๓ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติประกันสังคม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๓๗

ทำงานนั้นผู้ประกอบการเป็นผู้จัดหา กรณีเช่นนี้ผู้ประกอบการย่อมอยู่ในฐานะนายจ้างซึ่งมีหน้าที่ต้องปฏิบัติตามพระราชบัญญัตินี้

ในกรณีที่ผู้รับเหมาค่าแรงตามวรรคหนึ่งเป็นผู้ยื่นแบบรายการต่อสำนักงาน ตามมาตรา ๓๔ ในฐานะนายจ้าง ให้ผู้รับเหมาค่าแรงมีหน้าที่ปฏิบัติตามพระราชบัญญัตินี้เช่นเดียวกับนายจ้าง ในกรณีเช่นนี้ให้ผู้ประกอบการหลุดพ้นจากความรับผิดในหนี้เงินสมทบและเงินเพิ่มเพียงเท่าที่ผู้รับเหมาค่าแรงได้นำส่งสำนักงาน^๘

มาตรา ๓๖ เมื่อนายจ้างยื่นแบบรายการตามมาตรา ๓๔ แล้ว ให้สำนักงานออกหนังสือสำคัญแสดงการขึ้นทะเบียนประกันสังคมให้แก่นายจ้างและออกบัตรประกันสังคมให้แก่ลูกจ้าง ทั้งนี้ ตามแบบ หลักเกณฑ์ และวิธีการที่กำหนดในกฎกระทรวง

มาตรา ๓๗ ในกรณีที่ความปรากฏแก่สำนักงานหรือจากคำร้องของลูกจ้างว่า นายจ้างไม่ยื่นแบบรายการตามมาตรา ๓๔ หรือยื่นแบบรายการแล้วแต่ไม่มีชื่อลูกจ้างบางคนซึ่งเป็นผู้ประกันตนตามมาตรา ๓๓ ในแบบรายการนั้นให้สำนักงานมีอำนาจบันทึกรายละเอียดในแบบรายการตามมาตรา ๓๔ โดยพิจารณาจากหลักฐานที่เกี่ยวข้อง แล้วออกหนังสือสำคัญแสดงการขึ้นทะเบียนประกันสังคมให้แก่นายจ้าง และหรือออกบัตรประกันสังคมให้แก่ลูกจ้างตามมาตรา ๓๖ แล้วแต่กรณี

ในการดำเนินการตามวรรคหนึ่ง เลขาธิการหรือผู้ซึ่งเลขาธิการมอบหมาย จะดำเนินการสอบสวนก่อนก็ได้

มาตรา ๓๘ ความเป็นผู้ประกันตนตามมาตรา ๓๓ สิ้นสุดลงเมื่อผู้ประกันตนนั้น

- (๑) ตาย
- (๒) ลี้ںสภาพการเป็นลูกจ้าง

ในกรณีที่ผู้ประกันตนที่ลี้ںสภาพการเป็นลูกจ้างตาม (๒) ได้ส่งเงินสมทบครบตามเงื่อนเวลาที่ก่อให้เกิดสิทธิตามบทบัญญัติในลักษณะ ๓ แล้ว ให้ผู้นั้นมีสิทธิตามบทบัญญัติในหมวด ๒ หมวด ๓ หมวด ๔ และหมวด ๕ ต่อไปอีกหกเดือนนับแต่วันที่ลี้ںสภาพการเป็นลูกจ้างหรือตามระยะเวลาที่กำหนดเพิ่มขึ้นโดยพระราชกฤษฎีกาซึ่งต้องไม่เกินสิบสองเดือนนับแต่วันที่ลี้ںสภาพการเป็นลูกจ้าง^๙

มาตรา ๓๙^{๑๐} ผู้ใดเคยเป็นผู้ประกันตนตามมาตรา ๓๓ โดยจ่ายเงินสมทบมาแล้วไม่น้อยกว่าสิบสองเดือน และต่อมากความเป็นผู้ประกันตนได้ลี้ںสุดลงตามมาตรา ๓๘ (๒)

^๘ มาตรา ๓๕ วรรคสอง เพิ่มโดยพระราชบัญญัติประกันสังคม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๓๗

^{๑๐} มาตรา ๓๘ วรรคสอง แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติประกันสังคม (ฉบับที่ ๓) พ.ศ.

^{๑๑} มาตรา ๓๙ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติประกันสังคม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๓๗

ถ้าผู้นั้นประสงค์จะเป็นผู้ประกันตนต่อไป ให้แสดงความจำนงต่อสำนักงานตามระเบียบที่
เลขที่การกำหนดภายในหกเดือนนับแต่วันสิ้นสุดความเป็นผู้ประกันตน

จำนวนเงินที่ใช้เป็นฐานในการคำนวณเงินสมทบที่ผู้ประกันตนตามวรรคหนึ่ง
ต้องนำส่งเข้ากองทุนตามมาตรา ๔๖ วรรคสอง ให้เป็นไปตามอัตราที่กำหนดในกฎกระทรวง ทั้งนี้
โดยให้คำนึงถึงความเหมาะสมกับสภาพทางเศรษฐกิจในขณะนั้นด้วย

ให้ผู้ประกันตนตามวรรคหนึ่งนำส่งเงินสมทบเข้ากองทุนเดือนละครั้งภายในวันที่
สิบห้าของเดือนถัดไป

ผู้ประกันตนตามวรรคหนึ่งซึ่งไม่ส่งเงินสมทบหรือส่งไม่ครบจำนวนภายในเวลาที่
กำหนดตามวรรคสาม ต้องจ่ายเงินเพิ่มในอัตราร้อยละสองต่อเดือนของจำนวนเงินสมทบที่ยังมิได้
นำส่งหรือของจำนวนเงินสมทบที่ยังขาดอยู่นับแต่วันถัดจากวันที่ต้องนำส่งเงินสมทบ สำหรับเศษ
ของเดือนถ้าถึงสิบห้าวันหรือกว่านั้นให้นับเป็นหนึ่งเดือน ถ้าน้อยกว่านั้นให้ปัดทิ้ง

มาตรา ๔๐ บุคคลอื่นใดซึ่งมิใช่ลูกจ้างตามมาตรา ๓๓ จะสมัครเข้าเป็น
ผู้ประกันตนตามพระราชบัญญัตินี้ได้ โดยให้แสดงความจำนงต่อสำนักงาน

หลักเกณฑ์ และอัตราการจ่ายเงินสมทบ ประเภทของประโยชน์ทดแทนที่จะได้รับ
ตามมาตรา ๔๕ ตลอดจนหลักเกณฑ์และเงื่อนไขแห่งสิทธิในการรับประโยชน์ทดแทนให้ตราเป็น
พระราชกฤษฎีกา

มาตรา ๔๑^{๖๖} ความเป็นผู้ประกันตนตามมาตรา ๓๙ สิ้นสุดลงเมื่อผู้ประกันตน
นั้น

(๑) ตาย

(๒) ได้เป็นผู้ประกันตนตามมาตรา ๓๓ อีก

(๓) ลาออกจากความเป็นผู้ประกันตนโดยการแสดงความจำนงต่อสำนักงาน

(๔) ไม่ส่งเงินสมทบสามเดือนติดต่อกัน

(๕) ภายในระยะเวลาสิบสองเดือนส่งเงินสมทบมาแล้วไม่ครบเก้าเดือน

การสิ้นสุดความเป็นผู้ประกันตนตาม (๔) สิ้นสุดลงตั้งแต่เดือนแรกที่ไม่ส่งเงิน
สมทบ และการสิ้นสุดความเป็นผู้ประกันตนตาม (๕) สิ้นสุดลงในเดือนที่ส่งเงินสมทบไม่ครบเก้า
เดือน

ในกรณีที่ผู้ประกันตนที่สิ้นสุดความเป็นผู้ประกันตนตาม (๓) (๔) และ (๕) ได้
ส่งเงินสมทบครบตามเงื่อนไขที่จะก่อให้เกิดสิทธิตามบทบัญญัติในลักษณะ ๓ แล้ว ให้ผู้นั้นมี
สิทธิตามบทบัญญัติในหมวด ๒ หมวด ๓ หมวด ๔ และหมวด ๕ ต่อไปอีกหกเดือนนับแต่วันที่
สิ้นสุดความเป็นผู้ประกันตน^{๖๗}

^{๖๖} มาตรา ๔๑ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติประกันสังคม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๓๗

^{๖๗} มาตรา ๔๑ วรรคสาม แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติประกันสังคม (ฉบับที่ ๓) พ.ศ.

มาตรา ๔๒ เพื่อกอลิทธิแก่ผู้ประกันตนในการขอรับประโยชน์ทดแทนตาม บทบัญญัติลักษณะ ๓ ให้นับระยะเวลาประกันตนตามมาตรา ๓๓ และหรือมาตรา ๓๔ ทุกช่วงเข้าด้วยกัน

มาตรา ๔๓ กิจการใดที่อยู่ภายใต้บังคับพระราชบัญญัตินี้ แม้ว่าภายหลังกิจการนั้นจะมีจำนวนลูกจ้างลดลงเหลือน้อยกว่าจำนวนที่กำหนดไว้ก็ตาม ให้กิจการดังกล่าวอยู่ภายใต้บังคับพระราชบัญญัตินี้ต่อไปจนกว่าจะเลิกกิจการ และให้ลูกจ้างที่เหลืออยู่เป็นผู้ประกันตนต่อไป ในกรณีที่กิจการนั้นได้รับลูกจ้างใหม่เข้าทำงาน ให้ลูกจ้างใหม่นั้นเป็นผู้ประกันตนตามพระราชบัญญัตินี้ด้วย แม้ว่าจำนวนลูกจ้างรวมทั้งสิ้นจะไม่ถึงจำนวนที่กำหนดไว้ก็ตาม

มาตรา ๔๔^{๑๔} ในกรณีที่ข้อเท็จจริงเกี่ยวกับข้อความในแบบรายการที่ได้ยื่นไว้ต่อสำนักงานเปลี่ยนแปลงไป ให้นายจ้างแจ้งเป็นหนังสือต่อสำนักงานตามระเบียบที่เลขาธิการกำหนด เพื่อขอเปลี่ยนแปลงหรือแก้ไขเพิ่มเติมรายการภายในวันที่สิบห้าของเดือนถัดจากเดือนที่มีการเปลี่ยนแปลงดังกล่าว

ให้นำความในมาตรา ๓๗ มาใช้บังคับแก่กรณีที่นายจ้างไม่ปฏิบัติตามมาตรานี้ โดยอนุโลม

มาตรา ๔๕ ในกรณีที่หนังสือสำคัญแสดงการขึ้นทะเบียนประกันสังคมหรือบัตรประกันสังคมสูญหาย ถูกทำลาย หรือชำรุดในสาระสำคัญให้นายจ้างหรือผู้ประกันตนยื่นคำขอรับใบแทนหนังสือสำคัญแสดงการขึ้นทะเบียนประกันสังคมหรือใบแทนบัตรประกันสังคมแล้วแต่กรณี ต่อสำนักงานภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ได้ทราบถึงการสูญหาย ถูกทำลายหรือชำรุดดังกล่าว ทั้งนี้ ตามระเบียบที่เลขาธิการกำหนด

หมวด ๒

เงินสมทบ

มาตรา ๔๖^{๑๕} ให้รัฐบาล นายจ้าง และผู้ประกันตนตามมาตรา ๓๓ ออกเงินสมทบเข้ากองทุนเพื่อการจ่ายประโยชน์ทดแทนในกรณีประสบอันตรายหรือเจ็บป่วย กรณีทุพพลภาพ กรณีตายและกรณีคลอดบุตร ฝ่ายละเท่ากันตามอัตราที่กำหนดในกฎกระทรวง แต่ต้องไม่เกินอัตราเงินสมทบท้ายพระราชบัญญัตินี้

^{๑๔} มาตรา ๔๔ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติประกันสังคม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๓๗

^{๑๕} มาตรา ๔๖ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติประกันสังคม (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๔๒

ให้รัฐบาล นายจ้าง และผู้ประกันตนตามมาตรา ๓๓ ออกเงินสมทบเข้ากองทุนเพื่อการจ่ายประโยชน์ทดแทนในกรณีสงเคราะห์บุตร กรณีชราภาพ และกรณีว่างงานตามอัตราที่กำหนดในกฎกระทรวง แต่ต้องไม่เกินอัตราเงินสมทบท้ายพระราชบัญญัตินี้

สำหรับการประกันตนตามมาตรา ๓๔ ให้รัฐบาลและผู้ประกันตนออกเงินสมทบเข้ากองทุนโดยรัฐบาลออกหนึ่งเท่าและผู้ประกันตนออกสองเท่าของอัตราเงินสมทบที่แต่ละฝ่ายต้องออกตามที่กำหนดในวรรคหนึ่งและวรรคสอง

การกำหนดอัตราเงินสมทบตามวรรคหนึ่งและวรรคสอง ให้กำหนดโดยคำนึงถึงประโยชน์ทดแทนและค่าใช้จ่ายในการบริหารงานของสำนักงานตามมาตรา ๒๔

ค่าจ้างขั้นต่ำและขั้นสูงที่ใช้เป็นฐานในการคำนวณเงินสมทบของผู้ประกันตนตามมาตรา ๓๓ แต่ละคน ให้เป็นไปตามที่กำหนดในกฎกระทรวง ในการคำนวณเงินสมทบของผู้ประกันตนแต่ละคนสำหรับเศษของเงินสมทบที่มีจำนวนตั้งแต่ห้าสิบสตางค์ขึ้นไปให้นับเป็นหนึ่งบาท ถ้าน้อยกว่านั้นให้ปัดทิ้ง ในกรณีที่ผู้ประกันตนทำงานกับนายจ้างหลายรายให้คำนวณเงินสมทบจากค่าจ้างที่ได้รับจากนายจ้างแต่ละราย

มาตรา ๔๗^{๖๖} ทุกครั้งที่มีการจ่ายค่าจ้าง ให้นายจ้างหักค่าจ้างของผู้ประกันตนตามจำนวนที่ต้องนำส่งเป็นเงินสมทบในส่วนของผู้ประกันตนตามมาตรา ๔๖ และเมื่อนายจ้างได้ดำเนินการดังกล่าวแล้วให้ถือว่าผู้ประกันตนได้จ่ายเงินสมทบแล้วตั้งแต่วันที่นายจ้างหักค่าจ้าง

ให้นายจ้างนำเงินสมทบในส่วนของผู้ประกันตนที่ได้หักไว้ตามวรรคหนึ่ง และเงินสมทบในส่วนของนายจ้าง ส่งให้แก่สำนักงานภายในวันที่สิบห้าของเดือนถัดจากเดือนที่มีการหักเงินสมทบไว้พร้อมทั้งยื่นรายการแสดงการส่งเงินสมทบตามแบบที่เลขาธิการกำหนด

ถ้านายจ้างไม่จ่ายค่าจ้างตามกำหนดเวลาที่ต้องจ่าย ให้นายจ้างมีหน้าที่นำส่งเงินสมทบตามที่บัญญัติไว้ในวรรคสอง โดยถือเสมือนว่ามีการจ่ายค่าจ้างแล้ว

ในกรณีที่นายจ้างนำเงินสมทบในส่วนของผู้ประกันตนหรือเงินสมทบในส่วนของนายจ้างส่งให้แก่สำนักงานเกินจำนวนที่ต้องชำระ ให้นายจ้างหรือผู้ประกันตนยื่นคำร้องขอรับเงินในส่วนที่เกินคืนได้ตามระเบียบที่เลขาธิการกำหนด ถ้านายจ้างหรือผู้ประกันตนมิได้เรียกเอาเงินดังกล่าวคืนภายในหนึ่งปีนับแต่วันที่นำส่งเงินสมทบหรือไม่มารับเงินคืนภายในหนึ่งปีนับแต่วันที่ได้รับแจ้งให้มารับเงิน ให้เงินนั้นตกเป็นของกองทุน

มาตรา ๔๗ ทวิ^{๖๗} ในกรณีที่นายจ้างไม่นำส่งเงินสมทบหรือนำส่งไม่ครบตามกำหนดเวลาในมาตรา ๔๗ วรรคสอง ให้พนักงานเจ้าหน้าที่มีคำเตือนเป็นหนังสือ ให้นายจ้างนำเงินสมทบที่ค้างชำระและเงินเพิ่มมาชำระภายในกำหนดไม่น้อยกว่าสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับหนังสือนั้น ถ้านายจ้างได้รับคำเตือนดังกล่าวแล้วแต่ยังไม่นำเงินสมทบที่ค้างชำระและเงินเพิ่มมา

^{๖๖} มาตรา ๔๗ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติประกันสังคม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๓๗

^{๖๗} มาตรา ๔๗ ทวิ เพิ่มโดยพระราชบัญญัติประกันสังคม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๓๗

ชำระภายในกำหนด ให้พนักงานเจ้าหน้าที่มีอำนาจประเมินเงินสมทบและแจ้งเป็นหนังสือให้นายจ้างนำส่งได้ ดังนี้

(๑) ถ้านายจ้างเคยนำส่งเงินสมทบมาแล้ว ให้ถือว่าจำนวนเงินสมทบที่นายจ้างมีหน้าที่นำส่งในเดือนต่อมาแต่ละเดือนมีจำนวนเท่ากับจำนวนเงินสมทบในเดือนที่นายจ้างได้นำส่งแล้วเดือนสุดท้ายเต็มเดือน

(๒) ถ้านายจ้างซึ่งมีหน้าที่ตามพระราชบัญญัตินี้แต่ไม่ยื่นแบบรายการตามมาตรา ๓๔ หรือยื่นแบบรายการตามมาตรา ๓๔ แล้ว แต่ไม่เคยนำส่งเงินสมทบ หรือยื่นแบบรายการตามมาตรา ๓๔ โดยแจ้งจำนวนและรายชื่อลูกจ้างน้อยกว่าจำนวนลูกจ้างที่มีอยู่จริง ให้ประเมินเงินสมทบจากแบบรายการที่นายจ้างเคยยื่นไว้ หรือจากจำนวนลูกจ้างที่พนักงานเจ้าหน้าที่ตรวจพบ แล้วแต่กรณี โดยถือว่าลูกจ้างแต่ละคนได้รับค่าจ้างเป็นรายเดือนในอัตราที่ได้เคยมีการยื่นแบบรายการไว้ แต่ถ้าไม่เคยมีการยื่นแบบรายการหรือยื่นแบบรายการไม่ครบถ้วน ให้ถือว่าลูกจ้างแต่ละคนได้รับค่าจ้างรายเดือนไม่น้อยกว่าอัตราค่าจ้างขั้นต่ำรายวันตามกฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองแรงงานที่ใช้บังคับอยู่ในท้องถิ่นนั้น คูณด้วยสามสิบ

ในกรณีที่มีการพิสูจน์ได้ภายในสองปีนับแต่วันที่มีการแจ้งการประเมินเงินสมทบตามวรรคหนึ่งว่าจำนวนเงินสมทบที่แท้จริงที่นายจ้างมีหน้าที่ต้องนำส่ง มีจำนวนมากกว่าหรือน้อยกว่าจำนวนเงินสมทบที่พนักงานเจ้าหน้าที่ประเมินไว้ตาม (๑) หรือ (๒) ให้สำนักงานมีหนังสือแจ้งผลการพิสูจน์ให้นายจ้างทราบภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ทราบผลการพิสูจน์ เพื่อให้นายจ้างนำส่งเงินสมทบเพิ่มเติมภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับแจ้ง หรือยื่นคำขอต่อสำนักงานเพื่อขอให้คืนเงินสมทบ ถ้านายจ้างไม่มารับเงินดังกล่าวคืนภายในหนึ่งปีนับแต่วันที่ทราบผลการพิสูจน์ให้เงินนั้นตกเป็นของกองทุน

การนำส่งค่าเดือน การแจ้งจำนวนเงินสมทบที่ประเมินได้ และการแจ้งผลการพิสูจน์ ให้นำความในมาตรา ๓๐ มาใช้บังคับโดยอนุโลม

มาตรา ๔๘ ในกรณีที่ผู้ประกันตนทำงานกับนายจ้างหลายรายให้นายจ้างทุกรายมีหน้าที่ปฏิบัติตามมาตรา ๔๖ และมาตรา ๔๗

มาตรา ๔๙ นายจ้างซึ่งไม่นำส่งเงินสมทบในส่วนของตนหรือในส่วนของผู้ประกันตน หรือส่งไม่ครบจำนวนภายในเวลาที่กำหนดตามมาตรา ๔๗ ต้องจ่ายเงินเพิ่มในอัตราร้อยละสองต่อเดือนของจำนวนเงินสมทบที่นายจ้างยังมีได้นำส่ง หรือของจำนวนเงินสมทบที่ยังขาดอยู่ นับแต่วันถัดจากวันที่ต้องนำส่งเงินสมทบ สำหรับเศษของเดือนถ้าถึงสิบห้าวันหรือกว่านั้นให้นับเป็นหนึ่งเดือน ถ้าน้อยกว่านั้นให้ปัดทิ้ง

ในกรณีที่นายจ้างมิได้หักค่าจ้างของผู้ประกันตน เพื่อส่งเป็นเงินสมทบหรือหักไว้แล้วแต่ยังไม่ครบจำนวนตามมาตรา ๔๗ วรรคหนึ่ง ให้นายจ้างรับผิดชอบเงินที่ต้องส่งเป็นเงินสมทบในส่วนของผู้ประกันตนเต็มจำนวน และต้องจ่ายเงินเพิ่มในเงินจำนวนนี้ตามวรรคหนึ่งนับแต่วันถัดจากวันที่ต้องนำส่งเงินสมทบ และในกรณีเช่นว่านี้สิทธิของผู้ประกันตนพึงได้รับคงมีเสมือนหนึ่งว่าผู้ประกันตนได้ส่งเงินสมทบแล้ว

มาตรา ๕๐ เลขาธิการมีอำนาจออกคำสั่งเป็นหนังสือให้ยึด आयัดและขายทอดตลาดทรัพย์สินของนายจ้างซึ่งไม่นำส่งเงินสมทบและหรือเงินเพิ่ม หรือนำส่งไม่ครบจำนวนตามมาตรา ๔๙ ทั้งนี้ เพียงเท่าที่จำเป็นเพื่อให้ได้รับเงินที่ค้างชำระ

การมีคำสั่งให้ยึด आयัด หรือขายทอดตลาดทรัพย์สินตามวรรคหนึ่งจะกระทำได้อีกเมื่อได้ส่งคำเตือนเป็นหนังสือให้นายจ้างนำเงินสมทบและหรือเงินเพิ่มที่ค้างมาชำระภายในกำหนดไม่น้อยกว่าสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับหนังสือนั้นและนายจ้างไม่ชำระภายในกำหนด

หลักเกณฑ์และวิธีการยึด आयัด และขายทอดตลาดทรัพย์สินตามวรรคหนึ่งให้เป็นไปตามระเบียบที่รัฐมนตรีกำหนด ทั้งนี้ให้นำหลักเกณฑ์และวิธีการตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งมาใช้บังคับโดยอนุโลม

เงินที่ได้จากการขายทอดตลาดดังกล่าวให้หักไว้เป็นค่าใช้จ่ายในการยึด आयัด และขายทอดตลาด และชำระเงินสมทบและเงินเพิ่มที่ค้างชำระ ถ้ามีเงินเหลือให้คืนแก่นายจ้างโดยเร็ว ถ้านายจ้างมิได้เรียกเอาเงินที่เหลือคืนภายในห้าปีให้ตกเป็นของกองทุน

มาตรา ๕๑ หนี้ที่เกิดจากการไม่ชำระเงินสมทบและหรือเงินเพิ่มให้สำนักงานมีบุริมสิทธิเหนือทรัพย์สินทั้งหมดของนายจ้างซึ่งเป็นลูกหนี้ ในลำดับเดียวกับบุริมสิทธิในมูลค่าภาษีอากรตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์

มาตรา ๕๒ ในกรณีที่นายจ้างเป็นผู้รับเหมาช่วง ให้ผู้รับเหมาช่วงถดขึ้นไปหากมีตลอดสายจนถึงผู้รับเหมาชั้นต้นร่วมรับผิดชอบกับผู้รับเหมาช่วงซึ่งเป็นนายจ้างในเงินสมทบซึ่งนายจ้างมีหน้าที่ต้องจ่ายตามพระราชบัญญัตินี้

มาตรา ๕๓^{๑๔} ให้นำบทบัญญัติมาตรา ๔๙ มาตรา ๕๐ และมาตรา ๕๑ มาใช้บังคับโดยอนุโลมแก่ผู้รับเหมาช่วงตามมาตรา ๕๒ ซึ่งไม่นำส่งเงินสมทบหรือส่งไม่ครบจำนวนภายในเวลาที่กำหนด

ลักษณะ ๓

ประโยชน์ทดแทน

หมวด ๑

บททั่วไป

มาตรา ๕๔ ผู้ประกันตนหรือบุคคลตามมาตรา ๗๓ มีสิทธิได้รับประโยชน์ทดแทนจากกองทุน ดังต่อไปนี้

^{๑๔} มาตรา ๕๓ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติประกันสังคม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๓๗

- (๑) ประโยชน์ทดแทนในกรณีประสบอันตรายหรือเจ็บป่วย
- (๒) ประโยชน์ทดแทนในกรณีคลอดบุตร
- (๓) ประโยชน์ทดแทนในกรณีทุพพลภาพ
- (๔) ประโยชน์ทดแทนในกรณีตาย
- (๕) ประโยชน์ทดแทนในกรณีสงเคราะห์บุตร
- (๖) ประโยชน์ทดแทนในกรณีชราภาพ
- (๗) ประโยชน์ทดแทนในกรณีว่างงาน ยกเว้นผู้ประกันตนตามมาตรา ๓๙

มาตรา ๕๕ ในกรณีที่นายจ้างได้จัดสวัสดิการเกี่ยวกับกรณีประสบอันตรายหรือเจ็บป่วย หรือกรณีทุพพลภาพ หรือกรณีตายอันมิใช่เนื่องจากการทำงาน หรือกรณีคลอดบุตร หรือกรณีสงเคราะห์บุตร หรือกรณีชราภาพ หรือกรณีว่างงาน ก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ ให้แก่ลูกจ้างซึ่งเป็นผู้ประกันตนตามมาตรา ๓๓ ที่เข้าทำงานก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ ถ้าสวัสดิการนั้นมีกรณีใดที่จ่ายในอัตราสูงกว่าประโยชน์ทดแทนตามพระราชบัญญัตินี้ ให้นายจ้างนั้นนาระเบียบข้อบังคับเกี่ยวกับการทำงาน สัญญาจ้างแรงงานหรือข้อตกลงเกี่ยวกับสภาพการจ้าง ซึ่งกำหนดสวัสดิการที่ว่านั้นมาแสดงต่อคณะกรรมการเพื่อขอลดส่วนอัตราเงินสมทบในประเภทประโยชน์ทดแทนที่นายจ้างได้จัดสวัสดิการให้แล้วจากอัตราเงินสมทบที่ผู้ประกันตนและนายจ้างนั้นต้องจ่ายเข้ากองทุนตามมาตรา ๕๖ และให้นายจ้างใช้อัตราเงินสมทบในส่วนที่เหลือภายหลังคิดส่วนลดดังกล่าวแล้วมาคำนวณเงินสมทบในส่วนของผู้ประกันตนและเงินสมทบในส่วนของนายจ้างที่ยังมีหน้าที่ต้องส่งเข้ากองทุนเพื่อการจ่ายประโยชน์ทดแทนในส่วนอื่นต่อไป

การขอลดส่วนอัตราเงินสมทบและการพิจารณาหักส่วนลดอัตราเงินสมทบตามวรรคหนึ่ง ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่คณะกรรมการกำหนด

มาตรา ๕๖^{๑๙} ผู้ประกันตนหรือบุคคลอื่นใดเห็นว่าตนมีสิทธิได้รับประโยชน์ทดแทนในกรณีใดตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๕๔ และประสงค์จะขอรับประโยชน์ทดแทนนั้น ให้ยื่นคำขอรับประโยชน์ทดแทนต่อสำนักงานตามระเบียบที่เลขาธิการกำหนด ภายในหนึ่งปีนับแต่วันที่มิสิทธิขอรับประโยชน์ทดแทนนั้น และให้เลขาธิการหรือผู้ซึ่งเลขาธิการมอบหมายพิจารณาสั่งการโดยเร็ว

ประโยชน์ทดแทนตามวรรคหนึ่งที่เป็นตัวเงิน ถ้าผู้ประกันตนหรือบุคคลซึ่งมีสิทธิไม่มารับภายในสองปีนับแต่วันที่ได้รับแจ้งจากสำนักงาน ให้เงินนั้นตกเป็นของกองทุน

มาตรา ๕๗^{๒๐} การคำนวณค่าจ้างรายวันในการจ่ายเงินทดแทนการขาดรายได้ให้แก่ผู้ประกันตนตามมาตรา ๓๓ ให้คำนวณโดยนำค่าจ้างสามเดือนแรกของค่าจ้างที่ใช้เป็นฐานในการคำนวณเงินสมทบที่นายจ้างนำส่งสำนักงานแล้วย้อนหลังเก้าเดือน หารด้วยเก้าสิบ แต่ถ้า

^{๑๙} มาตรา ๕๖ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติประกันสังคม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๓๗

^{๒๐} มาตรา ๕๗ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติประกันสังคม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๓๗

ผู้ประกันตนมีหลักฐานพิสูจน์ได้ว่าถ้านำค่าจ้างของสามเดือนอื่นในระยะเวลาเก้าเดือนนั้นมาคำนวณแล้วจะมีจำนวนสูงกว่า ก็ให้นำค่าจ้างสามเดือนนั้น ทหารด้วยเก้าสิบหรือในกรณีที่ผู้ประกันตนยังส่งเงินสมทบไม่ครบเก้าเดือนให้นำค่าจ้างสามเดือนสุดท้าย ที่ใช้เป็นฐานในการคำนวณเงินสมทบที่นายจ้างได้นำส่งสำนักงานแล้วทหารด้วยเก้าสิบเป็นเกณฑ์คำนวณ

สำหรับการคำนวณค่าจ้างรายวันในการจ่ายเงินทดแทนการขาดรายได้ให้แก่ผู้ประกันตนตามมาตรา ๓๙ นั้น ให้คำนวณโดยเฉลี่ยจากจำนวนเงินที่ใช้เป็นฐานในการคำนวณเงินสมทบตามมาตรา ๓๙ วรรคสอง

มาตรา ๕๘ การรับประโยชน์ทดแทนตามพระราชบัญญัตินี้ในกรณีที่เป็นบริการทางการแพทย์ ผู้ประกันตนหรือคู่สมรสของผู้ประกันตนจะต้องรับบริการทางการแพทย์จากสถานพยาบาลตามมาตรา ๕๙

รายละเอียดและเงื่อนไขเกี่ยวกับบริการทางการแพทย์ที่ผู้ประกันตนหรือคู่สมรสของผู้ประกันตนจะได้รับ ให้เป็นไปตามระเบียบที่เลขาธิการกำหนดโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการ

มาตรา ๕๙ ให้เลขาธิการประกาศในราชกิจจานุเบกษากำหนดเขตท้องที่และชื่อสถานพยาบาลที่ผู้ประกันตนหรือคู่สมรสของผู้ประกันตน มีสิทธิไปรับบริการทางการแพทย์ได้

ผู้ประกันตนหรือคู่สมรสของผู้ประกันตนซึ่งมีสิทธิได้รับบริการทางการแพทย์ ถ้าทำงานหรือมีภูมิลำเนาอยู่ในเขตท้องที่ใดให้ไปรับบริการทางการแพทย์จากสถานพยาบาลตามวรรคหนึ่งที่อยู่ในเขตท้องที่นั้น เว้นแต่ในกรณีที่ในเขตท้องที่นั้นไม่มีสถานพยาบาลตามวรรคหนึ่งหรือมีแต่ผู้ประกันตนหรือคู่สมรสของผู้ประกันตนมีเหตุผลสมควรที่ไม่สามารถไปรับบริการทางการแพทย์จากสถานพยาบาลดังกล่าวได้ ก็ให้ไปรับบริการทางการแพทย์จากสถานพยาบาลตามวรรคหนึ่งที่อยู่ในเขตท้องที่อื่นได้

ในกรณีที่ผู้ประกันตนหรือคู่สมรสของผู้ประกันตน ไปรับบริการทางการแพทย์จากสถานพยาบาลอื่นนอกจากที่กำหนดไว้ในวรรคสอง ให้ผู้ประกันตนมีสิทธิได้รับเงินทดแทนค่าบริการทางการแพทย์ที่ต้องจ่ายให้แก่สถานพยาบาลอื่นนั้นตามจำนวนที่สำนักงานกำหนด โดยคำนึงถึงสภาพของการประสบอันตรายหรือเจ็บป่วย การคลอดบุตร สภาพทางเศรษฐกิจของแต่ละเขตท้องที่ และลักษณะของการบริการทางการแพทย์ที่ได้รับ ทั้งนี้ จะต้องไม่เกินอัตราที่คณะกรรมการการแพทย์กำหนดโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการ

มาตรา ๖๐ ในกรณีที่ผู้ประกันตนหรือคู่สมรสของผู้ประกันตนไปรับบริการทางการแพทย์จากสถานพยาบาลแล้วละเลยหรือไม่ปฏิบัติตามคำแนะนำหรือคำสั่งของแพทย์โดยไม่มีเหตุผลอันสมควร เลขาธิการหรือผู้ซึ่งเลขาธิการมอบหมายจะสั่งลดประโยชน์ทดแทนก็ได้ ทั้งนี้ โดยความเห็นชอบของคณะกรรมการการแพทย์

มาตรา ๖๑^{๒๑} ผู้ประกันตนหรือบุคคลตามมาตรา ๓๔ วรรคสอง มาตรา ๗๓ หรือมาตรา ๗๓ ทวิ ไม่มีสิทธิได้รับประโยชน์ทดแทนเมื่อปรากฏว่า การประสบอันตราย หรือเจ็บป่วย หรือการทุพพลภาพ หรือการตายนั้น เกิดขึ้นเพราะเหตุที่บุคคลดังกล่าวจงใจก่อให้เกิดขึ้นหรือยินยอมให้ผู้อื่นก่อให้เกิดขึ้น

มาตรา ๖๑ ทวิ^{๒๒} ในกรณีที่ผู้ประกันตนมีสิทธิได้รับเงินทดแทนการขาดรายได้ ตามมาตรา ๖๕ และมาตรา ๗๑ หรือเงินสงเคราะห์การหยุดงานเพื่อการคลอดบุตรตามมาตรา ๖๗ ในเวลาเดียวกันให้มีสิทธิขอรับเงินทดแทนการขาดรายได้หรือเงินสงเคราะห์การหยุดงานเพื่อการคลอดบุตรในประเภทใดประเภทหนึ่งเพียงประเภทเดียว โดยให้แสดงความจำนงตามแบบที่เลขาธิการกำหนด

หมวด ๒

ประโยชน์ทดแทนในกรณีประสบอันตรายหรือเจ็บป่วย

มาตรา ๖๒^{๒๓} ผู้ประกันตนมีสิทธิได้รับประโยชน์ทดแทนในกรณีประสบอันตรายหรือเจ็บป่วยอันมิใช่เนื่องจากการทำงาน ต่อเมื่อภายในระยะเวลาสิบห้าเดือนก่อนวันรับบริการทางการแพทย์ ผู้ประกันตนได้จ่ายเงินสมทบมาแล้วไม่น้อยกว่าสามเดือน

มาตรา ๖๓ ประโยชน์ทดแทนในกรณีประสบอันตรายหรือเจ็บป่วยอันมิใช่เนื่องจากการทำงาน ได้แก่

- (๑) ค่าตรวจวินิจฉัยโรค
- (๒) ค่าบำบัดทางการแพทย์
- (๓) ค่ากินอยู่และรักษาพยาบาลในสถานพยาบาล
- (๔) ค่ายาและค่าเวชภัณฑ์
- (๕) ค่ารถพยาบาลหรือค่าพาหนะรับส่งผู้ป่วย
- (๖) ค่าบริการอื่นที่จำเป็น

ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์และอัตราที่คณะกรรมการการแพทย์กำหนดโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการ

ผู้ประกันตนที่ต้องหยุดงานเพื่อการรักษาพยาบาลตามคำสั่งของแพทย์ให้ได้รับเงินทดแทนการขาดรายได้ตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ในมาตรา ๖๕ ด้วย

^{๒๑} มาตรา ๖๑ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติประกันสังคม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๓๗

^{๒๒} มาตรา ๖๑ ทวิ เพิ่มโดยพระราชบัญญัติประกันสังคม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๓๗

^{๒๓} มาตรา ๖๒ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติประกันสังคม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๓๗

มาตรา ๖๔ ในกรณีที่ผู้ประกันตนประสบอันตรายหรือเจ็บป่วยอันมิใช่เนื่องจากการทำงาน ให้ผู้ประกันตนมีสิทธิได้รับเงินทดแทนการขาดรายได้ในอัตราร้อยละห้าสิบของค่าจ้าง ตามมาตรา ๕๗ สำหรับการที่ผู้ประกันตนต้องหยุดงานเพื่อการรักษาพยาบาลตามคำสั่งของแพทย์ ครั้งหนึ่งไม่เกินเก้าสิบวัน และในระยะเวลาหนึ่งปีปฏิทินต้องไม่เกินหนึ่งร้อยแปดสิบวัน เว้นแต่การเจ็บป่วยด้วยโรคเรื้อรังตามที่กำหนดในกฎกระทรวง ก็ให้มีสิทธิได้รับเงินทดแทนการขาดรายได้เกินหนึ่งร้อยแปดสิบวันแต่ไม่เกินสามร้อยหกสิบห้าวัน

ระยะเวลาได้รับเงินทดแทนการขาดรายได้ให้เริ่มนับแต่วันแรกที่ต้องหยุดงานตามคำสั่งของแพทย์จนถึงวันสุดท้ายที่แพทย์กำหนดให้หยุดงาน หรือจนถึงวันสุดท้ายที่หยุดงาน ในกรณีที่ผู้ประกันตนกลับเข้าทำงานก่อนครบกำหนดเวลาตามคำสั่งของแพทย์แต่ไม่เกินระยะเวลาที่กำหนดในวรรคหนึ่ง

ในกรณีที่ผู้ประกันตนมีสิทธิได้รับค่าจ้างจากนายจ้าง ในระหว่างหยุดงานเพื่อการรักษาพยาบาลตามกฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองแรงงาน หรือมีสิทธิตามระเบียบข้อบังคับเกี่ยวกับการทำงาน สัญญาจ้างแรงงาน หรือข้อตกลงเกี่ยวกับสภาพการจ้าง แล้วแต่กรณี ผู้ประกันตนไม่มีสิทธิได้รับเงินทดแทนตามวรรคหนึ่งจนกว่าสิทธิได้รับเงินค่าจ้างนั้นได้สิ้นสุดลงจึงจะมีสิทธิได้รับเงินทดแทนดังกล่าวต่อระยะเวลาที่คงเหลือ และถ้าเงินค่าจ้างที่ได้รับจากนายจ้างในกรณีใดน้อยกว่าเงินทดแทนการขาดรายได้จากกองทุน ผู้ประกันตนมีสิทธิได้รับเงินทดแทนจากกองทุนในส่วนที่ขาดด้วย

หมวด ๓

ประโยชน์ทดแทนในกรณีคลอดบุตร

มาตรา ๖๕^{๒๔} ผู้ประกันตนมีสิทธิได้รับประโยชน์ทดแทนในกรณีคลอดบุตร สำหรับตนเองหรือภริยา หรือสำหรับหญิงซึ่งอยู่กินด้วยกันฉันสามีภริยากับผู้ประกันตนโดยเปิดเผยตามระเบียบที่เลขาธิการกำหนดถ้าผู้ประกันตนไม่มีภริยา ทั้งนี้ ต่อเมื่อภายในระยะเวลาสิบห้าเดือนก่อนวันรับบริการทางการแพทย์ผู้ประกันตนได้จ่ายเงินสมทบมาแล้วไม่น้อยกว่าเจ็ดเดือน

ประโยชน์ทดแทนในกรณีคลอดบุตร ให้ผู้ประกันตนแต่ละคนมีสิทธิได้รับสำหรับการคลอดบุตรไม่เกินสองครั้ง

มาตรา ๖๖ ประโยชน์ทดแทนในกรณีคลอดบุตร ได้แก่

- (๑) ค่าตรวจและรับฝากครรภ์
- (๒) ค่าบำบัดทางการแพทย์
- (๓) ค่ายาและค่าเวชภัณฑ์
- (๔) ค่าทำคลอด

^{๒๔} มาตรา ๖๕ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติประกันสังคม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๓๗

(๕) ค่ากินอยู่และรักษาพยาบาลในสถานพยาบาล

(๖) ค่าบริบาลและค่ารักษาพยาบาลทารกแรกเกิด

(๗) ค่ารถพยาบาลหรือค่าพาหนะรับส่งผู้ป่วย

(๘) ค่าบริการอื่นที่จำเป็น

ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์และอัตราที่คณะกรรมการการแพทย์กำหนดโดยความ

เห็นชอบของคณะกรรมการ

ผู้ประกันตนซึ่งต้องหยุดงานเพื่อการคลอดบุตรให้ได้รับเงินสงเคราะห์การหยุดงานเพื่อการคลอดบุตรตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ในมาตรา ๖๗ ด้วย^{๒๔}

มาตรา ๖๗^{๒๕} ในกรณีที่ผู้ประกันตนต้องหยุดงานเพื่อการคลอดบุตร ให้ผู้ประกันตนมีสิทธิได้รับเงินสงเคราะห์การหยุดงานเพื่อการคลอดบุตรไม่เกินสองครั้ง เป็นการเหมาจ่ายในอัตราครั้งละร้อยละห้าสิบของค่าจ้างตามมาตรา ๕๗ เป็นเวลาเก้าสิบวัน

มาตรา ๖๘ ในกรณีที่ผู้ประกันตนหรือคู่สมรสของผู้ประกันตนไม่สามารถรับประโยชน์ทดแทนตามมาตรา ๖๖ ได้ เนื่องจากผู้ประกันตนหรือคู่สมรสของผู้ประกันตนไม่ได้คลอดบุตรในสถานพยาบาลตามมาตรา ๕๙ ให้ผู้ประกันตนได้รับประโยชน์ทดแทนการคลอดบุตรตามหลักเกณฑ์และอัตราที่คณะกรรมการการแพทย์กำหนดโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการ

หมวด ๔

ประโยชน์ทดแทนในกรณีทุพพลภาพ

มาตรา ๖๙^{๒๖} ผู้ประกันตนมีสิทธิได้รับประโยชน์ทดแทนในกรณีทุพพลภาพอันมิใช่เนื่องจากการทำงาน ต่อเมื่อภายในระยะเวลาสิบห้าเดือนก่อนทุพพลภาพ ผู้ประกันตนได้จ่ายเงินสมทบมาแล้วไม่น้อยกว่าสามเดือน

มาตรา ๗๐ ประโยชน์ทดแทนในกรณีทุพพลภาพ ได้แก่

(๑) ค่าตรวจวินิจฉัยโรค

(๒) ค่าบำบัดทางการแพทย์

(๓) ค่ายาและค่าเวชภัณฑ์

(๔) ค่ากินอยู่และรักษาพยาบาลในสถานพยาบาล

(๕) ค่ารถพยาบาลหรือค่าพาหนะรับส่งผู้ทุพพลภาพ

^{๒๔} มาตรา ๖๖ วรรคสาม แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติประกันสังคม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ.

^{๒๕} มาตรา ๖๗ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติประกันสังคม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๓๗

^{๒๖} มาตรา ๖๙ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติประกันสังคม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๓๗

(๖) ค่าฟื้นฟูสมรรถภาพทางร่างกาย จิตใจและอาชีพ

(๗) ค่าบริการอื่นที่จำเป็น

ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์และอัตราที่คณะกรรมการการแพทย์กำหนดโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการ

มาตรา ๗๑^{๒๔} ในกรณีที่ผู้ประกันตนทุพพลภาพอันมิใช่เนื่องจากการทำงานให้มีสิทธิได้รับเงินทดแทนการขาดรายได้ในอัตราร้อยละห้าสิบของค่าจ้างตามมาตรา ๕๗ ตลอดชีวิต

มาตรา ๗๒ ในกรณีที่คณะกรรมการการแพทย์วินิจฉัยว่าการทุพพลภาพของผู้ประกันตนได้รับการฟื้นฟูตามมาตรา ๗๐ (๖) จนมีสภาพดีขึ้นแล้ว ให้เลขาธิการหรือผู้ซึ่งเลขาธิการมอบหมายพิจารณาสั่งลดเงินทดแทนการขาดรายได้ เนื่องจากการทุพพลภาพได้ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่คณะกรรมการการแพทย์กำหนด โดยความเห็นชอบของคณะกรรมการ

ในกรณีที่ได้มีการลดเงินทดแทนการขาดรายได้ตามวรรคหนึ่งไปแล้ว ต่อมาในภายหลังปรากฏว่าเหตุทุพพลภาพนั้นมีสภาพเสื่อมลง ถ้าคณะกรรมการการแพทย์วินิจฉัยว่าการทุพพลภาพนั้นเสื่อมลงไปจากที่เคยวินิจฉัยไว้ตามวรรคหนึ่ง ให้เลขาธิการพิจารณาเพิ่มเงินทดแทนการขาดรายได้ได้นั้นได้^{๒๕}

หมวด ๕

ประโยชน์ทดแทนในกรณีตาย

มาตรา ๗๓^{๓๐} ในกรณีที่ผู้ประกันตนถึงแก่ความตายโดยมิใช่ประสบอันตรายหรือเจ็บป่วยเนื่องจากการทำงาน ถ้าภายในระยะเวลาหกเดือนก่อนถึงแก่ความตายผู้ประกันตนได้จ่ายเงินสมทบมาแล้วไม่น้อยกว่าหนึ่งเดือน ให้จ่ายประโยชน์ทดแทนในกรณีตาย ดังนี้

(๑) เงินค่าทำศพตามอัตราที่กำหนดในกฎกระทรวง แต่ต้องไม่น้อยกว่าหนึ่งร้อยเท่าของอัตราสูงสุดของค่าจ้างขั้นต่ำรายวันตามกฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองแรงงาน ให้จ่ายให้แก่บุคคลตามลำดับ ดังนี้

(ก) บุคคลซึ่งผู้ประกันตนทำหนังสือระบุให้เป็นผู้จัดการศพและได้เป็นผู้จัดการศพผู้ประกันตน

(ข) สามีภริยา บิดามารดา หรือบุตรของผู้ประกันตนซึ่งมีหลักฐานแสดงว่าเป็นผู้จัดการศพผู้ประกันตน

(ค) บุคคลอื่นซึ่งมีหลักฐานแสดงว่าเป็นผู้จัดการศพผู้ประกันตน

^{๒๔} มาตรา ๗๑ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติประกันสังคม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๓๗

^{๒๕} มาตรา ๗๒ วรรคสอง แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติประกันสังคม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๓๗

^{๓๐} มาตรา ๗๓ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติประกันสังคม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๓๗

(๒) เงินสงเคราะห์กรณีผู้ประกันตนถึงแก่ความตาย ให้จ่ายแก่บุคคลซึ่งผู้ประกันตนทำหนังสือระบุให้เป็นผู้มีสิทธิได้รับเงินสงเคราะห์นั้น แต่ถ้าผู้ประกันตนมิได้มีหนังสือระบุไว้ก็ให้นำมาเฉลี่ยจ่ายให้แก่สามีภริยา บิดามารดา หรือบุตรของผู้ประกันตนในจำนวนที่เท่ากัน ดังนี้

(ก) ถ้าก่อนถึงแก่ความตายผู้ประกันตนได้ส่งเงินสมทบมาแล้วตั้งแต่สามสิบหกเดือนขึ้นไป แต่ไม่ถึงสิบปี ให้จ่ายเงินสงเคราะห์เป็นจำนวนเท่ากับร้อยละห้าสิบของค่าจ้างรายเดือนที่คำนวณได้ตามมาตรา ๕๗ คูณด้วยสาม

(ข) ถ้าก่อนถึงแก่ความตายผู้ประกันตนได้ส่งเงินสมทบมาแล้วตั้งแต่สิบปีขึ้นไป ให้จ่ายเงินสงเคราะห์เป็นจำนวนเท่ากับร้อยละห้าสิบของค่าจ้างรายเดือนที่คำนวณได้ตามมาตรา ๕๗ คูณด้วยสิบ

มาตรา ๗๓ ทวิ^{๑๐} ในกรณีผู้ประกันตนที่ทุพพลภาพตามมาตรา ๗๑ ถึงแก่ความตาย ให้นำความในมาตรา ๗๓ มาใช้บังคับโดยอนุโลม โดยให้นำเงินทดแทนการขาดรายได้ที่ผู้ประกันตนได้รับในเดือนสุดท้ายก่อนถึงแก่ความตายมาเป็นเกณฑ์ในการคำนวณ

ในกรณีที่ผู้ประกันตนที่ทุพพลภาพนั้นอยู่ในข่ายที่จะได้รับเงินค่าทำศพและเงินสงเคราะห์ กรณีที่ผู้ประกันตนถึงแก่ความตายในฐานะที่เป็นผู้ประกันตน และในฐานะที่เป็นผู้ประกันตนที่ทุพพลภาพตามวรรคหนึ่ง ในเวลาเดียวกัน ให้มีสิทธิได้รับเงินค่าทำศพและเงินสงเคราะห์กรณีผู้ประกันตนถึงแก่ความตายตามมาตรา ๗๓ เพียงทางเดียว

หมวด ๖

ประโยชน์ทดแทนในกรณีสงเคราะห์บุตร

มาตรา ๗๔^{๑๑} ผู้ประกันตนมีสิทธิได้รับประโยชน์ทดแทนในกรณีสงเคราะห์บุตร ต่อเมื่อภายในระยะเวลาสามสิบหกเดือนก่อนเดือนที่มีสิทธิได้รับประโยชน์ทดแทนผู้ประกันตนได้จ่ายเงินสมทบมาแล้วไม่น้อยกว่าสิบสองเดือน

มาตรา ๗๕ ประโยชน์ทดแทนในกรณีสงเคราะห์บุตร ได้แก่

(๑) ค่าสงเคราะห์ความเป็นอยู่ของบุตร

(๒) ค่าเล่าเรียนบุตร

(๓) ค่ารักษาพยาบาลบุตร

(๔) ค่าสงเคราะห์อื่นที่จำเป็น

ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์และอัตราที่กำหนดในกฎกระทรวง

^{๑๐} มาตรา ๗๓ ทวิ เพิ่มโดยพระราชบัญญัติประกันสังคม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๓๗

^{๑๑} มาตรา ๗๔ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติประกันสังคม (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๔๒